

MBULI INOGILE YANDIKIGWE NA LUKA Ulongozi

Mbuli Inogile yandikigwe na Luka ni chimwe mwa vitabu vine va Lagano da Sambi vovisimulila ugima wa Yesu Chilisito. Chila chimwe mwa vitabu ivo chotangigwa “Mbuli Inogile.” Masayo na Maliki na iviya Yohana, ivo vose vandikigwa viyadanganike Yesu. Luka handike simo ya ugima wa Yesu muhala mbali iviya kandika chiya chiwatendile wanahina wa Yesu viifosile udanganiko wa Yesu na uzilibuko wake, chitabu icho chotangigwa Sang’hano za Watumigwa. Habule munhu yoyose yovimanya zuwaki na kulihi Mbuli Inogile ya Luka kuyandikiligwe, mbali wasomi wengi woitogolela kuwa yodahika yandikigwa mwaka 70 kwandusila viyelekigwe Yesu.

Yoyandike ni Luka yoyakalile mganga. Ugenzi wake wa kwandika ni kusang’hanila ulonzi woulagusa kuwa kakala munhu msomi. Luka kakala kolonda kwandika vinogile kwa kusimulila ugima wa Yesu, kwa kuwalongela yaja yoyalawilile kwa kuisondelela na wamwenga muladi wamwede kwa kusoma chitabu cha Luka muna 1:1-3. Chovimanya Luka hawile Muyahudi bule chahasoma chitabu cha Wakolosayi 4:10-14. Kandika ivo muladi wanhu weli siyo Wayahudi wadahe kuvimanya kwa kufambula vihendo va Wayahudi muna Luka 1:8.

Mbuli Inogile yandikigwe na Luka viilinga ng'hani na vitabu va Masayo na Maliki, kwaviya vosimulila chinhu chimwe na kwa ugenzi umwe. Muna ivitabu vino vitatu, Luka muhala iyo yandike ng'hani kwelekigwa kwa Yohana Mbatizi. Iviya Luka kokanhamiza kulekelelwa muna 3:3 na 11:4 17:3-4 na 23:34 na iviya 24:47 na iviya kokanhamiza nhambiko muna 3:21 na 5:16 na 6:12 na 11:1-12 na iviya 22:32.

Yeliumo

Luka kokwandusa chitabu chake na kolonga chimu cha kwandika muna 1:1-4.

Kaidi Luka kosimulila kwelekigwa kwa Yesu na viya viyaisasale kwa sang'hano yake muna 1:5-13.

Maabaho kwa hanhu hakulu ha Mbuli Inogile yoyandikigwe na Luka kosimulila viya sang'hano ija yoyaitendile Yesu haswa mauzauza na vinhu viyafundize muna 4:14-21:38.

Kuuhelelo, Luka kogotola muna zisula mbili za kulukomelezo 23-24, kosimulila viya Yesu viyadanganike na kawandigwa na kazilibuka.

¹ Mwenevale Seyofilo,

“Wanhu wengi waiyoha fana viwadahile kwandika vinhu vovilawilile kumwetu.

² Wandika vinhu vichilongiligwe na waja wawinonile kwa meso yawo na wasang'hani wa mbuli ija kulawa mwanduso na kupeta Mbuli Inogile.”

³ Ivo Mwenevale, kwaviya na niye nyhunguza vinogile vinhu ivo vose kulawa mwanduso, nilola vinogile na niye nikwandikile goya viya vilawilile.

⁴ Nosang'hana ivo muladi weye udahe kumanya ukweli wose wa vinhu viya viufundizigwe.

Kwelekigwa kwa Yohana Mbatizi kwolagusigwa

⁵ Siku ziya Helode viyakalile mfalume wa Yudeya, kukala na Mkulu wa nhambiko digogogo imwe, zina jake Zakaliya, wa chibumbila cha Abiya. Mke wake katangigwa Elizabeti, nayo kalawa muna ulukolo lwa Haluni.

⁶ Wose waidi wakala wanoga haulongozi ha Mulungu, kuno wokwamha malagilizo yose ya Mndewa.

⁷ Hawakalile na mwana bule, kwaviya Elizabethi kakala halela. Na wose waidi wakala walala ng'hani.

⁸ Siku dimwe Zakaliya kakala mwii Kaye ya Mulungu kotenda sang'hano yake ya kulava nhambiko fana viyatendaga mwii zamu yake.

⁹ Kulawa muna ichihendo cha wakulu wa nhambiko, mhiya imsagula Zakaliya kuhita kufikiza ubani mgati mwa Kaye ya Mndewa.

¹⁰ Lusita lwa kufikiza ubani vilufikile, lung'husesa lwa wanhu lukala hanze lwotosa.

¹¹ Maabaho Msenga wa Mndewa kulawa Kuulanga kamulawilila Zakaliya, kema ubanzi wa kulume wa chilingo cha kufukizila ubani.

¹² Zakaliya viyamuwone, kasinhuka, kakala kogudema kuno kodumba.

¹³ Mbali msenga wa kuulanga ija kamulon-gela, "Sekeudumbe, Zakaliya! Mulungu kahulika nhosa yako. Mke wako kezakwelekela mwana wa chilume, na weye kwizamtanga Yohana.

14 Kwizasekelela ng'hani na kudeng'helela, na wanhu wengi wezasekelela kwa kwelekigwa kwake.

15 Kezakuwa mkulu ha ulongozi ha Mndewa. Hezakung'wa bule upele wala chinhu chochose chogela ukoligwa. Kezamemezigwa Muhe Yelile kusongela mmunda mwa mami yake.

16 Kezawabweleza wanhu wengi wa Isilaeli kwa Mndewa Mulungu wawo.

17 Kezamulongolela Mndewa, kezakuwa na lud-abwa fana lwa Eliya mulotezi wa Mulungu kuwatenda china tata wawagese iwana wawo. Kezawahindula wanhu wohawamuhulika Mulungu wagese magesa ya wanhu wanogile, kuwatenda wanhu waisasale kumuhokela Mndewa.”

18 Zakaliya kamuuza msenga wa kuulanga ija, “Vino nizavimanyaze kuwa mbuli iyo izakuwa kweli? Niye na mulala na mke wangu iviya mulala.”

19 Msenga wa kuulanga ija kamwidika, “Niye na Gabuliyeli. Nokwima hanhu ha Mulungu. Iyo ni iyo yoyanitumile nilonge na weye na kukugalila mbuli ino inogile.

20 Mbali huhuwile mbuli yangu yondailawilile kwa lusita lwake, ivo hwizadaha kulonga mbaka siku ijo mbuli zonikulongele vondazilawilile.”

21 Wanhu wowakalile womgozela Zakaliya wazanywa kwaviya viyakalame muna Ikaye ya Mulungu.

22 Viyalawile kunze, hadahile kulonga nawo, ivo wavimanya kuwa kawona malaguso Mwi-ikaye ya Mulungu. Kwaviya hadahile kulonga,

kasang'hanila vilaguso kwa makono yake kulonga nawo.

²³ Zamu yake ya usang'hano viimalile, Zakaliya kabwela ukaye.

²⁴ Siku za hamwande chidogo, mke wake kapata wimo, na kwa lusita lwa miyezi mitano halawile ukaye yake. Kalonga,

²⁵ “Mndewa kanitendela yano. Sambi kanilagusa ubazi wake. Kanisegezelu chinyala chonikalile nacho haulongozi ha wanhu!”

Kwelekigwa kwa Yesu kwolagusigwa

²⁶ Muna umwezi wa sita wa wimo wa Elizabeti, Mulungu kamtuma msenga wa kuulanga yoyatangigwe Gabuliyeli yahite kudibululu dodi-tangigwa Nazaleti muna iisi ya Galilaya.

²⁷ Keza na usenga kwa mwali imwe mhambe yoyatangigwe Maliya. Imwali iyo kalondeka kufudikiligwa na mbwanga imwe yoyatangigwe Yosefu wa lukolo lwa Mfalume Daudi.

²⁸ Msenga wa kuulanga kamuhitila na kumulongela, “Nokulamsa! Mndewa kahamwe na weye, nayo kakutemela mate g'hani!”

²⁹ Maliya viyahulike usenga uwo wa msenga wa kuulanga, kapata fondogolo ng'hani muumoyo wake, iviya kazanywa mbuli iyo ina fambulo jaki.

³⁰ Mbali msenga wa kuulanga ija kamulongela, “Maliya, sekeudumbe! Mana Mulungu kakulagusa unovu wake.

³¹ Kwizapata wimo, na kwizakweleka mwana wa chilume, nayo kwizamtanga Yesu.

³² Nayo kezakuwa mkulu, kezatangigwa Mwana wa yeli Uchanyha Ng'hani. Na Mndewa

Mulungu kezamtenda yawe Mfalume, fana Daudi wasaho yake viyakalile.

³³ Kezakuwa Mfalume wa lukolo lwa Yakobo siku zose, ufalume wake hawizakuwa na uhelelo bule!"

³⁴ Maliya kamuuza msenga wa kuulanga ija, "Niye namhambe. Lelo yano yezadahikaze?"

³⁵ Msenga wa kuulanga ija kamwidika, "Muhe Yelile kezakuhulumukila, na udahi wa Mulungu yeli Uchanyha Ng'hani lwa Mulungu lwizakugubika. Kwa ichimu chino Mwana Yelile yondayelekwe kezatangigwa Mwana wa Mulungu.

³⁶ Mkumbuke ndugu yako Elizabeti. Ilongigwa hadaha kulela bule, mbali sambi kana wimo wa miyezi sita hamwe na ulala wake.

³⁷ Kwaviya habule chinhu hachidahika kwa Mulungu!"

³⁸ Maliya kalonga, "Niye na msang'hani wa Mndewa, nhendiligwe ivo viulongile." Maabaho msenga wa kuulanga ija kasegela.

Maliya komulaula Elizabeti

³⁹ Siku chidogo hamwande, Maliya kahita hima hima mbaka bululu dili muimilima ya Yudeya.

⁴⁰ Uko kengila muna ikaye ya Zakaliya, kamulamsa Elizabeti.

⁴¹ Elizabeti viyahulike ndamsa ya Maliya, mwana ching'hele kakwesa mwiinda yake. Elizabeti kamemezigwa Muhe Yelile

⁴² nayo kalandula dizi, kalonga, "Mulungu kakutemela mate kufosa wanaake wose, nayo mwana yondaumweleke katemeligwa mate!

⁴³ Vilihi mbuli zino ng'hulu zinilawilila niye mbaka mama wa Mndewa wangu yanilaule?

⁴⁴ Vinihulike ndamsa yako, mwana ching'hele muinda yangu kakwesa kwa deng'ho.

⁴⁵ Kudeng'helela ng'hani weye yuutogole mbuli ya Mndewa, kwaviya izakuwa kweli kumwako."

Wila wa nhogolwa wa Maliya

⁴⁶ Maliya kalonga,

"Moyo wangu womtunhiza Mndewa,

⁴⁷ na muhe wangu wodeng'helela

kwa ichimu cha Mulungu Mulopozi wangu,

⁴⁸ kwaviya kanikumbuka, msang'hani wake
mnyendanyenda!

Kusongela sambi na kugendelela

wanhu wose wezanitanga nili na heli

⁴⁹ kwa vinhu vikulu Mulungu yeli na Ludabwa
voyanhendele.

Zina da Mulungu jela.

⁵⁰ Kusongela ulelwa uno na kugendelela
kowalagusa ubazi waja wowondumba.

⁵¹ Katenda vinhu vikulu kwa mkono wake.

Kawapwililisa weli na magoda munaimizoyo
yawo.

⁵² Kawahulumusa wafalume weli na ludabwa ku-
lawa kuna ivigoda va chifalume vavo,
na kawenula wanyendanyenda.

⁵³ Weli na nzala kawegutiza yanogile,
na kawasegeza matajili makono muhala.

⁵⁴ Kamtaza Isilaeli msang'hani wake,
kakumbuka kulagusa ubazi wake

⁵⁵ kwa Bulahimu na lukolo lwake
siku zose!"

⁵⁶ Maliya kakala na Elizabeti kwa lusita lwa
miyezi mitatu, maabaho kabwela ukaye yake.

Kwelekigwa kwa Yohana Mbatizi

⁵⁷ Lusita lwa Elizabeti kuibasula vilufikile, kaibasula mwana wa chilume.

⁵⁸ Wakaya wayage na ndugu zake viwahulike vinhu vinogile Mndewa viyamtendele, wadeng'helela hamwe nayo.

⁵⁹ Maabaho vidifikile siku da nane, weza kumwingiza ulungwana imwana. Walonda kumtanga Zakaliya, zina da tati yake.

⁶⁰ Mbali mami yake kalonga, “Siivo! Zina jake kezatangigwa Yohana.”

⁶¹ Wamulongela, “Mbona mulukolo wenu habule munhu yeli na zina ijo?”

⁶² Maabaho wamuuzza tati yake kwa chilaguso, wavimanye kolonda yamtange mwanage zina dil-ihii.

⁶³ Zakaliya kapula chibawo cha kwandikila, maabaho kandika vino, “Zina jake Yohana.” Wose wazanywa!

⁶⁴ Bahobaho Zakaliya kadaha kulonga kaidi, nayo kandusa kumwing'ha nhogolwa Mulungu.

⁶⁵ Wakaya wayage wafikigwa na lugano, na mbuli zino zenela muna imilima ya isi ya Yudeya.

⁶⁶ Chila munhu yoyahulike mbuli izo kaiuzagiza muna umoyo wake, “Mwana ino kezakuwa mwana waki?” Ioneka kweli ludabwa lwa Mndewa yahamwe nayo.

Ulaguzi wa Zakaliya

⁶⁷ Zakaliya tati yake Yohana kamemezigwa Muhe Yelile, nayo kalonga ulaguzi uno kulawa kwa Mulungu,

⁶⁸ “Yeng'higwe nhogolwa Mndewa, Mulungu wa Isilaeli!

Kwaviya keza kuwataza wanhu wake na kwakombola.

⁶⁹ Kaching'ha cheye Mulopozi yeli na ludabwa, mzukulu wa Daudi msang'hani wake.

⁷⁰ Kalonga kufosela kwa walotezi wa Mulungu wake welile kusongela umwaka

⁷¹ kuwa kezachikombola kulawa kwa wehi wetu, na kulawa muna uludabwa lwa wanhu wose wowochihila.

⁷² Kalonga kezawawonela ubazi wasaho zetu, na kezakumbuka lagano jake jelile.

⁷³ Kamulahila Bulahimu wasaho yetu

⁷⁴ kezachikombola kulawa muna yamakono ya wehi wetu.

Na kezachitenda chidahe kumsang'hanila bila ya lugano,

⁷⁵ kwa kwela na kuwoneka munoga haulongozi hake,

siku zose ya ugima wetu.

⁷⁶ “Na weye mwanangu, kwizatangigwa mulotezi wa Mulungu yeli Uchanyha Ng'hani.

Kwizamulongolela Mndewa,

kumsasalila nzila yake.

⁷⁷ Kwizawalongela wanhu wake kuwa wezakom-boligwa,

kwa kusegeziligungwa uhasanyi wawo.

⁷⁸ Mulungu wetu ni kana ubazi na moyo unogile.

Kezachimwemwesela mwemweso da ukombola kulawa kuchanyha

⁷⁹ kwizawamwemwesela wose wowokala muna diziza na sisila da ifa,

yalangulize hatuwa zetu muna inzila ya tindi-walo.”

80 Mwana kakula lukuli na muhe. Kakala mudibwilingu mbaka siku viyawalawilile wanhu muumwingi wa Isilaeli.

2

*Kwelekigwa kwa Yesu
(Masayo 1:18-25)*

1 Siku ziya, Agusito, Mfalume wa Loma keka lagilizo da kuwalonda wanhu wose wa ufalume wa Loma wapetigwe.

2 Uwo ukala mwanza wa mwanduso kwa wanhu kupetigwa, Chileniyo viyakalile mkulu wa isi ya Siliya.

3 Ivo chila munhu kahita muna dibululu jake kwandikigwa zina jake.

4 Yosefu kalawa bululu da Nazaleti muna iisi ya Galilaya, kahita bululu da Betelehemu muna iisi ya Yudeya, hanhu hoyelekigwe Mfalume Daudi. Yosefu kahita haja kwaviya kalawa muna ulukolo lwa Daudi.

5 Kahita kupetigwa hamwe na mhambe wake Maliya, yoyakalile na wimo.

6 Viwakalile Betelehemu, siku ya Maliya kuibasula ifika.

7 Nayo kaibasula mwanage chaudele, mwana wa chilume, kamuyawaza vibwende. Maabaho kamtambalisa hanhu ha kudila ng'ombe muna dizizi da ng'ombe, kwaviya hawapatile bule hanhu ha kukala muna ikaye ya wageni.

Wadimi wa ng'hondolo na wasenga wa kuu-langa

8 Kuichuwala habehi na Betelehemu kukala na wadimi wowakalile wokaliza bumbila da mifugo

yawo ichilo. ⁹ Msenga wa kuulanga wa Mndewa kulawa kuulanga kawalawila, na utunhizo wa Mndewa uwamwemwesela, nawo wadumba ng'hani.

¹⁰ Mbali msenga wa kuulanga iyo kawalon-gela, "Sekemudumbe! Niwagalila Mbuli Inogile yondaiwadeng'heleze wanhu wose.

¹¹ Kwaviya diyelo muna dibululu da Daudi kelekigwa Mulopozi wenu, iyo Chilisito, Mndewa!

¹² Chino chizakuwa chilaguso kumwenu, mwizamuwona mwana ching'hele, kayawazigwa vibwende katambalisigwa hanhu ha kudila iwanyama."

¹³ Hajahaja, bumbila kulu da wasenga wa kuulanga diiting'hana na mtumigwa ija wa kuulanga, wamwimbila Mulungu na kulonga,

¹⁴ "Utunhizo kwa Mulungu yeli uchanyha ng'hani kuulanga,

na tindiwalo kwa wanhu weli muna isi yose woy-anogeligwe nawo."

¹⁵ Wasenga wa kuulanga waho viwabwelile kuulanga, wadimi wailongela, "Chihite Betelehemu chikawone icho chochilawilile, choyachilongele Mndewa."

¹⁶ Ivo wakimbila hima hima, wawafika Maliya na Yosefu, na wamuwona ija imwana ching'hele katambalisigwa hanhu ha kudila iwanyama.

¹⁷ Wadimi waho viwamuwone imwana ija, wawalongela mbuli zowalongeligwe na msenga wa kuulanga kumsonhela imwana ija.

¹⁸ Wose wowahulike yayo, wazanywa na mbuli ziwalongile wadimi.

19 Mbali Maliya kazika mbuli izo zose muna umoyo wake na kuzigesa ng'hani.

20 Wadimi waja wabwela muichuwala, wahamtunhiza na wamwimbila Mulungu kwa yose yowayahulike na yowayawone, yose yalawilila fana viya viwalongeligwe na msenga wa kuulanga.

Imwana kokwing'higwa zina

21 Muna isiku ya nane, siku da kumwingiza ulungwana imwana vidifikile, katangigwa zina jake Yesu. Zina ijo keng'higwa na msenga wa kuulanga chipindi chiya mami yake yang'hali hanapata wimo.

Yesu kolavigwa kwa Mndewa Mwiikaye ya Mulungu

22 Siku viyafikile ya Yosefu na Maliya kutenda ichihendo cha kusafyizigwa vino niivo viwalondigwe na lagilizo da Musa. Ivo wamsola imwana, wahita nayo muna dibululu da Yelusalemu wamwike haulongozi ha Mndewa,

23 viya viyandikigwe muna yamalagilizo ya Mndewa, “Chila mwana chaudele wa chilume kolondeka yawe kela haulongozi ha Mndewa.”

24 Iviya wahita kulava nhosa iviya viilongigwe muna yamalagilizo ya Mndewa, “Tetele waidi hebu makinda ya nziwa maidi.”

25 Chipindi chiya, muna dibululu da Yelusalemu kukala na munhu imwe zina jake Saimoni. Munhu iyo kakala kanoga na komdumba Mulungu. Iyo kakala kogozela kwiza kwa ukombola wa Isilaeli, nayo kakala na Muhe Yelile.

26 Muhe wa Mulungu kamulongela kuwa hezadanganika mbaka yamuwone Chilisito. Mulopozi yoyasaguligwe na Mndewa.

27 Maabaho Muhe wa Mulungu kamulongoza Saimoni kengila muna Ikaye ya Mulungu. Maabaho Maliya na Yosefu wangala imwana Yesu muna Ikaye ya Mulungu wamtendele fana viilondeke munaichihendo cha Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa.

28 Semiyoni kamsola imwana Yesu muna yamakono yake, maabaho kamwing'ha nhogolwa Mulungu, kalonga,

29 "Sambi Mndewa, mulekelele mtumigwa wako, yahite kwa tindiwalo, kwaviya kutenda viya viu-longile.

30 Kwa meso yangu yauwona ukombola wako,

31 wouutendile uwoneke kwa wanhu wose.

32 Bung'hula dino dolagusa vuulonda weye kwa manyambenyambe,
na dizagala utunhizo kwa wanhu wako wa Isilaeli."

33 Tati yake na mami yake Yesu wazanywa na mbuli ziyalongile Saimoni kumsonhela imwana.

34 Saimoni kawatemela mate, kamulongela Maliya, mami yake Yesu, "Imwana ino kasaguligwa na Mulungu kwa kusegeza uhasanyi na kuwazilibula wanhu wengi muna Isilaeli. Maabaho kezakuwa chilaguso kwa Mulungu, na wanhu wengi wezamulema.

35 Maabaho magesa muna imizoyo ya wanhu wengi yezagubuligwa wazi. Na weye mwenyewo, usungu fana viya mwele ukantha wizauhoma moyo wako."

36 Kukala na mulotezi wa chike imwe, kakala mulala ng'hani, zina jake Ana, mwanage Fanueli, wa kabilia da Asheli. Mwanamke iyo kakala na mulume wake kwa miyaka saba kusongela ku-soligwa kwake.

37 Maabaho kakala mgane mbaka ichipindi chiya kakala mulala wa miyaka malongo manane na mine. Na chipindi icho chose kakala muna ikaye ya Mulungu, kotambika ichilo na imisi kwa kufunga kuja na kutosa.

38 Saa ija ija muke iyo kalawilila, kamwing'ha hewela Mulungu, na kalonga mbuli ya imwana ija kwa iwanhu wose wowakalile wougozela ukombola wa Yelusalemu.

Kubwela Nazaleti

39 Yosefu na Maliya viwakomeleze yose yowalondeke kutenda na Malagilizo ya Mndewa, wabwela ukaye kumwawo Nazaleti, muna dibululu da Galilaya.

40 Imwana kakula, kagendelela kupata lud-abwa, kamema ubala, na unovu wa Mulungu ukala hamwe nayo.

Mbwanga Yesu muna Ikaye ya Mulungu

41 Chila mwaka tati yake na mami yake Yesu wakala na chihendo cha kuhita Yelusalemu muulusita lwa dugila da Pasaka.

42 Mbwanga Yesu viyakalile na miyaka longo na midi, wose wahita kunadidugila ijo viwalondeke na chihendo.

43 Viwakomeleze dugila, wandusa kubwela ukaye kumwawo, mbali mbwanga Yesu

kakala Yelusalemu, tati yake na mami yake hawavimanyile bule.

⁴⁴ Walinga kakala hamwe na lung'husesa lwa wanhu, wahita mbaka zuwa diswa. Maabaho wandusa kumzahila kwa wandugu na wambwiya zawo.

⁴⁵ Hawamuwonile bule, ivo wabwela Yelusalemu kumzahila.

⁴⁶ Muna isiku ya kusatu, wamfika muna Ikaye ya Mulungu mgati mwa wafundiza wa Chiyahudi, kowategeleza na kowauza mbuza.

⁴⁷ Wose wowahulike mbuli zake wazanywa kwa ubala wake na kwaviya viyawedike.

⁴⁸ Mami yake na tati yake viwamuwonile wazanywa ng'hani. Mami yake kamuuza, "Mwana weye! Habali kuchitendela vino? Niye na tati yako chikala chokuzahila kwa kugaya."

⁴⁹ Yesu kawedika, "Habali munizahila? Hamuvimanyile kuwa niye nilondeka nikale muna ikaye ya Tati yangu?"

⁵⁰ Mbali wawo hawavimanyile fambulo da mbuli yoyawalonele.

⁵¹ Maabaho, kabwela nawo mbaka Nazaleti, nayo kakala kowategeleza. Mami yake kagendelela kukumbuka vinhu vose muna umoyo wake.

⁵² Na Yesu kakula muna ubala na ichimo, na kumnogeza Mulungu na kuwanogeza wanhu iviya.

3

*Yohana Mbatizi kowapetela wanhu
(Masayo 3:1-12; Maliki 1:1-8; Yohana 1:19-28)*

¹ Mwaka longo na tano wa ufalume wa Loma Tibeliyo, Pilato kakala mkulu wa isi ya Yudeya, Helode kakala mkulu wa Galilaya, na ndugu yake Filipo kakala mkulu wa Ituleya na isi ya Tilakoniti, na Lusaniya kakala mkulu wa Abilene.

² Anasi na Kayafa wakala wakulu wa nhambiko. Lusita ulwo ulwo, mbuli ya Mulungu imwizila Yohana, mwana wa Zakaliya kuja kudibwilingu.

³ Ivo Yohana kahita chila hanhu habehi na lwanda lwa Yolodani. Kawapetela wanhu, “Lekeni uhasanyi wenu, mubatizingwe, na Mulungu kezawasegezelu uhasanyi wenu.”

⁴ Vino ivo viyandikigwe muna ichitabu cha Isaya, mulotezi wa Mulungu,
“Munhu kotanga kulawa kuna dibwilingu,
‘Muitande nzila ya Mndewa.
Muhagolose hanhu hondayafose.

⁵ Chila bonde dimemezigwe,
na chila mulima na chilima visesigwe,
nzila zohazigoloke zigoloswe,
na nzila zihile zikigwe goya.

⁶ Wanhu wose weli na ng’huli wezauwona ulopozi
wa Mulungu! ”

⁷ Yohana kowalongela wanhu wowamuhitile
wabatizingwe, “Mweye ulelwa wa zoka! Yelihi
yoyawalongele mwodaha kugwaza nhaguso ya
Mulungu iyo ikwiza?

⁸ Tendeni vinhu vovilagusa kuwa muleka
uhasanyi wenu. Lekeni kuilongela, ‘Bulahimu
wasaho yenu!’ Nowalongela, Mulungu kodaha
kuyasola mabwe yano na kuyatenda yawe welesi
wa Bulahimu!

⁹ Nhemo ikigwa imala muna yamazizi kukanha mibiki, ivo chila mbiki uja hawima matunda yanogile wizakanhigwa na kwasi gwa muumoto.”

¹⁰ Lung’husesa lwa wanhu lumuuzza, “Lelo chitende choni?”

¹¹ Yohana kawedika, “Yeli na viwalo vidi yamwing’he yelibule chiwalo, na yeli na ndiya na yatende ivo ivo.”

¹² Wasola kodi nawo weza kubatizingwa. Wamuuzza, “Mfundiza, na cheye chitende choni?”

¹³ Yohana kawalongela, “Sekemsole vinhu kufosa vimulondeka kusola.”

¹⁴ Nawo wakalizi wamuuzza, “Na cheye chitende choni?”

Nayo kawedika, “Sekemsole vinhu va munhu yoyose kwa ludabwa, na sekemumshitaki munhu yoyose kwa uvwizi. Mulizike na maliho yenu.”

¹⁵ Wanhu wakala wololela kwiza kwa Mulopozi, ivo wandusa kuiuzagiza mwiimizoyo yawo, “Manye Yohana iyo Chilisito?”

¹⁶ Yohana kawalongela wose, “Niye nowabatiza mweye kwa mazi, mbali kezakwiza yeli mkulu kufosa niye. Niye sifaya kwiinama na kufungula nzabi za vilatu vake. Yeye kezawabatiza kwa Muhe Yelile na kwa moto.

¹⁷ Kamha lungo lwa kubetela. Kezaduganya ngano na kuika mudidungu, mbali kezailunguza imhumba muna umoto hauzimika bule.”

¹⁸ Ivo kwa mbuli nyingi Yohana kawapetela wanhu Mbuli Inogile, na kawalamula wasakanye ugenzi wawo.

¹⁹ Mbali Yohana kambwakila Mfalume Helode, kwaviya kamuhoka Helodiya muke wa ndugu

yake, na kwa ichimu cha vinhu vingi vihile Helode voyavitendile.

²⁰ Maabaho Helode kongeza wihi wake kwa kumguma Yohana muichifungo.

Yesu kobatizingwa

(*Masayo 3:13-17; Maliki 1:9-11*)

²¹ Wanhu wose viwamalile kubatizingwa, maabaho Yesu nayo kabatizingwa. Viyakalile kotosa, ulanga uvuguka,

²² Muhe Yelile kamuhulumukila muna ulukuli fana lwa nziwa. Dizi dihulikigwa kulawa kuu-langa, “Weye iyo mwanangu, nyachende wangu. Ninogeligwe na weye.”

Ulelwa wa Yesu Chilisito

(*Masayo 1:1-17*)

²³ Yesu viyanduse usang'hano wake, kakala na miyaka malongo matatu. Wanhu wagesa yeye kakala mwana wa Yosefu, mwana wa Heli.

²⁴ Heli kakala mwana wa Matati, yoyakalile mwana wa Lawi, mwana wa Meliki, mwana wa Yana, mwana wa Yosefu,

²⁵ yoyakalile mwana wa Matatiya, mwana wa Amosi, mwana wa Nahumu, mwana wa Esili, mwana wa Nagayi,

²⁶ yoyakalile mwana wa Maati, mwana wa Matatiya, mwana wa Semeyi, mwana wa Yosefu, mwana wa Yuda,

²⁷ yoyakalile mwana wa Yoana, mwana wa Lesa, mwana wa Zelubabeli, mwana wa Sheali-tieli, mwana wa Neli,

²⁸ mwana wa Meliki, mwana wa Adi, mwana wa Kosamu, mwana wa Elimadamu mwana wa Eli,

²⁹ yoyakalile mwana wa Yoshuwa, mwana wa Eliezeli, mwana wa Yolimu, mwana wa Matati, mwana wa Lawi,

³⁰ yoyakalile mwana wa Semiono, mwana wa Yuda, mwana wa Yosefu, mwana wa Yonamu, mwana wa Eliyakimu,

³¹ yoyakalile mwana wa Meleya, mwana wa Mena, mwana wa Matata, mwana wa Natani mwana wa Daudi,

³² yoyakalile mwana wa Yeze, mwana wa Obedi mwana wa Bowazi, mwana wa Salimoni, mwana wa Nashoni,

³³ yoyakalile mwana wa Aminadabu, mwana wa Alamu, mwana wa Heziloni, mwana wa Pelesi, mwana wa Yuda,

³⁴ yoyakalile mwana wa Yakobo, mwana wa Isaka, mwana wa Bulahimu, mwana wa Tela, mwana wa Naholi,

³⁵ yoyakalile mwana wa Selugi, mwana wa Leyu, mwana wa Pelegi mwana wa Ebeli, mwana wa Sala,

³⁶ yoyakalile mwana wa Kenani, mwana wa Alifikisadi, mwana wa Shemu, mwana wa Nuhu, mwana wa Lameki,

³⁷ yoyakalile mwana wa Mesusela, mwana wa Henoko, mwana wa Yaledi, mwana wa Mahalaleli, mwana wa Kenani,

³⁸ yoyakalile mwana wa Enoshi, mwana wa Seti, mwana wa Adamu yoyakalile mwana wa Mulungu.

4

*Kugezigwa kwa Yesu
(Masayo 4:1-11; Maliki 1:12-13)*

¹ Yesu kalawa muulwanda lwa Yolodani kamema Muhe Yelile, na Muhe iyo kamulongoza mbaka kuna ichuwala.

² Uko kagezigwa na Mwihi kwa lusita lwa siku malongo mane. Lusita ulo lose, hadile chinhu chochouse bule, na vizifosile siku izo, kaihulika nzala.

³ Mwihi kamulongela, “Fana weye iyo Mwana wa Mulungu, dilongele dibwe dino digaluke kuwa gate.”

⁴ Yesu kamwidika, “Yandikigwa muna Yamaandiko Yelile, ‘Munhu hadaha kuwa mgima kwa kuja gate muhala.’ ”

⁵ Maabaho Mwihi kamsola Yesu mbaka hanhu heli uchanyha ng’hani, bahobaho kamulagusa falume zose zili muna iisi yose.

⁶ Maabaho Mwihi kamulongela Yesu, “Nizak-wing’ha ufalume na utunhizo wa vinhu vose vino, kwaviya vose ning’higwa niye, na niye nodaha kumwing’ha munhu yoyose yonimulonda.

⁷ Ivo vinhu vose vino vizakuwa vako weye one uhanidumbalila mavindi.”

⁸ Yesu kamwidika, “Yandikigwa muna Yamaandiko Yelile, ‘Mtosele Mndewa, Mulungu wako na umsang’hanile yeeye muhala!’ ”

⁹ Maabaho Mwihi kamsola Yesu mbaka kuna dibululu da Yelusalemu, kamwika kuichisuwili cha Ikaye ya Mulungu. Kamulongela, “One weye Mwana wa Mulungu, ibwanhe hasi.

¹⁰ Kwaviya yandikigwa muna Yamaandiko Yelile, ‘Mulungu kezawalagiliza wasenga wake wa kuulanga wakukalize.

¹¹ Kaidi yandikigwa, wezakusola muna yamakono yawo, muladi sekeukwale muna idibwe.’”

¹² Mbali Yesu kamwidika, “Yandikigwa muna Yamaandiko Yelile, ‘Sekeumgeze Mndewa Mulungu wako.’”

¹³ Mwihi viyakomeleze kumgeza Yesu kwa chila nzila, kamuleka kwa lusita.

Yesu kokwandusa usang'hano wake uko Galilaya

(*Masayo 4:12-17; Maliki 1:14-15*)

¹⁴ Maabaho Yesu kabwela muna umkowa wa Galilaya, kakala kamema ludabwa lwa Muhe Yelile. Mbuli zake zenela Galilaya na muna iziisi zose za mmabehi.

¹⁵ Nayo kakala kowafundiza wanhu muna zikaye zawo za kutosela, na kakala kotunhizigwa na wose.

Yesu kolemigwa uko Nazaleti

(*Masayo 13:53-58; Maliki 6:1-6*)

¹⁶ Maabaho Yesu kahita Nazaleti, hanhu hayakulile. Muna Isiku ya Mhumulo, kengila muna ikaye ya kutosela fana vichiwile chihendo chake. Kema muladi yasome Maandiko Yelile.

¹⁷ Keng'higwa chitabu cha Isaya, mulotezi wa Mulungu. Kachigubula na kusoma hanhu handikigwe vino,

¹⁸ “Muhe wa Mndewa wa hachanyha yangu.

Kwaviya kanisagula niye kuwagalila ngayengaye mbuli inogile.

Kanitura niwagong'ondele wowafungigwe kuwa wezalekelelwa,
na vipofu wezawona,

na kuwakombola wawoneligwe.

¹⁹ Na kugong'onda kuwa lusita lufika

lwa Mndewa kuwakombola wanhu wake."

²⁰ Maabaho Yesu kachigubika chitabu, kamwing'ha msang'hani, maabaho kakala hasi. Wanhu wose wowakalile mwiikaye ya kutosela wambung'hulila meso.

²¹ Nayu kandusa kuwalongela, "Yoyandikigwe muna Yamaandiko Yelile diyelo yalawilia kumwetu."

²² Wanhu wose wamtogola na wazanywa na mbuli za unovu zayalongile. Walonga, "Vino ino heli mwana wa Yosefu bule?"

²³ Nayu kawalongela, "Nivimanya mwizanilongela ulonzi uno, 'Mganga ihonye mwenyewo! Yose yochiyahulike kuwa kuyatenda Kapelin-aumu, yatende iviya hano ha ikaye yako.' "

²⁴ Kagendelela kulonga, "Nowalongeleni kweli, mulotezi wa Mulungu hatogoligwa bule na wanhu wa isi yake.

²⁵ "Mbali tegelezeni, kweli kukala na wagane wengi muna isi ya Isilaeli chipindi cha Eliya. Chipindi icho, mvula haitonyile kwa lusita lwa miyaka mitatu na miyezi sita, ivo kukala na nzala ng'hulu muna iisi yose.

²⁶ Hata ivo Eliya hatumigwe kwa mgane yoyose Isilaeli, mbali katumigwa kwa mgane yoyakalile Seleputa muna iisi ya Sidoni.

²⁷ Iviya muna ichipindi cha Elisha, mulotezi wa Mulungu kukala na wanhu wengi weli na dikulu muna iisi ya Isilaeli. Habule munhu yoyose yahonyigwe mbali Namani muhala, munhu wa isi ya Siliya."

²⁸ Wanhu wose wowakalile muja mwiikaye ya kutosela viwahulike yayo, wehilwa ng'hani.

²⁹ Wema, wamulava Yesu hanze ya chibulu chawo na kumgala mchisuwili cha ichilima hodizengigwe bululu jawo. Walonda kumwasa hasi,

³⁰ mbali Yesu kafosa hagati ya lung'husesa, kahita kumwake.

Munhu yeli na chinyamkela

(*Maliki 1:21-28*)

³¹ Maabaho Yesu kahita mbaka Kapelinaumu, bululu da Galilaya. Muna Isiku ya Mhumulo, kakala kofundiza wanhu.

³² Wazanywa na mafundizo yake, kwaviya kakala kofundiza kwa udahi.

³³ Mwiikaye ya kutosela, kukala na munhu yeli na chinyamkela. Kaguta nyangi,

³⁴ “Yee! Kolonda kuchitenda choni, Yesu wa Nazaleti? Vino kwiza kuchikoma? Nikumanya weye kwa yelihi, weye ni Mtumigwa Yelile wa Mulungu!”

³⁵ Yesu kachibwakila icho chinyamkela, “Nyamala! Mulawe munhu ino!” Maabaho chinyamkela icho chingwisa hasi munhu iyo haulongozi hawo na kulawa bila kumulumiza.

³⁶ Wanhu wose wazanywa ng'hani na wakala woilongela, “Vino zino ni mbuli zaki? Munhu ino kana udahi na ludabwa lwa kubwakila vinyamkela, navo vomuhulika!”

³⁷ Ivo mbuli za Yesu zenela chila hanhu muna isi ija.

Yesu kowahonya wanhu wengi

(*Masayo 8:14-17; Maliki 1:29-34*)

38 Yesu kalawa mwiikaye ya kutosela, kahita mwiikaye ya Saimoni. Mama mkoyi wa Saimoni kakala mtamu, kolumwa homa kali, ivo wanpula Yesu yamuhonye.

39 Yesu keza na kwima habehi na mwanamke ija, kaibwakila ija ihoma imuleke. Ihoma imuleka, na bahobaho mwanamke ija kenuka na kandusa kuwasang'hanila.

40 Zuwa vidikalile doswa, wanhu wamgalila Yesu watamu wose weli na mitamu mbasakanyo, nayo keka makono yake mchanyha mwa chila imwe, na kawahoneza wose.

41 Vinyamkela viwalawa wanhu wengi, viguta nyangi na kulonga, “Weye kwa Mwana wa Mulungu!”

Mbali Yesu kavibwakila, wala havilekele kulonga kwaviya wavimanya kuwa yeye ni Chilisito.

*Yesu kopetela mwiiikaye za kutosela
(Maliki 1:35-39)*

42 Siku isondelele imitondo, Yesu kasegela kahita hanhu hahupike helibule wanhu. Wanhu wandusa kumulonda, na viwamuwone, walonda kungoma sekeyasegele.

43 Mbali yeye kawalongela, “Nolondeka kuwapetela wanhu Mbuli Inogile ya Ufalume wa Mulungu muna yamabululu yamwenga iviya, kwaviya icho niicho Mulungu choyanhumble kuchitenda.”

44 Ivo kagendelela kuwapetela wanhu muna zikaye za kutosela za isi ya Yudeya.

5

*Yesu kowatanga wanahina wa mwanduso
(Masayo 4:18-22; Maliki 1:16-20)*

¹ Siku dimwe Yesu kakala kema hamgwazo ya dilamba da Genesaleti, na wanhu wengi wakala wammemela na kuisung'ha-sung'ha kutegeleza mbuli ya Mulungu.

² Kaziwona ngalawa mbili mumgwazo mwa dilamba zozilekigwe na wavulaji wowakalile wosunha nyavu zawo.

³ Yesu kengila mwiingalawa imwe ya Saimoni, kamulongela yaikwese hatali chidogo kulawa hamgwazo ha dilamba mbaka mmazi. Maabaho kakala umo mwingalawa na kufundiza lung'husesa lwa wanhu.

⁴ Viyakomeleze kulonga, kamulongela Saimoni, “Igale ingalawa mbaka hana yamazi mengi, maabaho mwase nyavu zenu mmazi muvule somba.”

⁵ Saimoni kamwidika, “Mndewa, Chiiyoha kuvula somba ichilo chigima mbali hachipatile chinhu. Mbali kwaviya weye kulonga, nizakwasa nyavu!”

⁶ Wasa nyavu, wavula somba wengi mbaka nyavu zawo zandusa kudegeka.

⁷ Wawatanga wayawo wowakalile muna ingalawa imwenga weze kuwataza. Weza na wazimemeza ngalawa zose mbili somba, mbaka zandusa kuzama.

⁸ Saimoni Petili viyawonile yayo yoyalawilile, katumbala mavindi haulongozi ha Yesu kalonga, “Mndewa, sekewize habehi na niye! Niye ni munhu nili na uhasanyi!”

9 Saimoni hamwe na wayage wose wazanywa kwa kupata somba wengi viya.

10 Iviya wayage Saimoni, Yakobo na Yohana wana wa Zebedayo, nawo wazanywa. Yesu kamulongela Saimoni, “Sekeudumbe, kwandusila sambi na kugendelela kwizakuwa mvulaji wa wanhu.”

11 Wazimiza mhwani ngalawa zawo, waleka chila chinhu, wamuwinza Yesu.

*Yesu komuhonya munhu yeli na dikulu
(Masayo 8:1-4; Maliki 1:40-45)*

12 Yesu viyakalile muna dibululu dimwe, munhu imwe yeli yolumwa dikulu lukuli lwose keza. Viyamuwone Yesu, kaibwanha hasi chingubingubi na kumulamba, “Mndewa, wahalonda, kodaha kunihonyo!” *

13 Yesu kaugolosa mkono wake, kandalisa na kulonga, “Nolonda, Hona!” Bahobaho munhu ija utamu umulawa.

14 Yesu kamulongela, “Sekeumulongele munhu yoyose. Mbali hita ukailaguse kwa mkulu wa nhambiko, na ukalave nhosa kwa ichimu cha kuhonyigwa kwako, Musa viyalagilize, muladi wanhu wose wavimanye kuwa kuhona.”

15 Mbali mbuli za Yesu zenela chila hanhu, na wanhu wengi weza kumtegeleza na kuhonyezigwa mitamu yawo.

16 Mbali Yesu kakala kohita hanhu halibule wanhu na kutosa.

* **5:12** Dikulu ukala utamu wowomtenda munhu sekeyamtambikile Mulungu kwaviya kawoneka kambula mwiko haulongozi ha Mulungu.

*Yesu komuhonya munhu yaholole
(Masayo 9:1-8; Maliki 2:2-12)*

¹⁷ Siku dimwe Yesu kakala kofundiza. Mafalisayo wamwenga na wafundiza Malagilizo wowalawile chila bululu da Galilaya, Yudeya na Yelusalemu wakala baho. Udaho wa Mndewa ukala haja yadahe kuhonya watamu.

¹⁸ Wanhu wamwenga weza, wampapa muna dikomwa munhu imwe yaholole, wageza kumwingiza mgati wamwike haulongozi wa Yesu.

¹⁹ Mbali wapotwa kwingila mgati kwaviya wanhu wakala wengi. Ivo wamkweza iyo yaholole kuichisuwili, watobola zonzo, maabaho wamuhulumusa muna dikomwa jake na kumwika hagati ha lung'husesa lwa wanhu, haulongozi wa Yesu. ²⁰ Yesu viyawone uhuwilo wowakalile nawo, kamulongela munhu iyo yaholole, "Mbwiyangu, kulekeleligwa uhlasanyi wako."

²¹ Wafundiza Malagilizo na Mafalisayo wandusa kuiwuzagiza, "Ino yelihi yoyomuliga Mulungu! Vino kuna munhu yoyodaha kulekelela uhlasanyi? Mulungu yaidumwe iyo yodaha kulekelela uhlasanyi!"

²² Yesu kavimanya magesa yawo, kawaauza, "Habali mwogesa mbuli izo muna imizoyo yenu?

²³ Dilihi dibuhile, kulonga, 'Kulekeliligwa uhlasanyi wako' hebu kulonga, 'Inuka uhite?'

²⁴ Mbali muvimanye kuwa, Mwana wa Munhu kanawo udahi wa kulekelela uhlasanyi muna iisi yose." Baho kamulongela ija yaholole, "Nokulongela, inuka wiitwike komwa jako, uhite ukaye

yako!"

²⁵ Bahobaho munhu ija yoyakalile kaholola kema haulongozi wawo, kaitwika dikomwa doyakalile kagonela, kahita ukaye yake yahamtunhiza Mulungu.

²⁶ Wanhu wose wazanywa ng'hani! Wamema lugano na wamtunhiza Mulungu kuno wolonga, "Diyelo chiwona vinhu va mauzauza!"

*Yesu komtanga Lawi
(Masayo 9:9-13; Maliki 2:13-17)*

²⁷ Hamwande, Yesu kalawa kunze, kamuwona msola kodi imwe yotangigwa Lawi kakala mwii kaye ya kulihila kodi. Yesu kamulongela, "Nisondelele."

²⁸ Lawi kenuka, kaleka chila chinhu, kamsondelela.

²⁹ Maabaho Lawi kamtendela Yesu dugila kulu ukaye yake, na bumbila kulu da wasola kodi na wanhu wamwenga wakala baho.

³⁰ Mbali Mafalisayo wamwenga na wafundiza Malagilizo wamwenga wa chibumbila cha Mafalisayo wawalongela wanahina wa Yesu, "Habali mwoja na kung'wa hamwe na wasola kodi na 'wahasanyi'?"

³¹ Yesu kawedika, "Wanhu wagima hawamulonda bule mganga, mbali weli watamu wawo womulonda.

³² Sizile bule kuwatanga wanhu wanogile, ila niza kuwatanga waja weli na uhasanyi wapate kusamha."

*Yesu kouzigwa mbuli ya kufunga kuja
(Masayo 9:14-17; Maliki 2:18-22)*

³³ Wanhu wengi wamulongela Yesu, “Miyanza mingi wanahina wa Yohana Mbatizi wofunga kuja na wotosa, na wanahina wa Mafalisayo wtenda ivo ivo, mbali wanahina wako woja na kung'wa!”

³⁴ Yesu kawedika, “Vino wanhu wagonikigwe muna isola wodaha kufunga kuja lusita ija yosola kahamwe nawo? Aka! Haidahika bule.

³⁵ Mbali lusita luzafika ija yosola vondayasegezigue mwa iwawo, baho wezafunga kuja.”

³⁶ Yesu kawalongela simwe dino, “Habule munhu yokanha chikupo cha walo da sambi na kuchigela muna diwalo da umwaka. Fana yahatenda ivo, kezadidega walo da sambi, na chikupo chochilawa muna diwalo da sambi hachizailinga na walo da umwaka.

³⁷ Wala habule munhu yoguma divai ya sambi mwii mifuko ya mbende ya umwaka. Kwaviya yahatenda ivo, divai ya sambi izaitula mifuko iyo, divai izakwitika na mifuko izatulika.

³⁸ Divai ya sambi yogumigwa muna mifuko ya mbende ya sambi!

³⁹ Habule munhu yong'wa divai ya umwaka na maabaho yalonde kung'wa divai ya sambi. Kwaviya kolonga, ‘Divai ya umwaka inoga.’ ”

6

Mbuza ya Isiku ya Mhumulo (Masayo 12:1-8; Maliki 2:23-28)

¹ Siku dimwe ya Mhumulo, Yesu na wanahina wake wakala wogenda kufosela muna imigunda ya uhemba. Wanahina wake wandusa kuhulula

uhemba, waufigisa kwa makono yawo, maabaho wauja.

² Mafalisayo wamwenga wamuza, “Habali motenda chinhu chochilemezigwe kutendigwa muisiku ya Mhumulo?”

³ Yesu kawedika kawalongela, “Vino hamsomile bule chiya chiyatendile Daudi na wayage vi-wakalile na nzala?

⁴ Yeye kengila muna ikaye ya Mulungu, kasola magate yoilavige kwa Mulungu, kaja na kuweng'ha wayage. Malagilizo yowagoma wanhu wamwenga kuja magate yayo, ila wakulu wa nhambiko muhala.”

⁵ Maabaho Yesu kakomeleza kwa kuwalongela, “Mwana wa Munhu niyo Mndewa wa Isiku ya Mhumulo.”

*Munhu yaholole umkono
(Masayo 12:9-14; Maliki 3:1-6)*

⁶ Muna Isiku ya Mhumulo dimwenga, Yesu kahita kufundiza wanhu mwiikaye ya kutosela. Muja mgati mwiikaye ya kutosela mukala na munhu yakalile kaholola mkono wa kulume.

⁷ Wafundiza Malagilizo na Mafalisayo wamwenga wakala wolonda chimu cha kumshitaka Yesu. Ivo wakala wogozela walole fana kezamuhonya munhu muna Isiku ya Mhumulo.

⁸ Mbali Yesu kavimanya magesa yawo, kamulongela ija yeli na umkono uholole, “Inuka, wize wime hano.” Munhu ija kenuka na kwima haja.

⁹ Maabaho Yesu kawalongela, “Nowauza mw-eye, Vino Malagilizo yetu yochilonda chitende choni muna Isiku ya Mhumulo? Kutenda yanogile

hebu yehile? Kuhonya ugima wa munhu hebu kuukoma?"

¹⁰ Kawalola wanhu wose wowakalile haja, maabaho kamulongela ija yaholole umkono, "Golosa umkono wako." Nayon katenda ivo na umkono wake uhona kaidi.

¹¹ Mbali wanhu wehilwa ng'hani na wandusa kuilongela wenyewo chinhu chaki chowodaha kumtendela Yesu.

*Yesu kowasagula watumigwa longo na waidi
(Masayo 10:1-4; Maliki 3:13-19)*

¹² Siku ziya Yesu kahita kumulima, uko kakala meso ichilo chose kotosa kwa Mulungu.

¹³ Siku isondelele imitondo viifikile, kawatanga wanahina wake, kawasagula longo na waidi kula wa muna dibumbila jawo, wawo kawatanga watumigwa.

¹⁴ Wawo ni Saimoni, iyo Yesu kamwing'ha zina da Petili na Andeleya ndugu yake na Yakobo na Yohana na Filipo na Batulomayo.

¹⁵ Masayo na Tomasi, Yakobo mwana wa Alufayo na Saimoni yoyatangigwe mkaya mtowanila isi ya Isilaeli,

¹⁶ Yuda mwana wa Yakobo na Yuda Isikaliyoti, yoyamuhinduke Yesu.

*Yesu kofundiza na kuhonya wanhu
(Masayo 4:23-25)*

¹⁷ Yesu viyahumuluke kulugongo hamwe na watumigwa wake, kema hanhu hohakalile hagoloke hamwe na bumbila kulu da wanahina wake. Lung'husesa lukulu lwa wanhu lukala

haja kulawa Yudeya na Yelusalemu, na kulawa mhwani ya Tilo na Sidoni.

¹⁸ Wanhu wawo weza kumtegeleza Yesu na kuhonyigwa mitamu yawo. Viyaviya wanhu wowakalile wogazigwa na vinyamkela weza na wahonyigwa.

¹⁹ Wanhu wose walonda kumdalisa Yesu, kwaviya udahi ukala womulawa na kuwahonya wose.

Deng'ho na luholozi

(Masayo 5:1-12)

²⁰ Yesu kawalola wanahina wake, kalonga,
“Mumweda mweye ngayengaye,
kwaviya Ufalume wa Mulungu ni wenu!

²¹ Mumweda mweye muli na nzala sambi,
kwaviya mwizakwiguta!
Mumweda mweye womulila sambi,
kwaviya mwizasekelela!

²² “Mumweda mweye one wanhu wahamwihi-lani,
wahawabagula na kuwaliga
na kulonga mweye mwa wehi, kwa ichimu cha
Mwana wa Munhu!

²³ Deng'heleleni na kuvina yayo vondyalawilile,
kwaviya gweko jenu ni kulu kuulanga.
Ivo niivo wasaho zenu vowatendele walotezi wa
Mulungu.

²⁴ Mbali mwizagaya mweye matajili,
kwaviya ndeng'helelo yenu izamala sambi!

²⁵ Mwizagaya mweye mwigutile sambi,
kwaviya hamwande mwizawona nzala!
Mwizagaya mwene womusekelela sambi,
kwaviya mwizaomboleza na kulila!

26 “Mwizagaya fana wanhu wose weza-weng’heni nhogolwa, kwaviya wasaho zawo wawatendela ivo ivo walotezi wa uvwizi.

*Kuwalonda wehi
(Masayo 5:38-48, 7:12)*

27 “Mbali nowalongela mwene womunitegeleza, walondeni wehi wenu, watendeleni yanogile waja wowomwihilani mweye.

28 Watemeleni mate waja wowaduwila mweye, watoseleni waja wowomuwonelani mweye.

29 One munhu yahakutowa kanza dimwe, muleke yakutowe kanza dimwenga. Na one munhu yoyose yahakuhoka koti jako, muleke yasole na ng’hanzu yako.

30 Mwing’he chila munhu choyokupula, na one munhu yoyose yahakuhoka chinhu chako, sekeumulongele yakubwelezele.

31 Watendeleni wanhu fana viya vimulonda wanhu wawatendele mwene.

32 “One mwowalonda wanhu waja muhala womulondani mweye, vino mwizahokela unovu ulihi? Kwaviya hata ‘wene uhasanyi’ wowalonda waja wowowalonda wawo!

33 One mweye mwowatendela yanogile wanhu waja muhala wowomtendelani yanogile, vino mwizahokela unovu ulihi? Kwaviya hata ‘wene uhasanyi’ wotenda ivo!

34 Na one mwowakwazima wanhu waja muhala womuhuwila wezawaliheni, vino mwizahokela unovu ulihi? Hata ‘weli na uhasanyi’ wowakwazima wayawo wahalolela kubweleziligwa viyaviya.

35 Mbali mweye walondeni wehi wenu na kuwatendela yanogile, wakwazimeni wanhu bila kulolela kubweleziliga. Maabaho gweko jenu dizakuwa kulu, na mweye mwizakuwa wana wa Mulungu yeli Uchanyha Ng'hani. Kwaviya ye ye kanoga kwa wanhu welibule hewela na wehi.

36 Muwe na ubazi, fana Tati yenu viyeli na ubazi.

Kuwatagusa wamwenga
(Masayo 7:1-5)

37 “Sekemuwataguse wamwenga, Mulungu hezamtagusani mweye bule. Sekemuwalonge vihile wamwenga, na Mulungu hezamulongani mweye vihile. Walekeleleni wamwenga, na Mulungu kezawalekeleleni mweye.

38 One mwahaweng'ha wanhu wamwenga, Mulungu nayo kezamwing'hani mweye. Mwizahokela ningo imemile ng'hani na kukandiligwa mmakono yenu. Kwaviya ningo ija ija yomuwalingila wamwenga, Mulungu kezaisang'hanila kuwalingila mweye.”

39 Maabaho Yesu kawalongela simwe dino, “Chipofu hadaha kumulongoza chipofu miyage. One yahatenda ivo, wose waidi wezakwingila mudikombo.

40 Habule mwanahina yomfosa mfundiza wake. Mbali chila mwanahina yahakomeleza mafundizo, kokuwa fana mfundiza wake.

41 “Habali kwochiwona chibanzi chili muidiziso da miyago mbali hudiwona bale dili muna diziso jako?

42 Hebu kwodahaze kumulongela ndugu yako, ‘Ndugu yangu, goza nisegeze chibanzi muidiziso

jako,’ na kuno weye hudiwona bale dili muidiziso jako. Kwa ndelenya weye! Teng’hu lava bale dili muidiziso jako, maabaho kwizadaha kulava chibanzi chili mudiziso da ndugu yako.

Mbiki na matunda yake
(Masayo 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ “Habule mbiki unogile woukwima matuda yehile bule, iviya habule mbiki wihile woukwima matunda yanogile bule.

⁴⁴ Chila mbiki womanyika kwa matunda yake. Wanhu hawaha machungwa muna imiwa, wala hawaha nhini muna imiwa ya mmbago.

⁴⁵ Munhu yanogile kolava yanogile muna ingama yake inogile yili muumoyo wake, na munhu yehile kolava yehile muumoyo uwake. Kwaviya munhu kolonga yoyamemile muumoyo wake.

Wazenzi waidi
(Masayo 7:24-27)

⁴⁶ “Habali mwonitanga, ‘Mndewa, Mndewa’ mbali hamutenda bule yonimulongelani muyatende?

⁴⁷ Niza walagusa munhu yoyose yokwiza kumwangu na kunitengeleza na kunihulika

⁴⁸ iyo kalinga fana munhu yoyazengile kaye kwa kuhimba chandusilo muuluwe na kuzenga kaye yake baho. Mvula ng’hulu viitonyile, mazi mengi yaitowa kaye ija, mbali haitingisike kwaviya ikala izengigwe vinogile.

⁴⁹ Mbali munhu yoyose yoyohulika mbuli zangu sekeyatende fana voyolondeka kutenda, iyo kalinga munhu yoyazengile kaye yake muna

umsanga bila kuhimba chandusilo. Mvula ng'hulu viitonyile, mazi yaitowa kaye ija, itingisika na kugwa! Na kaye yose ibanangika ng'hani."

7

*Yesu komuhonya mtumwa wa mkulu wa wakalizi gana dimwe wa Loma
(Masayo 8:5-13)*

¹ Yesu viyakomeleze kulonga mbuli izo zose kwa wanhu, kahita Kapelinaumu.

² Mtumwa wa mkulu imwe wa wakalizi gana dimwe wa Loma kakala mtamu, habehi na kudanganika. Mkulu iyo kakala komulonda ng'hani mtumwa ija. ³ Mkulu iyo viyahulike mbuli za Yesu, kawatuma walala wamwenga wa Chiyahudi kumulamba Yesu yeze yamuhonya mtumwa wake.

⁴ Viwafikile kwa Yesu, wamulamba ng'hani, walonga, "Munhu ino kofaya umtaze,

⁵ kwaviya kowalonda wanhu, iviya kachizengela kaye ya kutosela."

⁶ Ivo Yesu kahita hamwe na wawo. Viyakalile habehi kufika mwiikaye ya mkulu ija, mkulu ija kawatuma mbwiya zake wakamulonge Yesu, "Mndewa, sekewigaze kwiza kuno, kwaviya niye sifaya weye wingile mwiikaye yangu.

⁷ Iviya niiwona sifaya lekamana sizile kumwako. Mbali longa mbuli muhala, msang'hani wangu kezahona.

⁸ Kwaviya na niye ni munhu nili na udahi, na ninawo wakalizi hasi yangu. Nahamulongela imwe, 'Hita,' nayo kohita, na nahamulongela imwenga,

‘Izo,’ nayo kokwiza, na nahamulongela mtumwa wangu, ‘Tenda chino,’ nayo kochitenda.”

⁹ Yesu viyahulike yayo, kazanywa, kauhindukila luja ulung’husesa wa wanhu woukalile womuinza, kalonga, nowalongelani, “Sinawona munhu yeli na uhuwilo mkulu fana uno hata munaiisi ya Isilaeli!”

¹⁰ Wanhu waja wowatumigwe viwabwelile ukaye kwa mkulu ija, wamfika mtumwa ija kahona.

Yesu komzilibula mwana wa mama mgane

¹¹ Hamwande chidogo, Yesu na wanahina wake wahita muna dibululu dimwe ditangigwa Naini. Lung’husesa lukulu lwa wanhu luwasondelela.

¹² Viwakalile wahabehi na lwivi lukulu lwa bululu, wanhu wowakalile wapapa mtufi wa mbwanga wakala wolawa. Mbwanga iyo yaoyadan-ganike kakala mwana yelekigwe yaidumwe wa mama mgane, na wanhu wengi wa bululu diya wakala hamwe na mama iyo.

¹³ Mndewa viyamuwone mama iyo, kamuwonela ubazi, kamulongela, “Sekeulile.”

¹⁴ Maabaho kahita na kudidalisa diya dikomwa diwaugoneze ulukuli wa mbwanga ija. Wanhu waitwikile dikomwa diya wema. Yesu kalonga, “Mbwanga, nokulongela, lamka!”

¹⁵ Mbwanga ija kalamka na kandusa kulonga. Maabaho Yesu kamwing’ha mami yake mbwanga ija.

¹⁶ Wanhu wose wafikwa na lugano, wawa wom-wing’ha nhogolwa Mulungu. Walonga, “Mulotezi

wa Mulungu mkulu kalawilila kumwetu! Mu-lungu keza kuwataza wanhu wake!”

¹⁷ Mbuli zino za Yesu zenela kose muna isi yose ya Yudeya na muna ziisi za mmabehi.

*Wasenga watumigwe na Yohana Mbatizi
(Masayo 11:2-19)*

¹⁸ Wanahina wa Yohana Mbatizi wamulon-gela Yohana mbuli izo zose. Nay o kawatanga wanahina wake waidi

¹⁹ kawatuma wahite kwa Mndewa wamuuze, “Vino weye iyo ija yokwiza hebu chingozele imwenga?”

²⁰ Waja iwanhu viwamfikile Yesu, wamulon-gela, “Yohana Mbatizi kachituma chikuze, ‘Vino weye niiyo ija yoyalongile Yohana kezakwiza, hebu chingozele munhu imwenga?’ ”

²¹ Muna zisiku izo, Yesu kakala kowahonya wanhu wengi wowakalile watamu na wowakalile na magayo na kalava vinyamkela na vipofu wengi kawadahiza kuwona.

²² Yesu kawedika wanahina wa Yohana, kalonga, “Hiteni mukamulongele Yohana yaja yomuyawone na kuyahulika. Vipofu wowona na mbetembete wogenda, wene dikulu wosafyigwa, wasuwa magutwi wohulika, wadanganike wozilibuligwa na Mbuli Inogile yopetigwa kwa ngayengaye.

²³ Kamweda munhu ija hanilema niye kwa yaja yoniyatenda!”

²⁴ Wasenga wa Yohana viwasegele, Yesu kan-dusa kuwalongela wanhu kumsonhela Yohana. “Vimuhitile kumulola Yohana kudibwilingu, vino mugesa kezakuwa fana munhu waki? Vino

mugesa yeye kalinga sanze vidihembelusigwa na mbeho?

²⁵ Vino muhita kulola choni? Vino mugesa keza munhu yoyaiyawale mawalo yanogile? Bule! Wanhu woiyawala mawalo yanogile na wene ugima unogile wokala mwiizikaye za wafalume!

²⁶ Nilongeleni, vino muhita kulola choni? Muhita kumulola mulotezi wa Mulungu? Ona, mbali muwona mengi kufosa mulotezi wa Mulungu.

²⁷ Kwaviya Yohana niiyo iyo yulongigwa muna Yamaandiko Yelile, ‘Mulungu kalonga, nizamtuma msenga wangu yakulongolele, iyo kezaisasala nzila yako.’ ”

²⁸ Maabaho Yesu kakomeleza kwa kulonga, “Habule yeli mkulu kufosa Yohana muna iwanhu wose wa isi ino yose. Mbali munhu ija yeli mdodo ng’hani muna ufalume wa Mulungu ni mkulu kufosa Yohana.”

²⁹ Wanhu wose, na hata wasola kodi viwahulike yayo, watogola malagilizo yelile ya Mulungu kwaviya wakala wabatizigwa na Yohana.

³⁰ Mbali Mafalisayo na wafundiza malagilizo walema kumuhulika Mulungu kwaviya walema kubatizigwa na Yohana.

³¹ Iviya Yesu kagendelela kulonga, “Vino ni-walinganyize na choni wanhu wa ulelwa uno? Ni wanhu walingile vilihi?

³² Walinga fana wana wakalile kudigulilo. Bumbila dimwe dodigutila bumbila dimwenga, ‘Chiwatoweleni chilonge-longe, mbali hamuvinile, chimba wila wa ndilo, mbali hamulilile!’

³³ Yohana Mbatizi keza, wala hadile na hang'wile divai, mbali mweye mulonga, ‘Kana chinyamkela!’

³⁴ Mwana wa Munhu keza, koja na kung'wa na mweye mulonga, ‘Munhu ino mmelo na mulevi, mbwiya wa wasola kodi na weli na uhasanyi!’

³⁵ Mbali ubala wa Mulungu ulagusigwa kuwa kweli kwa waja wose woutogola.”

Yesu mwiikaye ya Saimoni Mfalisayo

³⁶ Mfalisayo imwe kamgoneka Yesu kuja ndiya ya ichilo hamwe nayo. Ivo Yesu kahita kuikaye ya Mfalisayo iyo, kakala na kuja ndiya.

³⁷ Muna dibululu diya, kukala na mama imwe yeli na uhasanyi. Viyahulike kuwa Yesu koja mwii-kaye ya Mfalisayo iyo, keza na nyhupa ya alibasta imemile mafuta yonung'hila goya ng'hani.

³⁸ Kema habehi na magulu ya Yesu, kalila na masozi yake yalagalila mmagulu ya Yesu. Maabaho mwanamke iyo kayahangusa magulu ya Yesu kwa mvili zake, maabaho kayanonela na kuyaboboda mavuta yaja.

³⁹ Mfalisayo ija yoyamgoneke Yesu viyawone yayo, kailongela muna umoyo wake, “Munhu ino one yawile mulotezi wa Mulungu, yahavimanyile kuwa mwanamke ino yoyondalisa ni mwene uhasanyi!”

⁴⁰ Yesu kamulongela Mfalisayo iyo, “Saimoni, nolonda nikulongele chinhu.”

Saimoni kalonga, “Ona Mfundiza, nilongele.”

41 Yesu kandusa kulonga, “Kukala na wanhu waidi wowakwazime hela kwa munhu yoyokwazimisha hela. Imwe kakwazima magana matano, na imwenga malongo matano.

42 Wose waidi wapotwa kuliha madeni yawo, ivo munhu ija yoyawakwazimishe kawalekela wose. Vino yelihi viweli yondayamulonde ng'hani munhu ija yoyawakwazimishe?”

43 Saimoni kamwidika, “Nogesa ni ija yalekeligwe hela nyingi.”

Yesu kamulongela, “Kwidika goya.”

44 Maabaho Yesu kamuhindukila mwanamke ija na kumulongela Saimoni, “Komuwona mwanamke ino? Ningila mwiikaye yako, huning'hile bule mazi ya kunawa magulu yangu, mbali mwanamke ino kayanava magulu yangu kwa masozi yake, na kayahangusa kwa mvili zake.

45 Hunihokele kwa kuninonela, mbali kusongela viningile, mwanamke ino halekile kuyanonela magulu yangu.

46 Hudibobode ditwi jangu mavuta, mbali mwanamke ino kayaboboda magulu yangu mavuta yonung'hila goya ng'hani.

47 Nokulongela, mwanamke ino konilonda ng'hani kwaviya uhasanyi wake mwingi ulekeleligwa, ivo nayo konilonda ng'hani. Mbali munhu yoyalekeleligwe chidogo kolonda chidogo.”

48 Maabaho Yesu kamulongela mwanamke ija, “Kulekeleligwa uhasanyi wako.”

49 Wanhu wamwenga wowakalile haja wandusa kuiuzagiza, “Vino ino ni munhu waki yoyodaha kulekelela wanhu uhlasanyi?”

50 Yesu kamulongela mwanamke ija, “Kuni-huwila kwako kukukombola. Hita kwa tindiwalo.”

8

Wanaake wamwenga na Yesu

1 Hamwande, Yesu kahita munayamabululu na vibululu, kogong'onda Mbuli Inogile ya Ufalume wa Mulungu. Wanahina longo na waidi wahita hamwe nayo.

2 Wanaake wamwenga wowakalile walavigwa vinyamkela na kuhonyigwa mitamu yawo na Yesu iviya wawasondelela. Wawo wakala china Maliya, yatangigwe Magidalena, ija yoyalavigwe vinyamkela saba,

3 na Yoana mke wa Kuza, yoyakalile mkulu mwidiundo da kwa Helode. Iviya wakala Suzana na wanaake wamwenga wengi. Wanaake wawo wakala womtaza Yesu na wanahina wake kwa vinhu vawo.

Simwe da muhandi (Masayo 13:1-9; Maliki 4:1-9)

4 Lung'husesa lukulu lwa wanhu wakala womwizila Yesu kulawa chila bululu. Lung'husesa lwa wanhu viluiting'hane hamwe, Yesu kawalongela simwe dino,

5 “Muhandi kahita kumiza mbeyu. Viyakalile komiza mbeyu mumgunda, zimwenga zilagalila nzila, wanhu wofosa nzila wazibojoga na ndege wazija.

6 Zimwenga zilagalila hana ulongo uli muuluwe, na vizotile, zinyala kwaviya hakukalile na mazi muulongo.

7 Zimwenga zilagalila muna imiwa, zikula hamwe na miwa na miwa ija iziminya.

8 Zimwenga zilagalila muna ulongo unogile. Zikula na kulela, chila imwe miyanza gana.”

Yesu viyalongile yayo, kalandula dizi na kulonga, “Munhu yeli na magutwi ya kuhulika, na yahulike!”

Lungilo da masimwe

(*Masayo 13:10-17; Maliki 4:10-12*)

9 Wanahina wake wamuuza Yesu, “Simwe dino fambulo jake choni?”

10 Nayo kawedika, “Niwatenda mweye muzimanyi Mbali za Ufalume wa Mulungu. Mbali kwa wanhu wamwenga, nowalongela kwa masimwe, muladi,

‘walole mbali sekewawone,
na wahulike mbali sekewavimanye.’

Yesu kofambula simwe da muhandi

(*Masayo 13:18-23; Maliki 4:13-20*)

11 “Dino ijo fambulo da simwe dino, Mbeyu zolagusa mbuli ya Mulungu.

12 Mbeyu ziya zozilagalile nzila zolagusa wanhu wowohulika Mbuli ya Mulungu, mbali Mwihi kokwiza na kuisola Mbuli iyo mwiimizoyo yaho muladi sekewatogole na kukomboligwa.

13 Mbeyu zozilagalile muulongo uli muuluwe zolagusa wanhu wowohulika Mbuli ya Mulungu na kuihokela kwa deng'ho, mbali wabule mizizi haiwengila ng'hani bule muimizoyo yaho.

Woitogola kwa lusita luguhi muhala, mbali wahagezigwa woileka.

¹⁴ Mbeyu zozilagalile munaimiwa zolagusa wanhu waja wowohulika Mbuli ya Mulungu, mbali viwogendelela, Mbuli iyo ya Mulungu yominyigwa-minyigwa na tabu na deng'ho na vinhu va isi. Wanhu wawo hawalela matunda yoyose.

¹⁵ Na mbeyu zozilagalile udongo unogile zolagusa wanhu kutogola Mbuli ya Mulungu, woi-hokela na kuitegeleza kwa mizoyo yawo yose, na wofunya umoyo mbaka walela matunda.

Chitasa chigubikwe na nongo

(*Maliki 4:21-25*)

¹⁶ “Wanhu hawawasha chitasa na kuchigubika na nongo hebu kuchika muuvungu, mbali wochika ha ichingolobweda muladi wanhu wahengila mnyumba wawone bung'hulo jake.

¹⁷ “Chochose chochifisigwe chizakuwa wazi, na chochose chochigubikigwe, chizagubuligwa na kugaligwa kuna dibung'hulo.

¹⁸ “Muiteganye kwa yaja yomuhulika, kwaviya munhu yeli na chinhu kezakongezeliga, na munhu yelibule chinhu mbali kagesa kana chinhu, kezahokigwa hata chiya chidodo choyogesa kuwa kanacho.”

Mami yake na ndugu zake Yesu

(*Masayo 12:16-50; Maliki 3:31-35*)

¹⁹ Bahi mami yake na ndugu zake Yesu wamuhitila, mbali hawadahile kumkwenhukila habehi kwaviya lung'husesa lwa wanhu lukala lukulu.

20 Munhu imwe kamulongela Yesu, “Mami yako na ndugu zako wakunze, wolonda kukuwona.”

21 Yesu kawedika wanhu wose, “Mami yangu na ndugu zangu ni waja woihulika mbuli ya Muluungu na kuitogola.”

*Yesu kodibwakila beho kulu
(Masayo 8:23-27; Maliki 4:35-41)*

22 Siku dimwe Yesu kakwela ngalawa hamwe na wanahina wake, kawalongela, “Chikanhe lamba mbaka umwambu.” Bahو wandusa mwanza.

23 Viwakalile muumwanza, Yesu kagona nhongo. Bahobaho, beho kulu ng'hani diza mudilamba, ngalawa yandusa kumema mazi, wose wakala wogaya ng'hani.

24 Wanahina wamuhitila Yesu, wamulamsa na kumulongela, “Mndewa, Mndewa! Chodanganika!”

Yesu kalamka, kadibwakila beho diya na mawimbi ya mazi, navo vihupika hupii, kuwa zinziwa.

25 Maabaho Yesu kawalongela, “Uhuwilo wenu wakulihi?”

Mbali wawo wazanywa na kudumba, wailongela wenyewo, “Ino iyo yelihi? Kobwakila beho kulu na mawimbi, navo vomuhulika!”

*Yesu komuhonya munhu yeli na vinyamkela
(Masayo 8:28-34; Maliki 5:1-20)*

26 Yesu na wanahina wake wagendelela na mwanza. Wafika mhwani ya isi ya Wagelasi yili umwambu wa dilamba da Galilaya.

27 Viyakalile yolawa mwiingalawa, kaiting'hana na munhu imwe wa bululu diya yeli na vinyamkela. Munhu iyo havalile walo kwa

lusita mwangi, wala hakalile ukaye, mbali kuna yamaleme.

²⁸ Viyamuwone Yesu, kalila kwa dizi kulu, kaibwanha muyamagulu ya Yesu, kalandula dizi na kulonga, “Yesu, Mwana wa Mulungu yeli Uchanyha Ng’hani! Vino kolonda kunitenda choni? Nokulamba, sekeunigaze!”

²⁹ Munhu iyo kalonga ivo kwaviya Yesu kavibwakila vinyamkela vimulawe. Miyanza mingi vinyamkela ivo vikala vomwizila munhu iyo. Ingawa wanhu wakala wamzingiliza makono yake kwa vizuma na magulu yake kwa mhingu na kumwika muukalizi, mbali kadaha kubena vizuma na mhingu vowamzingilizile, na vinyamkela vingala mbaka kudibwilingu.

³⁰ Yesu kamuuzu, “Zina jako nani?”

Nayo kedika, “Zina jangu Lung’husesa.” Kedika ivo kwaviya kakala na vinyamkela vingi.

³¹ Vinyamkela viya vimulamba Yesu sekeyav-igume mudikombo ditali dilibile uhelelo.

³² Habehi na hanhu haja hakala na bumbila da nguluwe wowakalile woja mmulima. Ivo vinyamkela wamulamba Yesu yavilekelele vikawengile nguluwe wawo, nayo Yesu kavito-golela.

³³ Vinyamkela vimulawa munhu iyo na vihita muzinguluwe. Bumbila jose da zinguluwe dikimbila kuingema ya dilamba da Galilaya, wengila mudilamba na wadanganika mmazi.

³⁴ Wadimi wa zinguluwe viwawonile chiya chochilawilile, wakimbila, wapwilisa mbuli izo muna yamabululu na muna ivibululu.

35 Wanhu wahita kuwona chiya chochilawilile. Viwafikile kwa Yesu, wamuwona munhu ija yalawigwe na chinyamkela kakala muna yamagulu ya Yesu, kayawala viwalo, na nzewele zake zimbwelela. Wanhu wose wadumba.

36 Na waja wawonile yalawilile wamuwona wawasimulila viya munhu ija yakumbigwe na chinyamkela viyahonyigwe.

37 Maabaho wanhu wose wa isi ya Wagelasi wamulamba Yesu yasegele kumwawo kwaviya wakala wodumba ng'hani. Ivo Yesu kakwela muingalawa, kahita.

38 Munhu ija yalawigwe na vinyamkela kamulamba Yesu yahita hamwe nayo.

Mbali Yesu kamulaga na kamulongela,

39 “Bwela ukaye ukamulongele chila munhu yose Mulungu yoyakutendele.”

Ivo munhu ija kahita chila hanhu muna dibululu jose, kawalongela wanhu mbuli zose ziyatendiligwe na Yesu.

Mndelete wa Yailo na mwanamke yoyadalise walo da Yesu

(Masayo 9:18-26; Maliki 5:21-43)

40 Yesu viyabwelile ubanzi umwenga wa dilamba, wanhu wamuhokela kwa deng'ho kwaviya wose wakala wongozela.

41 Maabaho keza munhu imwe yoyatangigwe Yailo yakalile mkulu wa Kaye ya kutosela. Kaibwanha muyamagulu ya Yesu, kamulamba yahite ukaye yake

42 kwaviya mndele wake yoyelekigwe yaidumwe kakala habehi kudanganika. Mndele iyo kakala na miyaka longo na midi.

Yesu viyakalile kohita, wanhu wakala womsung'ha-sung'ha chila ubanzi mwiinzila.

43 Muna dibumbila diya dodi mmemele Yesu kukala na mwanamke yoyakalile na utamu wa kulawa damu kwa miyaka longo na midi. Kakala kasang'hanila vinhu vake vose kwa waganga, mbali habule yoyadahile kumuhonya.

44 Mwanamke iyo kamsondeleta Yesu hachisogo, maabaho kadalisa mhindo ya walo da Yesu. Bahobaho damu ileka kumulawa.

45 Yesu kauza, “Yelihi yoyanidalise?”

Wanhu wose wabela. Mbali Petili kamulongela, “Mndewa, wanhu wakuzunguluka na kukusung'ha-sung'ha!”

46 Mbali Yesu kalonga, “Kuna munhu kanidalisa, kwaviya niwona ludabwa lwa uhonyaji lunilawa.”

47 Mwanamke ija viyawone kuwa hadaha kuifisa bule, keza kogudemeka, kaibwanha muyamagulu ya Yesu. Maabaho kamulongela Yesu haiwanhu wose chimu cha kumdalisa Yesu, na viya viyahonyigwe bahobaho.

48 Yesu kamulongela, “Mndele wangu, kuni-huwila niye kukuhonya. Hita kwa tindiwalo.”

49 Yesu viyakalile kolonga yayo, keza munhu kulawa kuikaye ya mkulu wa kaye ya kutosela. Kamulongela Yailo, “Mndele wako kamala kudanganika. Sekeungaze Mfundiza.”

50 Mbali Yesu viyahulike yayo, kamulongela Yailo, "Sekeudumbe, huwila muhala na mndele wako kezahona."

51 Viyafikile kuikaye ya Yailo, halondile munhu kwingila hamwe nayo, mbali Petili, Yohana, Yakobo, tati yake na mami yake mndele ija.

52 Wanhu wose wakala wolila na kwimba wila wa usungu kwa ichimu cha mwana yoyadanganike. Yesu kawalongela, "Sekemulile kwaviya mwana hadanganike bule, kagona nhongo muhala."

53 Wanhu wamseka Yesu kwaviya wavimanya kuwa mndele ija kadanganika kamala.

54 Mbali Yesu kamwamha mkono, kamulongela, "Mwanangu, lamka!"

55 Ugima umbwelela mndele ija, na bahobaho kalamka. Maabaho Yesu kawalagiliza wamwing'he ndiya.

56 Tati yake na mami yake wazanywa ng'hani, mbali Yesu kawalongela sekewamulongele munhu yoyose dodilawilile.

9

*Yesu kowatuma wanahina longo na waidi
(Masayo 10:5-15; Maliki 6:7-13)*

1 Yesu kawatanga hamwe wanahina wake longo na waidi na kaweng'ha ludabwa na udahi wa kulava vinyamkela na kuhonya watamu.

2 Maabaho kawatuma wahite kupetela mbuli ya Ufalume wa Mulungu na kuhonya watamu.

3 Kawalongela, "Sekemusole chinhu chochose munaumwanza wenu. Sekemusole mhome, wala ndiya, wala hela, wala viwalo vidi.

4 Na kaye yoyose yondamwingile na kuhokeliga, kaleni umo mbaka vondamulawe mudibulu ijo.

5 Na wanhu wahalema kumuhokelani, segele ni bululu ijo na kung'huneni matimbwisi ya magulu yenu kuwa ukalangama kumwawo kuwa wawalema."

6 Wanahina wasegela na wahita muna ivibululu vose, wahapetela Mbali Inogile na kuwahonya watamu chila hanhu.

Mfalume Helode kodumba

(Masayo 14:1-12; Maliki 6:14-29)

7 Sambi mtawala Helode kahulika mbuli zose zozisang'anigwe, ivo kakala na mwazanyo kwa viya wakala wolonga, "Yohana Mbatizi kazilibuka."

8 Wamwenga walonga Eliya kalawilila, wamwenga walonga imwe wa walotezi wa Mulungu wa umwaka kazilibuka.

9 Mbali Helode kalonga, "Yohana nimkanha iditwi. Vino ino yonihulika mbuli zake iyo yelihi?" Kagendelela kugeza kumuwona Yesu.

Yesu koweng'ha ndiya wanhu wengi

(Masayo 14:13-21; Maliki 6:30-44; Yohana 6:1-14)

10 Watumigwa viwabwelile, wamulongela Yesu chila chinhu chiwatendile. Yesu kawasola waidumwe, kahita nawo mbaka bululu ditangigwe Besisaida.

11 Mbali wanhu viwamanyile, wamsondelela. Yesu kawahokela, kalonga nawo mbuli za Ufalume wa Mulungu na kawahonya wanhu wakalile wolonda kuhonyigwa.

¹² Zuwa vidikalile doswa, wanahina longo na waidi wamuhitila na wamulongela, “Walage wanhu wahite muna ivibululu na muna imigunda ili mmabehi muladi wapate ndiya na hanhu ha kugona, kwaviya hano hachili ni chuwala muhala.”

¹³ Mbali Yesu kawedika, “Weng’heni mweye ndiya waje.”

Wawo wamwidika, “Cheye chinayo magate matano na somba waidi muhala. Kolonda chihite chikawagulile ndiya wanhu wose wawo?”

¹⁴ Wanaalume muhala wakala magana malongo matano.

Yesu kawalongela wanahina wake, “Walongeleni wanhu wakale muna ivibumbila va wanhu malongo matano-matano.”

¹⁵ Bahi wanahina watenda ivo, na wanhu wose wakala hasi.

¹⁶ Yesu kayasola yaja magate matano na somba waidi, kalola kuulanga, kamwing’ha hewela Mulungu. Maabaho kayamogola yamagate na somba, kaweng’ha wanahina wake wawagolele wanhu.

¹⁷ Wanhu wose waja na weguta. Wanahina wadondola vigelo longo na vidi va masigavu.

*Petili kotogola kuwa Yesu iyo Mulopozi
(Masayo 16:13-19; Maliki 8:27-29)*

¹⁸ Siku dimwe Yesu kakala kotambika yaidumwe. Wanahina wamwizila, nayo kawaauza, “Vino wanhu wolonga niye yelihi?”

¹⁹ Nawo wamwidika, “Wamwenga wolonga Yohana Mbatizi, wamwenga wolonga weye Eliy,

na wamwenga wolonga kwa imwe wa walotezi
wa umwaka yoyazilibuke.”

²⁰ Nayo kawauza, “Na mweye molonga niye
yelihi?”

Petili kedika, “Weye Chilisito, Mulopozi usag-
uligwe na Mulungu.”

²¹ Maabaho Yesu kawagoma ng'hani sekewa-
mulongele munhu yoyose chinhu chino.

*Yesu kolonga mbuli ya manhesa yake na ifa
(Masayo 16:20-28)*

²² Iviya Yesu kawalongela, “Mwana wa Munhu
kolondeka kugazigwa ng'hani na kulemigwa na
walala na wakulu wa nhambiko na wafundiza
Malagilizo. Kezakomigwa, mbali siku deketatu
hamwande kezazilibuka.”

²³ Maabaho kawalongela wanhu wose, “Munhu
yoyose yolonda kunisondelela nayaileme
mwenyewo na yaitwike msalaba wake, maabaho
yanisondelele.

²⁴ Kwaviya munhu yoyose yolonda kukombola
ugima wake kezawagiza, mbali yoyose yon-
dayawagize ugima wake mwenyewo kwa kuni-
winza niye kezaukombola.

²⁵ Vino munhu yahapata chila chinhu muna iisi
yose, mbali kawagiza ugima wake, munhu iyo
kapata choni chinogile?

²⁶ Munhu yoyose yoyoniwonela chinyala
niye na mafundizo yangu, Mwana wa Munhu
kezamuwonela chinyala vondayeze muna
utunhizo wake, na muna utunhizo wa Tati yake,
na wasenga wa kuulanga welile wa kuulanga.

²⁷ Nomulongelani kweli, wabahano wanhu haweza danganika mbaka wauwone Ufalume wa Mulungu.”

*Lukuli lwa Yesu logaluka
(Masayo 17:1-8; Maliki 9:2-8)*

²⁸ Siku nane kulawa viyalongile mbuli zino, Yesu kawasola Petili na Yohana na Yakobo, kahita nawo kuumulima kutosa.

²⁹ Yesu viyakalile kotosa, chihanga chake chigaluka na walo jake diwa zelu chwee!

³⁰ Bahobaho wanhu waidi wakala wolonga nayo. Wanhu wawo wakala Musa na Eliya,

³¹ wawoneka muna utunhizo wa kuulanga, na walonga na Yesu mbuli za ifa yake yonda itendeke Yelusalemu.

³² Petili na wayage wakala wokuluza, mbali vi-walamke wauwona utunhizo wa Yesu na wanhu waidi wakalile wema hamwe nayo.

³³ Wanhu waja viwamulekile Yesu, Petili kamulongela Yesu, “Mwenevale, vinoga cheye chikale hano. Leka chizenge vizewe vitatu, chimwe chako, na chimwe cha Musa, na chimwe cha Eliya.” Petili kakala havimanyile bule chiyolonga.

³⁴ Petili viyakalile kogendelela kulonga, wingu dilawilila, diwagubika na kungugu jake, na wanahina wadumba ng'hani viwagubikigwe na wingu ijo.

³⁵ Dizi dilonga kulawa kudiwingu, “Ino iyo Mwanangu yonimsagule, mtegelezeni yeye!”

³⁶ Dizi vidihupike, Yesu kawoneka yaidumwe. Wanahina wanyamala na hawamulongele munhu yoyose mbuli izo zowaziwone kwa lusita luja.

*Yesu komuhonya mbwanga yeli na vinyamkela
(Masayo 17:14-18; Maliki 9:14-27)*

³⁷ Siku dekaidi Yesu na waja wanahina watatu wahulumuka kulawa kuumulima, na lung'husesa lukulu lwa wanhu luiting'hana na Yesu.

³⁸ Na munhu imwe munaulung'husesa luja lwa wanhu kalandula dizi jake, "Mfundiza! Nokulamba umulole mwanangu, ni mwanangu yaidumwe.

³⁹ Chinyamkela chinzenzeula na kumtenda yagute nyangi, kaidi chonguma chisango na hovu domulawa muumulomo, na hachimuleka hima!

⁴⁰ Niwalamba wanahina wako wamulave chinyamkela iyo, mbali wapotigwa."

⁴¹ Yesu kawedika, "Vino mweye wanhu wa ulelo uno ulibule uhuwilo na uli na uhasanyi! Vino nizakala na mweye mbaka lini?" Maabaho kamulongela munhu ija, "Mgale imwana wako hano."

⁴² Mbwanga ija viyezile, chinyamkela chimbwanha hasi na chinguma chisango. Yesu kachib-wakila chinyamkela na kumuhonya mwana ija, maabaho kambweleza kwa tati yake.

⁴³ Wanhu wose wazanywa kwa udahi mkulu wa Mulungu.

*Yesu kolonga mwanza wekaidi mbuli ya ifa yake
(Masayo 17:22-23; Maliki 9:30-32)*

Wanhu viwakalile wang'hali wokwazanywa na vinhu viyatendile Yesu, kawalongela wanahina wake,

⁴⁴ "Sekemuzimize chino chonimulongeleni! Mwana wa Munhu kezatuligwa mmakono ya wanhu."

45 Mbali wanahina hawavimanyile bule fambulu da mbuli iyo, kwaviya difisigwa hawadahile kuvimanya bule, nawo wadumba kumuza Yesu.

*Yelihi yeli mkulu
(Masayo 18:1-5; Maliki 9:33-37)*

46 Wanahina wa Yesu wasonga kuiuzagiza wenyewo kwa wenyewo yelihi yondayawe mkulu viweli.

47 Yesu kamanya magesa yawo, kamsola mwana mdoododo, kamwika habehi nayo.

48 Maabaho kawalongela, “Munhu yoyose yoyomuhokela mwana ino kwa zina jangu, konihokela niye, na yoyose yoyonihokela niye, komuhokela yoyanitumile. Kwaviya munhu yeli mdodo vimwili, iyo mkulu kufosa wose.”

*Munhu yoyose hamtogolani mweye heli ubanzi wenu
(Maliki 9:38-40)*

49 Yohana kamulongela Yesu, “Mndewa, chimuwona munhu kolava vinyamkela kwa zina jako. Chingomesa kutenda ivo kwaviya heli mwiichibumbila chetu bule.”

50 Yesu kamulongela Yohana na wanahina wamwenga, “Sekemungomese, kwaviya wanhu wowose wowomtogolani mweye wahamwe na mweye.”

Wanhu wa Samaliya wolema kumuhokela Yesu

51 Siku za kusoligwa kwa Yesu kuulanga viyakalile habehi, Yesu kalonda kuhita Yelusalemu.

⁵² Kawatuma wasenga wamulongolele, wahite kunachibululu mwiisi ya Samaliya kumsasalila chila chinhu.

⁵³ Mbali wanhu wa Samaliya hawamuhokele bule kwaviya wavimanya kuwa kohita Yelusalemu.

⁵⁴ Wanahina wake, Yakobo na Yohana viwawone ivo, wamuuza Yesu, “Mndewa, vino kolonda chiutange moto uhulumuke kulawa kuulanga uwalunguze wose?”

⁵⁵ Yesu kawahindukila kawabwakila, Kawalongela, “Hamuvimanyile bule muhe waki umulinawo, kwaviya Mwana wa Munhu hezile bule kuubananga ugima wa wanhu, mbali kuwalopola.”

⁵⁶ Maabaho Yesu na wanahina wake wahita kunaichibululu chimwenga.

*Wowolondeka kuwa wanahina wa Yesu
(Masayo 8:19-22)*

⁵⁷ Viwakalile nzila, munhu imwe kamulongela Yesu, “Nizakusondelela kokose kondauhite.”

⁵⁸ Yesu kamulongela, “Matukwa wana mina, na ndege wa kuulanga wana mvulu, mbali Niye, Mwana wa Munhu nabule hanhu ha kugoneza ditwi jangu na kuhumula.”

⁵⁹ Yesu kamulongela munhu imwenga, “Nison-delele.”

Mbali munhu ija kalonga, “Mndewa, nileke teng’hu nikamuwande tati yangu.”

⁶⁰ Yesu kamwidika, “Waleke wadanganike wawawande wadanganike wawo, mbali weye hita ukaugong’onde Ufalume wa Mulungu.”

61 Munhu imwenga kalonga, “Mndewa, nizaku-sondelela, mbali teng’hu leka nikawalage ndugu zangu.”

62 Yesu kamulongela, “Munhu yoyose yasongile kulima maabaho kolola kuchisogo, hafaya ku-sang’hana usang’hano muna Ufalume wa Mu-lungu.”

10

Yesu kowatuma wanhu malongo saba na waidi

1 Maabaho Mndewa kawasagula wanhu wamwenga malongo saba na waidi, kawatuma waidi waidi wamulongolele kuhita chila hanhu na chila bululu hoyalondile kuhita.

2 Kawa longela, “Mavuno ni mengi, mbali wag-obolaji ni wadodo. Ivo mpuleni Mndewa wa mavuno yagale wasang’hani wake muna mavuno yake.

3 Hiteni! Nomtumani mweye fana ng’hondolo mgati ya mbwizi.

4 Sekemusole mfuko, wala chigelo, wala vilatu. Na sekemwime na kumulamsa munhu yoyose nzila.

5 Kaye yoyose yondamwingile, mwanduse kulonga, ‘Tindiwalo diwe mwiikaye ino’

6 Na yahawa umo munhu wa tindiwalo, ndamsa zenu za tindiwalo zizasigala na yeye. One kamwabule, tindiwalo jenu dizabwela kumwenu.

7 Kaleni mwiikaye iyo iyo, diyeni na ing’weni chochoso chondawamwing’heni, kwaviya msang’hani kolondeka yapate yombe jake. Sekemuhamame hame kulawa kaye imwe kuhita kaye imwenga.

8 Fana muhengila munadibululu na wanhu wahamuhokelani, diyeni chiya chondamwing'higwe.

9 Muwahonye watamu weli munadibululu ijo na muwalongele, ‘Ufalume wa Mulungu wa habehi na mweye.’

10 Mbali fana muhengila mudibululu na wanhu walema kumuhokelani, foseni muna zinzila zawo na mulunge,

11 ‘Hata matimbwisi ya dibululu jenu yeli mmagulu yetu choyakung'hunha yawe chilaguso kumwenu. Mbali molondeka muvimanye kuwa mbuli ino ya Ufalume wa Mulungu wa habehi na mweye!’

12 Nomulongelani kweli, munaisiku ya nhaguso, Mulungu kezawawonela ubazi mkulu kwa Sodoma kufosa bululu ijo!’

Mabululu hayahuwila

(Masayo 11:20-24)

13 “Kwizagaya weye Kolazini kwizagaya! Weye Besisaida kwizagaya! Kwaviya fana mauzauza yoyatendeke hano yahatendeke Tilo na Sidoni, wanhu wake wahayawale viwalo va maguniya na kuihaka maivu kulagusa kuwa waleka uhasanyi wawo!

14 Munaisiku ya nhaguso Mulungu kewawonela ubazi kwa Tilo na Sidoni kufosa kumwako.

15 Na weye Kapelinaumu! Vino kolonda kwiinula mbaka kuulanga? Bule! Kwizahumulusigwa mbaka kuzimu!”

16 Yesu kawalongela wanahina wake, “Munhu yoyose yoyomtegelezani mweye, konitegeleza niye, na yoyose yoyomulemani mweye, konilema

niye. Na munhu yoyose yoyonilema niye, komulema ija yanitumile!”

Wanhu malongo saba na waidi wobwela

¹⁷ Hamwande wanhu waja malongo saba na waidi wabwela wodeng'helela, walonga, “Mndewa, hata vinyamkela vochihulika kwa zina jako!”

¹⁸ Yesu kawedika, “Nimuwona Lufyende, kahulumuka kulawa kuulanga fana lumwemwe.

¹⁹ Tegelezeni! Nimwing'hani udahi mweye, ivo mwizabojoga zoka na inge, mwizakuwa na udahi kwa wehi wenu wose. Habule chinhu chonda chiwalumizeni.

²⁰ Mbali sekemudeng'helele kwaviya vinyamkela vomuhulikani, mbali deng'heleleni kwaviya mazina yenu yandikigwa kuulanga.”

Yesu kodeng'helela

(Masayo 11:25-27, 13:16-17)

²¹ Lusita lujaluja Yesu kadeng'helela kwa udahi wa Muhe wa Mulungu. Maabaho kalonga, “Tata, Mndewa wa ulanga na isi, nokwing'ha hewela kwaviya kuvifisa vinhu vino kwa wanhu wene nzewelete na ubala, na kuvilagusa kwa wana wadoododo! Ona, Tata, ivo niivo voikunogeza.

²² “Tati yangu kaning'ha vinhu vose. Na habule yammanyile Mwana ila Tata, na habule yammanyile Tata mbali Mwana na yoyose Mwana yoyolonda kungubulila.”

²³ Maabaho Yesu kawahindukila wanahina wake na kalonga nawo waidumwe, “Wamweda wanhu waja wowoviwona vinhu vomuviwona mweye!

24 Nomulongelani kweli, walotezi wa Mulungu wengi na wafalume wengi walonda kuwona chino chomuwona mweye, mbali hawadahile bule, na walonda kuhulika chino chomuhulika mweye, mbali hawadaha bule.”

Simwe da Msamaliyanogile

25 Hamwande mfundiza Malagilizo keza kwa Yesu muladi yamgeze, kamuuza, “Mfundiza, vino nitende choni niupate ugima wa siku zose?”

26 Yesu kamwidika, “Vino malagilizo yolongaze? Weye koyamanyaze?”

27 Munhu ija kamwidika, “Mulonde Mndewa Mulungu wako kwa moyo wako wose na kwa muhe wako wose na kwa ludabwa lwawo lose, na kwa nzewele zako zose. Mulonde mkaya miyago fana vouilonda mwenyewo.”

28 Yesu kamwidika, “Kwidika goya. Tenda ivo na weye kwizakuwa mgima.”

29 Mbali munhu ija kalonda kulagusa kanoga, ivo kamuuza Yesu, “Mkaya miyangu iyo yelihi?”

30 Yesu kamwidika, “Kukala na munhu imwe yoyalawile Yelusalemu kuhita Yeliko. Wabavi wamgwila, wambawila vinhu vake, wamtowa na wamuleka habehi na kudanganika.

31 Bahō kalawilila mkulu wa nhambiko kofosa muna inzila ija, mbali viyamuwone munhu ija yoyatowigwe, kagwaza.

32 Iviya na Mulawi viyafosile haja na kumu-wona munhu yoyatowigwe, nayo kagwaza.

33 Mbali Msamaliya imwe yoyakalile kofosa nzila ija kamfika munhu ija. Viyamuwone, kamu-wonela ubazi.

³⁴ Kamkwenhukila habehi, kamfunga malonda yake na kuyaguma mavuta na divai. Maabaho kamkweza mchanyha ya chihogwe wake, kamgala mbaka kwiikaye ya wageni na kamwimiliza.

³⁵ Siku disondelele Msamaliya ija kamwing'ha dinali mbili mkulu wa mwene kaye ya wageni. Maabaho kamulongela, 'Mkalize munhu ino. Hondanibwele nizakuliha chochose chousang'hanile.'

³⁶ Maabaho Yesu kamuuza munhu ija, "Vino mwa iwanhu waja iwatatu, yelihi yakalile mkaya miyage ija yatowigwe na wabavi?"

³⁷ Nay o kedika, "Ni ija yoyamuwonele ubazi." Yesu kamulongela, "Hita, na ukatende ivo ivo."

Yesu kowalaula Masa na Maliya

³⁸ Yesu na wanahina wake viwakalile mwinzila, kengila mwiichibululu. Mwanamke imwe yatangigwe Masa kamuhokela mwiikaye yake.

³⁹ Mwanamke ija kakala na ndugu yake yotangigwa Maliya, yoyakalile muyamagulu ya Mndewa. Nay o kakala kotegeleza mafundizo ya Yesu.

⁴⁰ Mbali Masa kakala kohunganika kwa sang'hano nyingi. Kamuhitila Yesu na kumuuza, "Mndewa! Vino huwona ndugu yangu kanilekela sang'hano zose niidumwe?" Mulongele yeze yanitaze!

⁴¹ Mndewa kamwidika, "Masa, Masa! Kohunganika na kugaya kwa vinhu vingi,

⁴² mbali chochilondeka ni chimwe muhala. Maliya kasagula chinhu chinogile, na hachizasegezigwa kumwake."

11

*Yesu kofundiza viilondeka kutosa
(Masayo 6:9-13, 7:7-11)*

¹ Siku dimwe Yesu kakala hanhu hamwe kotosa. Viyakomeleze, wanahina wake imwe kamulon-gela, “Mndewa, chifundize kutosa, fana Yohana Mbatizi viyawafundize wanahina wake.”

² Yesu kawalongela, “Muhatosa, longeni vino, Tata, * Zina jako ditunhizigwe, Ufalume wako wize. †

³ Uching'he diyelo ndiya yetu ya siku zose.

⁴ Chilekelele uhasanyi wetu, fana cheye vochiwalekelela wowachitendele yehile.

Sekeuchingize muna yamagezo.’ ”

⁵ Maabaho Yesu kawalongela wanahina wake, “Chitende imwe wenu kahita kuikaye ya mb-wiyake ichilo na kulonga, ‘Mbwiyangu, nyazime ndiya

⁶ kwaviya mbwiyangu yeli muumwanza keza ukaye yangu, na niye nabule ndiya cha kumwing'ha!”

⁷ Na chitende ija mbwiyako yeli mnyumba kok-widika, ‘Nileke nihumule! Lwivi luhindigwa lumala, na niye na wanangu chigona. Sidaha bule kwinuka na kukwing'ha chinhu chochose!’

⁸ Nomulongelani, hata fana hezasegela kuk-wing'ha kwaviya ni mbwiyake, mbali kwaviya

* **11:2 Tata:** Maandiko yamwenga ya umwaka yokongeza, “Tati yetu uli kuulanga.” † **11:2 Tata:** Maandiko yamwenga ya umwaka yakongeza, “Youlonda yatendeke, mwiisi fana uko kuulanga.”

vohuwona chinyala kugendelela kumpula, keza-kwinuka na kukwing'ha chiulonda.

⁹ “Ivo nowalongelani, puleni na mweye mwiz-akwing'higwa, zahileni na mweye mwizapata, hodizeni na mwizavuguliligwa.

¹⁰ Kwaviya chila munhu yondayapule kezakwing'higwa, na chila munhu yondayazahile kezapata, na chila munhu yondayahodize kezavuguliligwa.

¹¹ Vino tata yelihi vimwili yondayapuligwe somba na mwanage kezamwing'ha zoka?

¹² Hebu yelihi yoyodaha kumwing'ha mwanage inge yahapula finga?

¹³ Fana mweye muli wehi muvimanya kuweng'ha wanenu vinhu vinogile, vino Tati yenu yeli kuulanga hezaweng'ha Muhe Yelile wanhu waja wowonpula?”

*Yesu na Mwenembago
(Masayo 12:22-30; Maliki 3:20-27)*

¹⁴ Siku dimwe Yesu kakala kolava chinyamkela chochimtendile munhu imwe yawe bubu. Chinyamkela vichimulawile, munhu ija kandusa kulonga. Lung'husesa lwa wanhu lwazanywa ng'hani.

¹⁵ Mbali wanhu wamwenga walonga, “Iyo kolava vinyamkela kwa udahi wa mwenembago, mkulu wa vinyamkela!”

¹⁶ Wanhu wamwenga walonda kumgeza Yesu, ivo wamulonda yatende mauzauza kulagusa kuwa kalawa kuulanga.

¹⁷ Mbali Yesu kayamanya yowakalile woyagesa mwiimizoyo yawo, ivo kawalongela, “Ufalume

wowose uhaigola wenyewo na kuitowa wenyewo kwa wenyewo haudaha kugendelela. Na kaye yahaigola yenyewo kwa yenyewo izakugwa.

¹⁸ Fana Lufyende yahaigola mwenyewo, vino ufalume wake wizakwimaze? Mweye mwolonga kuwa niye nolava vinyamkela kwa udahi wa Mwenembago.

¹⁹ Fana miye nosang'hanila ludabwa lwa Mwenembago kulava vinyamkela, lelo wanhu wenu wolava vinyamkela kwa udahi wa yelihi? Wanhu wenu wawo wondawamtaguseni.

²⁰ Mbali fana nosang'hanila udahi wa Mulungu kulava vinyamkela, Ufalume wa Mulungu umwizilani umala.

²¹ “Munhu mwene ludabwa yoyoikaliza kaye yake kwa silaha, vinhu vake havizabawigwa.

²² Mbali munhu mwene ludabwa kumfosa yeye yaheza kumtowa, kezamuhoka silaha zake zose zoyakalile kozihuwila, na kusola vinhu vake.

²³ “Munhu yoyose heli na niye bule, kanilema. Na munhu yoyose yohayakunzagiza na niye, kopwilisa.

*Kubwela kwa chinyamkela mwa munhu
(Masayo 12:43-45)*

²⁴ “Chinyamkela yahamulawa munhu, chohita hanhu helibule mazi, chahazahila hanhu ha kuhumula. One hachipatile hanhu ha kuhumula, choilongela, ‘Nizaibwelela kaye yangu yoniilawile.’

²⁵ Chihabwela na kuifika kaye yake ifyagiligwa na kuhambigwa,

²⁶ Kohita kusola vinyamkela vimwenga saba vili na ludabwa kufosa yeye. Navo vokwiza na kukala

mwa munhu iyo. Bahō hali ya munhu iyo iha kufosa ija ya umwaka.”

Deng'ho da kweli

²⁷ Yesu viyakalile kolonga mbuli izo, mwanamke imwe munaulung'husesa kalandula dizi jake kumulongela Yesu, “Kamweda mwanamke yoyakweleke na yoyakulelile!”

²⁸ Mbali Yesu kamwidika, “Wamweda waja wose wowoihulika mbuli ya Mulungu na kutenda viya voiwalonda kutenda.”

*Wanhu wolonda kuwona mauzauza
(Masayo 12:38-42)*

²⁹ Lung'husesa vilukalile lwoisung'ha-sung'ha kumzunguluka Yesu, Yesu kagendelela kulonga, “Welesi uno wihile wolonda chilaguso! Habule munhu yonda yaweng'he chilaguso mbali chilaguso cha Yona.

³⁰ Kwaviya fanaviya Yona viyakalile chilaguso kwa wanhu wa Ninawi, ivo ivo Mwana wa Munhu kezakuwa chilaguso kwa wanhu wa ulelo uno.

³¹ Muna isiku ya nhaguso, malikiya wa Sheba kezakwima na kuwatagusa wanhu wa ulelo uno, kwaviya kalawa isi yake na kuhita kutegeleza mafundizo ya ubala ya Mfalume Solomoni, na lelo munhu mkulu kumfosa Solomoni kabahano.

³² Muna isiku ya nhaguso, wanhu wa Ninawi wezakwima na kuwatagusa wanhu wa ulelo uno, kwaviya wawo wasamha uhasanyi wawo viwahulike mapetelo ya Yona. Nowalongela ukweli, hano hana munhu mkulu kumfosa Yona!

*Bung'hulo da lukuli
(Masayo 5:15, 6:22-23)*

³³ “Habule munhu yowasha chitasa na kuchi-fisa hebu kuchigubika kwa nongo. Mbali chitasa chokwikigwa haichingolobweda muladi wanhu wokwingila wawone bung'hulo.

³⁴ Meso yako ni chitasa cha lukuli lwako. Fana meso yako yowona, lukuli lwako lwose luna bung'hulo, mbali fana meso yako hayawona, iviya lukuli lwako lwose luna lwiza.

³⁵ Mwolondeka kuvimanya kuwa chitasa chili mgati mmwenu sekechiwe lwiza.

³⁶ Ivo fana kuna bung'hulo, na habule hanhu heli na lwiza, maabaho bung'hulo dizakuwa chila hanhu, fana viya chitasa vochikumwemwesela na bung'hulo jake.”

*Yesu kowalonga vihile Mafalisayo na wafundiza
Malagilizo*

(Masayo 23:1-36; Maliki 12:38-40)

³⁷ Yesu viyamalile kulonga, Mfalisayo imwe kampula yahite kumwake yakaje ndiya hamwe nayo. Ivo Yesu kahita na kakala hasi, kandusa kuja.

³⁸ Mfalisayo iyo kazanywa ng'hani viyamu-wone Yesu koja bila ya kunawa makono yake.

³⁹ Mndewa kamulongela, “Mweye Mafalisayo mwosunha nhungo na chano kwa kunze, mbali mgati mmwenu mumema uhokaji na wihi.

⁴⁰ Wabozi mweye! Vino siyo Mulungu yoyaumbile kunze, siyo ija ija yoyaumbile mgati?

⁴¹ Mbali muweng'he ngaye-ngaye vimwili navo, na Mulungu kezadeng'helela chila chinhu chomuchitenda.

42 “Mwizagaya mweye Mafalisayo! Kwaviya mwolava zaka za viungo na mboga fana bwasi na mnavu na chila mboga zimwenga za mayani, mbali mwoleka kutenda yanogile kwa wanhu na kumulonda Mulungu. Mulondeka teng’hu muwe wanhu wene kutenda yanogile haulongozi wa Mulungu, na wowomulonda Mulungu, bila kuleka kulava zaka.

43 “Mwizagaya mweye Mafalisayo! Kwaviya mwolonda kukala kuna ivigoda va haulongozi muna zikaye za kutosela, na kulamsigwa munayamagulilo.

44 Mwizagaya kwaviya mulinga fana maleme yelibule vilaguso, na wanhu wofosa mchanyha yake bila kuvimanya.”

45 Imwe wa wafundiza Malagilizo kamulongela, “Mfundiza, viulonga ivo kochiliga cheye!”

46 Yesu kamwidika, “Na mweye wafundiza Malagilizo mwizagaya! Kwaviya mwowatwika wanhu mbahaha zizamile ng’hani, wala mweye wenyewo hamuwataza hata kwa chidole muhala.

47 Mwizagaya! Mwozenga maleme ya walotezi wa Mulungu wowakomigwe na wasaho zenu.

48 Na mweye sambi mwawakalangama na chiya chowatendile wasaho zenu, wawakoma walotezi wa Mulungu, na mweye mwowazengela maleme.

49 Maabaho iviya Ubala wa Mulungu ulonga, ‘Nizawatuma walotezi wa Mulungu na watumigwa, mwizawakoma wamwenga na kuwawinga wamwenga.’

50 Ivo wanhu wa ulelo uno wolondeka kutagusigwa kwa damu ya walotezi wa Mulungu wose kusongela kulumbigwa kwa isi yose,

⁵¹ kusongela kukomigwa kwa Abeli mbaka kukomigwa kwa Zakaliya, yoyakomigwe hagati ya chilingo na hanhu helile. Ona, nowalongela lukolo luno luzatagusigwa kwa kuwakoma wawo wose.

⁵² “Mwizagaya mweye wafundiza Malagilizo! Kwaviya muifisa mvugulilo ya lwivi lwa kaye ya kuvimanyila. Mweye wenyewo hamwingila, na muwalema hata waja wowolonda kwingila!”

⁵³ Yesu viyasegele hanhu haja, Mafalisayo na wafundiza Malagilizo wandusa kumulonga vihile na wamuuza mbuli nydingi,

⁵⁴ wageza kumsepasepa muladi wangwile kwa mbuli zihile zondayadahe kulonga.

12

Yesu kolemesa udelenya (Masayo 10:26-27)

¹ Lung'husesa lukulu lwa wanhu luiting'hana mbaka wanhu wakala woibojoga. Yesu kandusa kuvalongela wanahina wake teng'hu, “Iteganyeni na lusu da Mafalisayo da udelenya.

² Chinhu chochouse chigubikigwe chizagubuligwa, na chochifisigwe chizamanyika.

³ Yoyose yamulongile muulwiza yezahulikigwa imisi, na yoyose yamuyalongile kwa kunyong'onya mwiidumwe yezagong'ondwa kuichisuwili.

Yelihi wa kudumbigwa (Masayo 10:28-31)

⁴ “Nomulongelani wambwiya zangu, sekemuwadumbe wanhu wawo wowolukoma

lukuli, maabaho hawadaha bule kutenda chinhu chochose chihile.

⁵ Nizamulagusani wa kumdumba. Mdumbeni Mulungu, yahamala kumkoma munhu kodaha kumwasa jehanamu. Nomulongelani, mdumbeni yeye!

⁶ “Vino videge vitano haviuzigwa kwa sente mbili? Mbali vivili, habule chochizimizigwa na Mulungu.

⁷ Hata nyele za mmatwi yenu zipetigwa zose. Ivo sekemdumbe kwaviya mweye munoga ng'hani kufosa shole wengi!

*Kumtogola na kumulema Chilisito Mkombola
(Masayo 10:32-33, 12:32, 10:19-20)*

⁸ “Nomulongelani kweli, munhu yoyose yoyonitogola haulongozi ha wanhu, Mwana wa Munhu nayo kezamtogola haulongozi ha wasenga wa kuulanga wa Mulungu.

⁹ Mbali munhu yoyose yonda yanileme haulongozi ha wanhu, Mwana wa Munhu nayo kezamulema haulongozi ha wasenga wa kuulanga wa Mulungu.

¹⁰ “Munhu yoyose yonda yalonge mbuli ihile kwa Mwana wa Munhu kezalekeleligwa, mbali munhu yoyose yonda yamulige Muhe Yelile hezalekeleligwe bule.

¹¹ “Vondawamgaleni haulongozi ha kaye za kutosela na watawala na walangulizi, sekemuwe na lugano kuwa mwizalonga choni na mwizakwidika choni.

¹² Kwaviya Muhe Yelile keza mfundizani lusita luja luja yomulondigwa kuyalonga.”

Simwe da tajili mbozi

¹³ Munhu imwe munaulung'husesa luja kamulongela Yesu, "Mfundiza, mulongele ndugu yangu chiigolele uhazi wetu."

¹⁴ Yesu kamwidika, "Mbwiyangu, vino yelihi yoyanikile niye kuwa msemi hebu mgolaji wa vinhu venu?"

¹⁵ Maabaho Yesu kalulongela lung'husesa, "Iteganyeni na ugila, kwaviya ugima wa munhu hauli muna ivinhu viyeli navo!"

¹⁶ Maabaho Yesu kawalongela simwe, "Kukala na tajili imwe yoyakalile na mgunda woumulele ng'hani.

¹⁷ Tajili iyo kagesa muumoyo wake, 'Lelo nizatadaze? Nabule hanhu ha kwika mavuno yangu.'

¹⁸ Maabaho kailongela, 'Nizatenda vino, nizabomola madungu yangu na kuzenga makulu ng'hani. Umo nizakwika nafaka na vinhu vangu vose vinogile.

¹⁹ Maabaho nizaulongela moyo wangu, Lelo kunavo vinhu vinogile vingi vowiikile ngama ya kusang'hanila kwa miyaka mingi. Ivo humula uje na ung'we na udeng'helele!'

²⁰ Mbali Mulungu kamulongela munhu ija, 'Mbozi weye! Chilo cha diyelo nolonda ugima wako! Vino vinhu vrouvikile mwenyewo vizakuwa va yelihi?"

²¹ Yesu kakomelezela kwa kulonga, "Vino ivo vondaiwe kwa munhu yoyoimemezela vinhu kwa ichimu chake mwenyewo, mbali havika vinhu vake kwa Mulungu."

*Muhuwile Mulungu
(Masayo 6:25-34)*

²² Maabaho Yesu kawalongela wanahina wake, “Sekemuwe na lugano kwa ichimu cha ndiya chomulonda muladi kuwa wagima, wala viwalo vomulonda kwa ichimu cha ng’huli zenu.

²³ Kwaviya ugima ni bola kufosa ndiya na lukuli ni bola kufosa viwalo.

²⁴ Loleni mahowe, hawahanda na hawagobola na wabule dungu, mbali Mulungu kowalisa. Mw-eye munoga ng’hani kufosa ndege!

²⁵ Yelihi hagati yenu kwa kuigaza kodaha kongeza hata fana dimwe muna ugima wake?
*

²⁶ Lelo fana hamudaha kutenda chinhu chidodo fana icho, habali mugaiye vinhu vimwenga?

²⁷ Loleni maluwa ya kumbago viyonogeza, hayasang’hana usang’hano wala hayaitendela viwalo. Mbali nomulongelani, hata Mfalume Solomoni mwenyewo na ukulu wake wose hanawahi kuiyawala walo dinogile fana luwa dimwe muna yamaluwa yayo.

²⁸ Fana Mulungu koyayawaza ivo mayani ya kumbago, yaja diyelo yauko na igolo yokwasigwa muumoto, vino hezamtendelani mweye mengi ng’hani? Vilihi mweye wanhu muli na uhuwilo mdodo!

²⁹ “Ivo sekemuwe na lugano kuwa mwizakuja choni hebu mwizakung’wa choni.

³⁰ Kwaviya wanhu wohawammanyile Mulungu wogaiya vinhu ivo. Tati yenu kavimanya kuwa

* **12:25 Kongeza hata fana dimwe muna ugima wake,** hebu kuitenda yawe mtali.

mohitaji vinhu ivo.

³¹ Mbali teng'hu uzahileni Ufalume wa Mulungu, na vinhu ivo vose mwizakwing'higwa.

*Utajili kuulanga
(Masayo 6:19-21)*

³² "Sekemudumbe, mweye bumbila dodo, kwaviya Mulungu wenu kawasagulan i kumwing'hani mweye ufalume.

³³ Chuuzeni vinhu venu vose na zihela mukaweng'he ngaye-ngaye. Itendeleni mifuko yohaisakala na kuikila ngama yenu kuulanga, uko haizahunguka. Uko wabavi hawadaha kuubawa, wala sondo hawadaha kuubananga.

³⁴ Kwaviya haja haili ngama yako, baho hon-dauwe moyo wako iviya.

Kaleni meso

³⁵ "Isasalen kwa jojose dondadize, fungeni mkwiji muna ivigudi venu na vitasa venu viwe vokwaka.

³⁶ Muwe fana wanhu wowogozela mwenevale wawo, vondayabwele kulawa kunaisola. Vondayeze na kuhodiza, wadahe kumvugulila bahobaho.

³⁷ Wezadeng'helela ng'hani watumigwa waja mwenevale wawo vondayabwele kowafika wameso! Nomulongelani kweli, mwenevale iyo kezaifunga mkwiji mwiichigudi, kezakala nawo mwiimeza na kuwasang'hania.

³⁸ Wezadeng'helela ng'hani hata fana yeheza ichilo chikulu hebu imitootondo kezawafika waisasala.

³⁹ Mbali muimanye mbuli ino, fana mwene kaye yahavimanyile fana yonda yeze mbavi, yahakalile meso. Wala sigambe yaileke kaye yake ibenigwe na mbavi.

⁴⁰ Na mweye iviya muisasale, kwaviya Mwana wa Munhu kezakwiza fana hamuimanyile bule.”

*Msang'hani mwaminika na heli mwaminika
(Masayo 24:45-51)*

⁴¹ Petili kamuuza, “Mndewa, vino simwe ijo kuchilongela cheye muhala, hebu wanhu wose?”

⁴² Mndewa kamwidika, “Vino yelihi msang'hani mwaminika na yeli na ubala, ija mwenevale wake yonda yamwike mchanyha ya wasang'hani wamwenga, na kuweng'ha wanhu yombe kwa lusita lwake?

⁴³ Kezadeng'helela mtumwa ija fana mwenevale wake yaheza kezamfika kotenda ivo.

⁴⁴ Nowalongela kweli, mwenevale kezamwika msang'hani iyo uchanyha ya vinhu vake vose.

⁴⁵ Mbali msang'hani ija yahalonga muumoyo wake, ‘Mwenevale wangu kezakalama kubwela.’ Maabaho kasonga kuwatowa watumwa wamwenga walume na wanaake, maabaho kaja na kung'wa mbaka kakolwa.

⁴⁶ Mwenevale wa mtumwa ija kezakwiza muna dizuwa mtumwa ija dohadigesile na muna fana yohaimanyile bule. Nayo kezamkanha mtumwa ija vihande vihande, na kumwika hamwe na hawatogole kuhuwila.

⁴⁷ “Na mtumwa ija yavimanyile viyolonda mwenevale wake, mbali haisasale wala kutenda

viyalondeke na mwenevale wake, mtumwa iyo kezatowigwa ng'hani.

48 Mbali mtumwa yohavimanyile viyolonda mwenevale wake yavitende, nayo katenda vihile, mtumwa iyo kezatoigwa chidogo. Munhu yoyose yoyeng'higwe vinhu vingi, kumwake vizalondeka vinhu vingi, na munhu yoyose yoyeng'higwe vinhu vingi ng'hani, kumwake vizalondeka vinhu vingi ng'hani.

*Yesu kowatenda wanhu waibagule
(Masayo 10:34-36)*

49 “Niza kubwinha moto mwiisi, na nilonda uwile waka umala!

50 Ninawo ubatizo wonilondigwa niuhokele, na niye nogaya mbaka umale!

51 Vino mogesa kuwa niza kungalilani tindiwalo munaiisi? Hata chidogo! Sizile kugala tindiwalo mbali kuwabagula wanhu.

52 Kwaviya kusongela sambi, wanhu watano wa kaye imwe wezaihasanya, watatu kwa waidi na waidi kwa watatu.

53 China tata wezaihasanya na wana wawo, na wana wezaihasanya na tati zawo. China mama wezaihasanya na wandele zawo na wandle wezaihasanya na mami zawo. Wakoi wa chike wezaihasanya na wakoi zawo, na wakoi wezaihasanya na wakoi wa chike.”

*Kuvimanya cha kutenda
(Masayo 16:2-3)*

54 Yesu kawalongela wanhu, “Vimuwona mawingu yokwiza ubanzi wa ushwelo wa

zuwa, baho molonga, ‘Mvula izatonya,’ na kweli yotonya.

⁵⁵ Na Vimuwona vulavumbi dolawa ubanzi wa kusi, molonga, ‘Kwizakuwa na vuke,’ na yokuwa ivo.

⁵⁶ Mweye wadelenya! Modaha kuvimanya chihanga cha isi na ulanga, iwaze kuwa hamuvi-manyile lusita luno?

*Ilumbe na mwihii wako
(Masayo 5:25-26)*

⁵⁷ “Habali hamudaha kuilamulila wenyewo mbuli zinogile za kusang’hana?

⁵⁸ Kwaviya one mshitaka wako kokugala kwi-ichitala, iyohe uilumbe nayo muhawa mung’hali muna inzila. Fana si ivo msemi kezakugala kwa wakulu, nawo wezakwika mchifungo.

⁵⁹ Nokulongela, hwizalawa uko ng'o mbaka ulihe sente ya uhelelo.”

13

Samheni uhasanyi wenu hebu mwizadanganika

¹ Na lusita ulo ulo, wanhu wamwenga wamulongela Yesu mbuli za Wagalilaya wowakomigwe na Pilato viwakalile womulavila nhosa Mulungu.

² Yesu kawedika, “Vino mweye mwogesa Wagalilaya waho wakala wahasanyi kufosa Wagalilaya wamwenga kwaviya wagaya ng’hani?

³ Siyo ivo bule! Nowalongela, one mweye iviya hamusamha uhasanyi wenu, na mweye wose mwizadanganika fana waho.

⁴ Hebu mwogesa waja wanhu longo na wanane wowadanganike kwa kulagaliliga na lingo uko

Siloamu wakala na uhasanyi kufosa wanhu wose wakalile Yelusalemu?

⁵ Siyo ivo bule! Nowalongela, one mweye iviya hamusamha uhasanyi wenu, na mweye wose mwizadanganika fana wawo.”

Simwe da mkuyu hawima

⁶ Maabaho Yesu kawalongela simwe dino, “Kukala na munhu yoyakalile na mtini kumgunda wake. Munhu ino kahita kulonda nhini, mbali hapatile bule.

⁷ Ivo kamulongela mwimilizi wa mgunda, ‘Miyaka mitatu nikala nokwiza kulonda matunda muna umbiki uno wa mtini mbali sipatile chochoso bule. Ukanhe! Habali ugendelele kuubananga?’

⁸ Mbali mwimilizi kamwidika, ‘Mwenevale, uleke mwaka uno muhala, na niye nizauhalilila, na kuugumila mboleya.

⁹ One uhema, vinoga! Mbali one hawimile, kwizaukanha.’ ”

Yesu komuhonya mwanamke muna Isiku ya Mhumulo

¹⁰ Muna Isiku ya Mhumulo, Yesu kakala kofundiza mwiikaye ya kutosela.

¹¹ Na baho hakala na mwanamke imwe yoyakalile na chinyamkela chochamtendile yawe mtamu kwa miyaka longo na minane. Kakala kaveduka na hadahile bule kugoloka.

¹² Yesu viyamuwonile, kamtanga, kamulongela, “Mama, kuhonyigwa utamu wako!”

¹³ Maabaho Yesu kamwikila makono mwanamke iyo, na bahobaho mwanamke iyo kagoloka, kamtunhiza Mulungu.

14 Mkulu wa kaye ya kutosela kehiligwa kwaviya Yesu kamuhonya munhu muisiku ya Mhumulo. Ivo kawalongela wanhu, “Kuna siku sita zozifaya kusang’hana usang’hano. Muna zisiku izo, izoni muhonyigwe, mbali sekemwize muna isiku ya Mhumulo!”

15 Mndewa kedika, “Mweye wadelenya! Vino yelihi vimwili hamfungula ng’ombe wake hebu chihongwe wake kulawa hanhu ha kudila na kumgala kung’wa mazi muna Isiku ya Mhumulo?

16 Mwanamke ino ni mwana wa Bulahimu, nayo kafungigwa na Lufyende miyaka longo na minane ino. Vino hailondeke yafunguliligwe munaisiku ya Mhumulo”

17 Yesu viyamalile kulonga ivo, wehi wake wawona chinyala, mbali wanhu wadeng’helela kwa mauzauza yoyatendile Yesu.

Simwe da mbeyu ndodo kufosa zose

18 Yesu kalonga, “Vino ufalume wa Mulungu ulinga choni? Vino nodaha kuulinganyiza na choni?

19 Ulinga fana chiya chochilawilila munhu viyohanda mbeyu ya haladali muna umgunda. Mbeyu ija yokula na kuwa biki kulu, na ndege wozenga mvulu muna yamatambi yake.”

Simwe da lusu (Masayo 13:33)

20 Yesu kawauza kaidi, “Vino Ufalume wa Mulungu niulinganyize na choni?

21 Ulinga fana lusu dodisoligwe na mwanamke na kudihanganya na mhishi nhatu za usage na usage wose ugongomoka.”

*Lwivi lusisili
(Masayo 7:13-14, 21-23)*

²² Maabaho Yesu kagendelela na mwanza kuhita Yelusalemu. Viyakalile nzila, kafosela munayamabululu na mwiivibululu kuwapetela wanhu.

²³ Munhu imwe kamuuza, “Mndewa, vino wanhu wadodo wawo wondawakomboligwe?”

Yesu kawedika,

²⁴ “Muiyohe kwingila munaulwivi lusisili, kwaviya nomulongelani kuwa wanhu wamwenga wezageza kwingila, mbali wezapotigwa.

²⁵ Mwene kaye kezakwima na kuhinda lwivi, na mweye mwizakwima kunze na kuhodiza muhalonga, ‘Mwenevale, chivugulile ulwivi.’ Mbali yeye kezawedika, ‘Simmanyileni mweye wala komulawa!’

²⁶ Na mweye mwizalonga, ‘Chija na kung’wa hamwe na weye, na kufundiza muna ya mabululu yetu!’

²⁷ Mbali kezalonga kaidi, ‘Nomulongelani simmanyileni mulawa kulihi. Segeleni kumwangu mweye mose motenda yehile!’

²⁸ Muzalila na kugaya ng’hani vondamumu-wone Bulahimu, Isaka, Yakobo na walotezi wa Mulungu wose wamuna Ufalume wa Mulungu, mbali mweye wenyewo mwasigwa kunze.

²⁹ Wanhu wezakwiza kulawa ubanzi wa ulawilo wa zuwa na ubanzi wa uswelo, na kulawa ubanzi wa kasikazini na ubanzi wa kusi, na wezakala na kuja muna Ufalume wa Mulungu.

³⁰ Maabaho wanhu waja haweli wenevale sambi wezakuwa wa wenevale, na wanhu waja

wenevale sambi wezakuwa haweli wenevale.”

*Yesu koionela ubazi Yelusalemu
(Masayo 23:37-39)*

31 Lusita luja luja Mafalisayo wamwenga wa-muhitila Yesu na kumulongela, “Segela hano uhite hanhu hamwenga, kwaviya Helode kolonda kukukoma.”

32 Yesu kawedika, “Hiteni mukamulongele ija tukwa, ‘Diyelo na igolo nolava vinyamkela na kuhonya watamu, na muna siku deketatu nizakomeleza usang’hano wangu.’

33 Hata ivo, nolondeka diyelo, igolo na chisindo nyamhe nzila yangu, kwaviya hailondeka mulotezi wa Mulungu yadanganike kunze ya Yelusalemu!

34 “Weye Yelusalemu! Weye Yelusalemu! Kowakoma walotezi wa Mulungu na kuwatowa na mabwe watumigwa wa Mulungu wowatumigwe kumwako! Miyanza mingahi nilonda kuwakunzanya wanago fana viya kolo da nguku vodikunzagiza vifalanga vake hasi ya mabawa yake, mbali haulondile bule!”

35 Loleni, mulekeligwa kaye yenu ya Mulungu! Na niye nowalongela, hamwizaniwona kaidi ng'o mbaka vondamulonge, ‘Katemiligwa mate yokwiza kwa zina da Mndewa.’ ”

14

Yesu komuhonya munhu mtamu

1 Siku imwe ya Mhumulo, Yesu kengila kuja mwiikaye ya mkulu wa Mafalisayo. Wanhu wakala womsepasepa Yesu.

² Munhu imwe yoyakalile na safula keza kwa Yesu.

³ Yesu kawauza wafundiza Malagilizo na Mafalisayo, “Vino Malagilizo yetu yotogola kumuhonya munhu munaisiku ya Mhumulo hebu hayatogola bule?”

⁴ Mbali waho hawalongile chochose. Yesu kamwamha munhu ija na kamuhonya, maabaho kamuleka yahite.

⁵ Maabaho kawedika, “Yelihi vimwili ihawa mwanage hebu ng’ombe wake kadumbukila mwichisima munaisiku ya Mhumulo hadaha kumulava?”

⁶ Mbali hawadahile kumwidika bule.

Unyendanyenda na ukalimu

⁷ Yesu viyawawonile wowagonikigwe wengi wasagula vigoda va kuulongozi, kawalongela wose simwe dino,

⁸ “Uhagonikigwa na munhu kunaisola, sekeukale vigoda va kulongozi. Kwaviya munhu imwenga mkulu kukufosa weye kodaha kwiza,

⁹ na munhu yoyawagonikeni wose kokwiza kumwako na kukulongela, ‘Inege yakale ino.’ Baho kwizawona chinyala na kuhita kukala kuna ivigoda va kuchisogo.

¹⁰ Mbali weye uhagonikigwa utende vino, uhafika kuna didugila, hita ukakale kuna ivigoda va kuchisogo, muladi munhu ija yoyakugoneke yahakwizila, yakulongele, ‘Mbwiyangu, inuka wize ukakale kuna ivigoda va kuulongozi.’ Baho kwizatunhizigwa na wanhu wose wowakalile hamwe na weye.

11 Kwaviya munhu yoyose yoitenda mwenyewo kuwa mkulu kezatendigwa kuwa mdodo, na munhu yoyose yoitenda mwenyewo kuwa mdodo kezatendigwa kuwa mkulu.”

12 Maabaho Yesu kamulongela ija yoyakugoneke, “Uhatenda ndiya cha imisi hebu cha ichilo, sekeuwagoneke mbwiya zako hebu ndugu zako hebu wakaya wayago weli matajili. Kwaviya uhatenda ivo, wawo nawo wezakugoneka mwiizikaye zawo, na ivo wezakuliha yaja youwatendele.

13 Mbali uhatenda dugila, wagoneke ngayengayé, vilema, mbetembete, na vipofu,

14 na weye kwizatemiligwa mate. Kwaviya wawo hawadaha kukuliha, Mulungu kezakuliha munaisiku ya kuzilibuligwa wanhu wanogile.”

Simwe da dugila kulu

(Masayo 22:1-10)

15 Imwe wa wanhu waja wowagonekigwe viyahulike mbuli izo, kamulongela Yesu, “Kezamweda munhu ija yondayaje ndiya ya didugila kuna Ufalume wa Mulungu!”

16 Yesu kamulongela, “Munhu imwe katenda dugila da zengele na kawagoneka wanhu wengi.

17 Vilufikile lusita lwa kuja, kawatuma wasang’hani wake yakawalonge wageni, ‘Izoni, kwaviya sambi chila chinhu chisasaligwa chimala!’

18 Mbali wawo wagonekigwe hawagesile, kwaviya chila imwe kakala na usang’hanó wake. Munhu wa mwanduso kamulongela mtumwa

ija, ‘Nigula mgunda, ivo nolondeka nikaulole. Nokulamba unilekelele.’

¹⁹ Munhu imwenga kalonga, ‘Nigula ng’ombe longo dimwe, sambi nohita kuwageza. Nokulamba unilekelele.’

²⁰ Munhu imwenga nayo kalonga, ‘Nisola mke sambi, na kwa ichimu icho sidaha kwiza.’

²¹ “Msang’hani ija kahita, kamulongela mwenevale wake mbuli izo. Mwenevale viyahulike ivo, kehilwa, kamulongela mtumwa wake, ‘Lawa hima hima uhite kudikulugumbi na vichocholo va mabululu, uwalongelele ngayengaye na vilema na vipofu na mbetembete weze.’

²² Mtumwa ija kalonga, ‘Mwenevale, yayo younilagilize yatendeka yamala, mbali hata sambi nyafasi yabaho.’

²³ Ivo mwenevale kamulongela mtumwa wake, ‘Lawa kunze uhite kuzinzila na kuzimhaka, uwalongele wanhu weze muladi kaye yangu imeme.

²⁴ Kwaviya nomulongelani kuwa, munaiwaja wowagonikigwe, habule hata imwe yonda yalanze ndiya ya dugila jangu! ”

*Kugaya kwa ichimu cha kuwa mwanahina
(Masayo 10:37-38)*

²⁵ Baholung’husesa lwa wanhu vilukalile lomsondelela Yesu, Yesu kawahindukila, kawalon-gela,

²⁶ “Munhu yoyose yoyonisondelela mbali hamwihila tati yake na mami yake, muke wake na wanage, ndugu zake na walumbo zake, na one haihile yeye mwenyewo, hadaha bule kuwa mwanahina wangu.

²⁷ Munhu yoyose yohaupapa msalaba wake na kunisondelela, hadaha bule kuwa mwanahina wangu.

²⁸ “Yelihi vimwili mweye yahalonda kuzenga lingo, hakala teng’hu na kupeta galama, kulola kuwa kanazo hela za kuukomelezela usang’hano wake?

²⁹ Kwaviya fana yahandusa kuhimba chandusilo, hadaha kuukomeleza, wanhu wose wowowona chiyatendile wezamseka.

³⁰ Maabaho wezalonga, ‘Munhu ino kandusa kuzenga, mbali hadahile kukomeleza usang’hano!’

³¹ “Hebu kuna Mfalume yelihi yahalonda kuhita kuitowa na Mfalume imwenga, hakala hasi teng’hu na kugesa kuwa yeye na wanhu magana longo kezadaha kuitowa na Mfalume mwene wanhu magana malongo mайди?

³² Fana yahawona hadaha, kowatuma wasenga wake wahite kwa Mfalume iyo yang’halii kutali wamulambe kuwe na tindiwalo.

³³ Iviya one munhu hadaha kuleka chila chiyeli nacho, hadaha kuwa mwanahina wangu.

*Munyu ulibule umunyu
(Masayo 5:13; Maliki 9:50)*

³⁴ “Munyu unoga, mbali munyu wahagiza umunyu wake, ugumigwe choni mbaka uwe na umunyu kaidi?

³⁵ Haifaya bule kwikigwa muna umgunda wala kuhanganya na mboleya, yokwasigwa kunze. Mwene magutwi ya kuhulika, nayahulike!”

15

*Simwe da ng'hondolo yagile
(Masayo 18:12-14)*

¹ Siku dimwe wasola kodi na wamt wene uhlasanyi weza kumtegeleza Yesu.

² Mbali Mafalisayo na wafundiza Malagilizo wandusa kuilongela, “Munhu ino kawahokela wene uhlasanyi na koja hamwe nawo!”

³ Yesu kawalongela simwe dino,

⁴ “Vino munhu yelihi kumwenu mwene ng'hondolo gana, ng'hondolo imwe yahaga, hawaleka waja malongo kenda na kenda hanhu ha kudimila, na kuhita kunzahila ija yoyagile mbaka yamuwone?

⁵ Na yahamuwona kezadeng'helela na kumwika mmayega yake,

⁶ na kumgala ukaye. Maabaho kezawatanga mambwiya zake na wakaya wayage na kuwalongela, ‘Deng'heleleni hamwe na niye, kwaviya nimuwona ng'hondolo wangu yagile.’

⁷ Iviya nowalongelani, kwizakuwa na deng'ho kulu kuulanga kwa ichimu cha munhu imwe mwene uhlasanyi yoyosamha kufosa wanhu malongo kenda na kenda wanogile wohawalonda kusamha.”

Simwe da sente yagile

⁸ “Hebu fana mwanamke imwe yoyakalile na sente longo na kagiza sente imwe, kezatendaze? Kezawasha chitasa na kufyagila kaye yake, na kuizahila chila hanhu mbaka yaiwone.

⁹ Na yahaiwona sente ija, kezawatanga mambwiya zake na wakaya wayage na kuwalongela,

‘Deng’heleleni hamwe na niye kwaviya niiwona sente yangu yagile!’

¹⁰ Iviya nowalongelani, wasenga wa kuulanga wa Mulungu wana deng’ho kwa ichimu cha munhu imwe mwene uhasanyi yoyosamha.”

Simwe da mbwanga yagile

¹¹ Yesu kagendelela kuwalongela, “Kukala na munhu imwe yoyakalile na wana waidi wa chilume.

¹² Mbwanga imdodo kamulongela tati yake, ‘Tata, ning’he vinhu vangu va uhazi sambi.’ Ivo tata ija kawagolela vinhu vake sawa sawa wabwanga waja waidi.

¹³ Viyafosile siku ndodo, mbwanga imdodo kagula vinhu vake. Maabaho kahita isi ya kutali, uko kadanganya hela zake kwa kusang’hanila chakachaka.

¹⁴ Viyakomeleze kudanganya chila chinhu, kulewila nzala ng’hulu mwiisi ija, nayo kakala kabule chinhu chochose.

¹⁵ Ivo kahita kusang’hana usang’hano kwa munhu imwe yoyakalile mkaya wa isi ija, nayo kamgala kumgunda yakawadime nguluwe.

¹⁶ Kalonda kuja makang’ha yowakalile woja nguluwe, mbali habule munhu yamwing’hile chinhu ndiya.

¹⁷ Mbali nzewelete zake vizimbwelele, kailongela mwenyewo, ‘Vino ni watumigwa wengahi wa tati yangu woja na kusigaza, na niye hano nofa na nzala?

¹⁸ Nizasegela na kuhita kwa tati yangu na kumulongela, Tata, nimbananga Mulungu wangu na nikubananga na weye iviya.

¹⁹ Sifaya kutangigwa mwanago kaidi, nitende fana imwe wa watumigwa wako.'

²⁰ Ivo kasegela, kahita kwa tati yake.

"Mbali viyakalile yang'halii kutali, tati yake kamuwona, kamuwonela ubazi, kamkimbila, kamuhagatila, na kamnonela.

²¹ Mbali mwana ija kalonga, 'Tata, nimbananga Mulungu wa kuulanga na weye iviya. Sifaya kutangigwa mwanago.'

²² Mbali tata kawatanga watumwa wake, kawalongela, 'Himahima! Galeni walo dinogile mmuyawaze. Mvazeni na mhete mchidole na vilatu mmagulu.

²³ Maabaho hiteni mkagale dang'ang'a dinenehe na mudichinje, chije na chideng'helele!

²⁴ Kwaviya ino mwanangu kakala kadanganika, lelo kazilibuka, kakala kaga mbali sambi kwoneka.' Ivo wandusa kudeng'helela.

²⁵ "Dugila vidikalile dogendelela, ija mbwanga mkulu kakala kumgunda. Viyakalile habehi na ikaye, kahulika, nyila na wanhu wovina.

²⁶ Ivo kamtanga imwe wa wasang'hani, kammuza, 'Vino kuna choni?'

²⁷ Msang'hani ija kamwidika, 'Mdodo wako kabwela ukaye na tati yako kamchinjila dang'ang'a dinenehe kwaviya kampata yang'halii ngima!'

²⁸ "Mbwanga ija imkulu kehiligwa ng'hani, kalema kwingila mnyumba. Tati yake kalawa kunze, kamulamba yengile mnyumba.

²⁹ Mbali kamwidika tati yake, 'Lola, miyaka ino yose nikusang'hanila fana mtumwa, na silemile bule kukutegeleza ndagilizi yako. Kuning'ha

choni niye? Huning'hile hata luti nitende dugila na mambwiya zangu!

³⁰ Mbali ino mwanago kadanganya vinhu vako na malaya, na viyabwelile ukaye kumchinjila dang'ang'a dinenehe!"

³¹ Tati yake kamwidika, 'Mwanangu, lusita lwose kukala na niye, na chila chinhu chinili nacho ni chako.

³² Mbali chitende dugila na chideng'helela, kwaviya mdodo wako kakala kadanganika mbali sambi ngima, kakala kaga mbali sambi kawoneka! "

16

Simwe da mulolezi mbala

¹ Yesu kawalongela wanahina wake, "Kukala na munhu imwe tajili yoyakalile na mulolezi wa vinhu vake. Tajili ino kalongeligwa kuwa mulolezi wake kakala kodanganya vinhu vake.

² Ivo kamtanga mnyumba, kamulongela, 'Vino ni mbuli yaki ino yonihulika kumwako weye? Nipetele vinhu vangu vose viuhokele na viulavile kwaviya hudaha bule kuwa ndolezi wangu kaidi.'

³ Mulolezi ija kailongela mwenyewo, 'Mwenevale wangu kezanilekeza usang'hano, nitende choni? Kulima sidaha, na kupula nowona chinyala.

⁴ Novimanya cha kutenda muladi vondanilav-igwe muna usang'hano wangu, wanhu wani-hokele ukaye yawo.'

⁵ "Ivo kawatanga wanhu wose wowolondeka kumuliha mwenevale wake. Maabaho kamuuza

yanduse kwiza, ‘Vino kolondeka kumuliha mwenevale wangu hela nydingahi?’

⁶ Kamwidika, ‘Vipimo gana va mavuta ya zatuni.’ Mulolezi ija kamulongela, ‘Sola cheti chako, kala hasi hima, yandika ningó malongo matano.’

⁷ Maabaho kamuuza imwenga, ‘Na weye kolondeka ulihe choni?’ Nayò kedika, ‘Maguniya magana longo ya uhemba.’ Mulolezi kamulongela, ‘Sola cheti chako na yandika, maguniya malongo manane.’

⁸ “Mwenevale kamtogoza mulangulizi ija mvwizi kwa kutenda vinhu kwa ubala. Kwaviya wanhu wa isi ino yose wana ubala muna ukutenda mbuli zawo kufosa wana weli mudibung’hulo.”

⁹ Yesu kagendelela kulonga, “Nomulongelani, sang’hanileni vinhu venu kuipatila wambwiya, muladi vondazimale, wamuhokeleni muna ikaye ya siku zose.

¹⁰ Munhu yoyose yoyotogoligwa muna chinhu chidodo ng’hani, kezatogoligwa muna chinhu chikulu, na munhu yoyose yahatogoligwa muna chinhu chidodo, iviya hezatogoligwa muna chinhu chikulu.

¹¹ Ivo mweye one hamutogoliligwe kwika vinhu vili mwiisi, yelihi yonda yawatogolele kwika vinhu va kweli?

¹² Na one hamudahile bule kwika vinhu va munhu imwenga vinogile, yelihi yonda yaweng’he vinhu venu wenyewo?

¹³ “Habule mtumwa yoyodaha kuwasang’hanila wenevale waidi. Kwaviya kezamwihila imwe na kumulonda imwenga,

hebu kezamwamhilila imwe na kunzeha imwenga. Hamudaha kumsang'hanila Mulungu kuno mosang'hanila hela.”

Mbuli zimwenga za Yesu

(Masayo 11:12-13, 5:31-32; Maliki 10:11-12)

¹⁴ Mafalisayo wowolonda hela viwahulike ivo, wanzeha Yesu.

¹⁵ Yesu kawalongela, “Mweye iyo womuila-gusa munoga kwa wanhu, mbali Mulungu kam-manyani mizoyo yenu. Kwaviya chinhu chochi-woneka chinoga haulongozi ha wanhu, kwa Mu-lungu chiwoneka chiha.

¹⁶ “Malagilizo ya Musa na mbuli za walotezi wa Mulungu vipetigwa mbaka muna ichipindi cha Yohana Mbatizi. Kusongela chipindi icho, Mbuli Inogile ya Ufalume wa Mulungu yopetigwa, na chila munhu koiyoha kwingila kwa ludabwa.

¹⁷ Mbali vibuha ng'hani kwa ulanga na isi kusegela, kufosa kuhunguka hata chinhu chidodo munayamalagilizo.

¹⁸ “Mulume yoyose yomwasa muke wake na ku-sola muke imwenga kotenda uzinzi, na mulume yoyomsola muke yoyasigwe kotenda uzinzi.

Munhu tajili na Lazalo

¹⁹ “Kukala na munhu imwe tajili yoyakalile koy-awala viwalo va chitani inogile ng'hani, na chila siku kakala kotenda dugila koja ndiya zinogile ng'hani.

²⁰ Haulongozi ha lwivi lwake ulukulu, kekigwa ngaye-ngaye imwe, zina jake Lazalo yoyakalile na vilonda vingi.

21 Ngaye-ngaye iyo kakala kolonda kuja masigavu yalagale munaimeza ya tajili ija. Na zimbwa zikala zokwiza kumulambita vilonda vake.

22 “Hamwande, Lazalo kadanganika na kasoligwa na wasenga wa kuulanga mbaka mwimhambaga ya Bulahimu. Tajili ija nayo kadanganika na kawandigwa.

23 Kuja kuzimu, munhu ija yakalile na vinhu vingi kakala kogaya ng'hani, kenula meso yake, kamuwona Bulahimu kwa kutali hamwe na Lazalo mwimhambaga yake.

24 Katanga kwa dizi kulu, ‘Tata Bulahimu, niwonele ubazi! Mtume Lazalo yavabike nhonga ya chidole chake munayamazi, yaluhoze lulimi lwangu, kwaviya nogaya ng'hani munaumoto uno!’

25 “Mbali Bulahimu kamwidika, ‘Mwanangu, kumbuka weye kuhokela vinhu vinogile munaugima wako, mbali Lazalo kahokela vihile. Sambi Lazalo kahano kodeng'helela, na weye kwolumizigwa.

26 Iviya hagati yetu cheye na mweye hekigwa kombo kulu muladi wanhu wolonda kulawa kuno kwiza kumwenu wapotigwe, na wanhu wa kumwenu sekewadahe kwiza kumwetu!”

27 Munhu tajili kalonga, ‘Basi nokulamba tata Bulahimu, mtume Lazalo kuikaye ya tati yangu.

28 Kwaviya ninawo ndugu watano. Mulekelele yahite yakawalongele waleke kutenda yehile muladi na wawo sekeweze hanhu hano ha magayo.’

29 “Bulahimu kalonga, ‘Wandugu zako wanayo Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa na

walotezi wa Mulungu, wawategeleze wawo chiwolonga.'

³⁰ Tajili ija kamwidika, ‘Bule tata Bulahimu. Fana munhu yoyazilibuke yahawahitila, wezaleka uhasantu wawo.’

³¹ Mbali Bulahimu kamulongela, ‘Fana hawawahulike Musa na walotezi wa Mulungu, hawezamuhulika hata munhu yahazilibuka.’ ”

17

Uhasanyi

(*Masayo 18:6-7; Maliki 9:42*)

¹ Yesu kawalongela wanahina wake, “Vizalawilila vinhu vondaviwatende wanhu watende uhasantu, mbali kezagaya ng’hani munhu ija yovitenda vilawilile.

² Muhavu munhu iyo yafungigwe dibwe kulu da kudundila mwiisingo na yakasigwe mwiibahali, kufosa kumtenda imwe wa wadodo wano yatende uhasantu.

³ Iteganyeni!

“Fana ndugu yako yahakubananga, mulamule, yahasamha mulekelele.

⁴ Na fana yahakubananga miyanza saba muna isiku imwe, na kubwela kumwako miyanza saba na kukulongela, ‘Nisamha,’ mulekelele.”

Uhuwilo

⁵ Watumigwa wamulongela Mndewa, “Uchongezele uhuwilo wetu.”

⁶ Mndewa kawedika, “Fana muwile na uhuwilo mdodo fana mbeyu ya haladali, muhaulongele mbiki wa mkuyu, ‘Ng’oka, ukaihande mwiibahali.’ Nawo uhawahulike.

Sang'hano ya mtumwa

⁷ “Chitende imwe wenu kana mtumwa yoyolima kumgunda hebu yoyodima ng'ombe. Vino mtumwa iyo viyobwela kulawa kumgunda, yelihi kezamulongela, ‘Izo teng'hu, kala hasi uje ndiya.’

⁸ Vino hezamulongela, ‘Nisasalile ndiya nije, maabaho unisang'hanile mbaka nikomeleze kuja na kung'wa, maabaho na weye uje na kung'wa?’

⁹ Vino kezamulongela hewela mtumwa ija kwaviya kayatenda yoyalagilizigwe kuyatenda?

¹⁰ Na mweye ivo ivo, muhakomeleza kutenda yose yomulondeke kuyatenda, longeni, ‘Cheye cha watumwa muhala, na chitenda yayo yochilondeke kuyatenda.’”

Yesu kowahonya wanhu longo wene dikulu

¹¹ Yesu viyakalile mwiinzila kuhita Yelusalemu, kafosela Samaliya na Galilaya.

¹² Viyakalile kokwingila munaichibululu chimwe, kaiting'hana na wanhu longo wene dikulu wema kutali.

¹³ Waguta kwa dizi kulu kuno wolonga, “Yesu, Mndewa, uchiwonele ubazi!”

¹⁴ Yesu kawalola, kawalongela, “Hiteni mukailaguse kwa wakulu wenu wa nhambiko.”

Viwakalile mwiinzila, wasafyika.

¹⁵ Imwe wawo viyawonile kuwa kahonyigwa, kabwela, kamtunhiza Mulungu kwa dizi kulu.

¹⁶ Kaibwanha mmagulu ya Yesu na kumwing'ha hewela. Munhu iyo kakala Msamaliya.

¹⁷ Yesu kalonga, “Vino hawahonyigwe bule wanhu longo? Lelo waja kenda wakulihi?”

¹⁸ Vino habwelile hata imwe kumwing'ha utun-hizo Mulungu ila mgeni ino muhala?"

¹⁹ Maabaho Yesu kamulongela munhu ija, "Ima na uhite, uhuwilo wako ukuhonya."

*Kwiza kwa Ufalume wa Mulungu
(Masayo 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Mafalisayo wamwenga wamuza Yesu, "Ufalume wa Mulungu wizakwiza zuwaki?"

Yesu kawedika, "Ufalume wa Mulungu hawiza kwa kuwoneka kwa meso bule.

²¹ Habule munhu yonda yalonge, 'Lola, auno,' hebu 'Auja,' kwaviya Ufalume wa Mulungu wa mgati mmwenu."

²² Maabaho Yesu kawalongela wanahina wake, "Siku yokwiza vondamulonde kuwona siku dimwe muna zisiku za Mwana wa Munhu, mbali sekemudiwone bule.

²³ Wanhу vondawawalongele, 'Loleni, kakuja,' hebu, 'Loleni, kakuno!' Mweye sekemuwawinze.

²⁴ Kwaviya fana viya lumwemwe volumweka kulawa kuulanga na kumwemwesa ubanzi umwe mbaka ubanzi umwenga, ivo vondayawe Mwana wa Munhu muna isiku yake.

²⁵ Mbali teng'hu kezagaya ng'hani na kezalemigwa na wanhу wa ulelo uno.

²⁶ Na fana viiwile munazisiku za Nuhu, viya viya izakuwa ivo munazisiku za Mwana wa Munhu.

²⁷ Chila munhu kakala koja na kung'wa, kusola na kusoligwa mbaka siku ija Nuhu viyengile mwisisafina. Bahо gombo diza na kuwakoma wanhу wose.

²⁸ Izakuwa fana viulawilile muna zisiku za Lutu. Wanhu wakala woja na kung'wa, wakala wogula na kuchuuza, wakala wohanda na kuzenga.

²⁹ Mbali siku ija Lutu viyasegele Sodoma, kuwashigwa moto wa chibiliti kulawa kuulanga na kuwalunguza wose.

³⁰ Vino ivo vondaiwe siku ija Mwana wa Munhu vondayagubuligwe.

³¹ “Muna isiku iyo, munhu yeli mchisuwili na vinhu vake va mnyumba, sekeyahulumuke kuhita mwiiikaye kuvisola, na munhu yeli kumgunda iviya sekeyabwele kuchisogo kusola cho-chose.

³² Mkumbukeni muke wa Lutu.

³³ Munhu yoyose yolonda kuukombola ugima wake mweyewo, kezawagiza, na yoyose yowagiza ugima wake, kezaulopola.

³⁴ Nomulongelani, ichilo cha siku iyo, wanhu waidi wezagona muna dikomwa dimwe, imwe kezaganduligwa na imwenga kezalekigwa.

³⁵ Wanaake waidi wezakuwa hamwe wodunda, imwe kezaganduligwa na imwenga kezalekigwa.”

17:35. Wanaake waidi, kezalekigwa. Maandiko yamwenga ya umwaka yokongeza msitali 36. Wanhu waidi wezakuwa kumgunda, imwe kezasoligwa na imwenga kezalekigwa.

³⁶ Wanhu waidi wezakuwa kumgunda, imwe kezaganduligwa, imwenga kezalekigwa.

³⁷ Maabaho wanahina wake wamuuza, “Kulihi Mndewa?”

Yesu kawedika, “Hohose heli na kiga, baho honda waiting'hane vilele.”

18

Simwe da mgane na msemi

¹ Maabaho Yesu kawalongela wanahina wake simwe kuwafundiza kuwa wolondeka kutosa siku zose na sekewafe moyo.

² Kalonga, “Muna idibululu dimwe kukala na msemi imwe yoyakalile hamdumba Mulungu wala hawagesa wanhu bule.

³ Na kuna dibululu ijo kukala na mwanamke mgane yoyakalile komuhitila msemi iyo bila kufamoyo na kumulamba, ‘Nitaze nipate yonilon-deka kupata kwa mwihi wangu.’

⁴ Kwa lusita lutali msemi iyo kalema kumtaza mgane ija. Mbali hamwande kailongela mwenyewo, ‘Hata fana niye simdumba Mulungu wala siwagesa wanhu,

⁵ mbali kwaviya mgane ino konigaza, nizamwing’ha chiyolondeka kupata muladi sekeyeze chila siku na kunilegeza.’ ”

⁶ Maabaho Mndewa kagendelela kulonga, “Tegelezeni viyalongile ija msemi yehile.

⁷ Vino Mulungu hezawatagusa waja woyawasagule womulilila imisi na ichilo? Vino kezakalama kuwataza?

⁸ Nowalongelani kezawezilani hima hima! Mbali Mwana wa Munhu vondayeze, vino kezawona uhuwilo mwiisi yose?”

Simwe da Mfalisayo na msola kodi

⁹ Maabaho Yesu kawalongela simwe dino wanhu waja wowoiwona wanoga na kuwazeha wamwenga.

10 Na kalonga, “Kukala na wanhu waidi wowahitile kutambika Mwiikaye ya Mulungu. Imwe kakala Falisayo na imwenga kakala msola kodi.

11 Mfalisayo ija kema yaidumwe, katosa vino muumoyo wake, ‘Weye Mulungu, nokwing’ha hewela kwaviya niye silingile fana wanhu wamwenga, wahokaji na wowotenda yehile na wazinzi, na wala silingile fana msola kodi ino.

12 Niyenofunga kuja miyanza midi muna zisiku saba, na nolava zaka muna ichila chinhu chonichipata.’

13 “Mbali msola kodi ija kema kutali, wala hagezile bule hata kwinula meso yake kuulanga. Mbali kaitowa mhambaga yake kwa usungu na kulonga, ‘Weye Mulungu, niwonele ubazi, niye mwene uhasanyi.’

14 Yesu kawalongela, msola kodi ino kahita ukaye yake kanoga haulongozi ha Mulungu kumfosa ija Mfalisayo. Kwaviya munhu yoyose yoyoitenda mwenyewo mkulu kezatendigwa kuwa mdodo, na munhu yoyose yoyoitenda mwenyewo mdodo keza tendigwa kuwa mkulu.”

*Yesu kowatemela mate wana wadoododo
(Masayo 19:13-15; Maliki 10:13-16)*

15 Wanhu wamwenga wawagala wana wawo wadoododo kwa Yesu muladi yawekile makono. Wanahina viwawawone ivo, wawabwakila wanhu waja.

16 Mbali Yesu kawatanga wana wadoododo na kalonga, “Walekeni wana wadoododo weze kumwangu, sekemuwagome. Kwaviya Ufalume wa Mulungu ni wa wanhu fana wano.

17 Nomulongelani ukweli, munhu yoyose yohauhokela Ufalume wa Mulungu fana mwana mdoododo, hezakwingila muna ufalume uwo ng'o!"

Munhu tajili

(Masayo 19:16-30; Maliki 10:17-31)

18 Mkulu imwe wa Chiyahudi kamuuza Yesu, "Mfundiza unogile, nitende choni nidahe kupata ugima wa siku zose?"

19 Yesu kamuuza, "Habali konitanga niye yanogile? Habule munhu yanogile ila Mulungu muhala.

20 Koyamanya Malagilizo, 'Sekeukome, sekeuwe mgoni, sekeubawe, sekeulonge uvwizi, wahulike tati yako na mami yako.' "

21 Munhu ija kedika, "Yayo yose niyatenda kusongela udodo wangu."

22 Yesu viyahulike ivo, kamulongela, "Kuhungukiligwa na chinhu chimwe. Chuza vose vili navo ukaweng'he ngaye-ngaye hela, na weye kwizakuwa na ngama kuulanga, maabaho izo unisondelele."

23 Mbali munhu ija viyahulike ivo, kapata luholozi kwaviya kakala na vinhu vingi.

24 Yesu viyamuwone kuwa kana chiholozi, kamulongela, "Ni vidala ng'hani kwa wanhu weli na vinhu vingi kwingila muna Ufalume wa Mulungu!

25 Vibuha ngamiya kwingila munaichizonzo cha sanziya kufosa tajili kwingila muna Ufalume wa Mulungu."

26 Wanhu wowamuhulike, wamuuza, "Lelo yelihi yondayadahe kukomboligwa?"

²⁷ Yesu kawedika, “Chinhu hachidahika kwa wanhu, kwa Mulungu chodahika.”

²⁸ Maabaho Petili kalonga, “Lola! Cheye chileka vinhu vetu vose na kukuwinza weye.”

²⁹ Yesu kawalongela, “Nowalongela kweli, munhu yoyose yoyalekile kaye yake, hebu muke wake, hebu ndugu, hebu tati yake na mami yake, hebu wana, kwa ichimu cha Ufalume wa Mulungu,

³⁰ kezahokela vingi miyanza mingi ng'hani muna zisiku zino za sambi na ugima wa siku zose muna ulusita lukwiza.”

*Yesu kolonga lweketatu mbuli ya ifa yake na kuzilibuka kwake
(Masayo 20:17-19; Maliki 10:32-34)*

³¹ Yesu kawasola waja wanahina wake longo na waidi, kawalongela, “Tegelezeni! Chohita Yelusalemu, na chila chinhu chochandikigwe na walotezi wa Mulungu kwa mbuli ya Mwana wa Munhu chizalawilila.

³² Kwaviya kezakwikigwa mmakono ya wanhu weli siyo Wayahudi, nawo wezamzeha na wezamuliga na wezambwajulila mate,

³³ wezamularha mibalati, maabaho wezamkomma. Mbali siku nhatu hamwande, kezazilibuka.”

³⁴ Mbali wanahina hawavimanyile chinhu icho kwaviya fambulo da mbuli iyo dikala difisigwa kumwawo, na hawayamanyile yalongigwe.

*Yesu komuhonya chipofu
(Masayo 20:29-34; Maliki 10:46-52)*

³⁵ Yesu viyakalile habehi kufika Yeliko, munhu imwe chipofu kakala mumgwazo ya inzila kopula.

³⁶ Viyahulike lung'husesa lwa wanhu lwofosa, kauza, "Kuna choni?"

³⁷ Wamulongela, "Yesu wa Nazaleti kofosa."

³⁸ Nayô kalandula dizi, "Yesu! Mwana wa Daudi! Niwonele ubazi!"

³⁹ Wanhu wowalongole wambwakila na kumulongela yanyamale, mbali ye ye kaiyoha kalandula dizi, "Mwana wa Daudi, niwonele ubazi!"

⁴⁰ Yesu kema, kawalongela wanhu wamgale kumwake. Chipofu ija viyafikile habehi, Yesu kamuuba,

⁴¹ "Kolonda nikutendele choni?"

Kamwidika, "Mndewa, nolonda kuwona."

⁴² Yesu kamulongela, "Lola! Kunihuila kwako kukuhonya."

⁴³ Bahobaho chipofu ija kadaha kuwona, kamsondelela Yesu kuno komwing'ha hewela Mulungu. Wanhu viwawonile ivo, ivia wamtunhiza Mulungu.

19

Yesu na Zakayo

¹ Yesu kahita bululu da Yeliko na kakala kofosa umo.

² Uko kukala na mkulu wa wasola kodi yoyatangigwe Zakayo, nayo kakala tajili.

³ Munhu iyo kalonda kumuwona Yesu ni munhu wa vilihi, mbali kapotigwa kwa ichimu cha lung'husesa lwa wanhu, na kwaviya ye ye kakala nguhi.

⁴ Ivo kakimbila kuulongozi, kakwela mchanyha mumbiki wa mkuyu muladi yamuwone Yesu, kwaviya Yesu kezafosela nzila ija.

⁵ Yesu viyafikile hanhu haja, kalola uchanyha, kamulongela Zakayo, “Zakayo, hulumuka hasi hima, kwaviya nizakala kuikaye yako diyelo.”

⁶ Ivo Zakayo kahulumuka hasi hima hima na kamuhokela Yesu kwa deng'ho kulu.

⁷ Wanhu wose wowawonile ivo, wandusa kulongelela, “Kohita kukala na ‘muhasanyi!’ ”

⁸ Mbali Zakayo kema, kamulongela Yesu, “Mndewa, lola! Nizaweng'ha ngayengaye nusu ya vinhu vangu, na yahawa nimuhoka munhu yoyose chinhu, nizamuliha miyanza mine.”

⁹ Yesu kamulongela, “Diyelo ukombola ufika mwiikaye ino, kwaviya ino nayo ni lukolo lwa Bulahimu.

¹⁰ Kwaviya Mwana wa Munhu keza kuzahila na kukombola wanhu wowagile.”

*Simwe da watumwa longo
(Masayo 25:14-30)*

¹¹ Wanhu wakala wogendelela kumtegeleza Yesu. Kwaviya kakala habehi na Yelusalemu, na kwaviya wanhu wagesa kuwa Ufalume wa Mlungu wizawoneka chipindi chiya chiya, kawalongela simwe.

¹² Kawalongela, “Kukala na munhu imwe wa lukolo lwa chifalume, kafunga mwanza kuhita isi ya kutali muladi yakwezigwe kuwa Mfalume, maabaho yabwele ukaye.

¹³ Yang'hali kusegela, kawatanga watumwa wake longo, kamwing'ha chila imwe hela, ilingile

ya mshahala miyezi mitatu, kawalongela, ‘Ichuluzileni mbaka vondanibwele.’

¹⁴ Mbali wanhu wa bululu jake wamwihila, ivo wawalongela wanhu wahite wakamuluvye, ‘Hachimulonda ino yachilangulize.’

¹⁵ “Vilosifile lusita lutali mfalume, kabwela. Maabaho kawalongela watumwa woyaweng’hile hela watangigwe haulongozi wake muladi yavimanye faida yoyapatile.

¹⁶ Msang’hani wa mwanduso keza, kalonga, ‘Mwenevale, hela yako igala faida ya mafungu longo.’

¹⁷ Nayo kamulongela, ‘Kutenda goya, msang’hani unogile! Kwaviya kukala mwaminika muna ichinhu chidodo, nizakwika uwe mulangulizi muna yamabululu longo.’

¹⁸ Msang’hani wekaidi keza, kamulongela ‘Mwenevale, hela yako igala mafungu matano ya yaja youning’hile.’

¹⁹ Mwenevale wake kamulongela, ‘Weye nawe kwizakuwa mkulu munayamabululu matano.’

²⁰ “Mtumwa imwenga keza, kalonga, ‘Mwenevale, ino iyo hela yako, niifisa muna ichibindo.

²¹ Nikudumba kwaviya weye kwa munhu mkali. Kosola vinhu vohuvikile bule, na kogobola vohuvihandile bule.’

²² Mwenevale kamulongela, ‘Weye mtumwa wihi! Nizakutagusa kwa mbuli yako mwenyewo. Kunimanya kuwa niye namunhu ndala, yonisola vinhu vosivikile bule, na kugobola vosihandile bule.

²³ Habali huikile hela yangu kuingama, muladi vondanibwele nisole hamwe na faida?’

²⁴ “Maabaho kawalongela waja wowemile habehi, ‘Muhokeni hela izo mukamwing’he ija mwene mafungu longo.’

²⁵ Nawo wamulongela, ‘Mwenevale, mbali ye ye kanayo mafungu longo!’

²⁶ Naye kawedika, ‘Nowalongela kweli, ija yeli na chinhu kezakongeziliga, na ija yelibule chinhu, kezahokigwa hata chiya chidodo chiyelinacho.

²⁷ Na sambi waja wehi wangu, waja hawanilonda niwe mfalume, wagalen i hano muwakome haulongozi wangu! ”

Yesu kokwingila Yelusalemu kwa kudeng’heleligwa

(Masayo 21:1-11; Maliki 11:1-11; Yohana 12:12-19)

²⁸ Yesu viyamalile kulonga yano, kawalongolela kuhita Yelusalemu.

²⁹ Viyakalile habehi kufika Besaniya na Be-sifage, munaumulima woutangigwa Mizaituni, kawatuma wanahina wake waidi walongole,

³⁰ kawalongela, “Hiteni kunaichibulu chili haulongozi wenu. Vondamwingile munaichibulu icho, mwizamfika mwana chihongwe ka-fungigwa, yang’halu hanakweliga na munhu. Mfunguleni mungale hano. ³¹ Munhu yoyose yahamuuzani, ‘Habali momfungula?’ Mumulon-gele, ‘Mndewa komulonda.’ ”

³² Na watumigwa waja wowatumigwe wahita na wawona fana Yesu viyawalongele.

33 Viwakalile womfungula mwana chihongwe, wenyewo wawaiza, “Vino habali mwomfungula mwana chihongwe?”

34 Nawo wedika, “Mndewa komulonda.”

35 Wamgala kwa Yesu, wanzanza viwalo vavo mchanyha ya mwana chihongwe na wamkweza Yesu uchanyha yake.

36 Na viyakalile muumwanza, wanhu wanzanza viwalo vavo mwiinzila.

37 Viyakalile habehi na kufika Yelusalemu, kuna umuhulumuko wa mulima wa Mizaituni, lung'husesa lukulu lwa wanahina wake lwandusa kutowa lukenze na kumtunhiza Mulungu kwa dizi kulu, kwa ichimu cha sang'hano zose za udahi zowaziwonile.

38 Walonga,

“Mulungu kamtemela mate mfalume yokwiza
kwa zina da Mndewa!

Mulungu kachipatila tindiwalo kuulanga,
na ukulu kuchanyha ng'hani kuulanga!”

39 Mafalisayo wamwenga wowakalile muna lung'husesa luja wamulongela Yesu, “Mfundiza,
wazume wanahina wako wanyamale!”

40 Yesu kawedika, “Nomulongelani, wahanya-mala wano, mabwe yezakwandusa kuguta.”

Yesu kodililila bululu da Yelusalemu

41 Yesu viyafikile habehi na kudiwona bululu da Yelusalemu, kadiililila,

42 kalonga, “One uvimanyile chinhu chochilon-deka kukugalila tindiwalo! Mbali lelo chifisigwa mmeso yako.

43 Kwaviya siku yozakwiza, wehi wako vondawakuzengele mhongono, wezakuzunguluka na kukuminyaminya banzi zose.

44 Wezakuhonda weye na wanhu welimgati mmwako. Hawezakulekela hata dibwe hachanyha ya dimwenga kwaviya haimanyile siku iyokwiza Mulungu kukukombola!"

*Yesu kokwingila Mwiikaye ya Mulungu
(Masayo 21:12-17; Maliki 11:15-19; Yohana 2:13-22)*

45 Maabaho Yesu kengila Mwiikaye ya Mulungu, kandusa kuwawinga kunze wanhu wowakalile wochuuza vinhu.

46 Kawalongela, "Yandikigwa, 'Kaye yangu iza-kuwa kaye ya nhambiko.' Mbali mweye moitenda kuwa mwina wa wabavi!"

47 Chila siku Yesu kakala kofundiza Mwiikaye ya Mulungu. Wakulu wa Nhambiko na wafundiza Malagilizo na wakulu wa wanhu, wakala woza-hila nzila ya kumkoma,

48 mbali wapuwa cha kutenda kwaviya wanhu wose wakala wolonda ng'hani kumtegeleza.

20

*Mbuli ya udahi wa Yesu
(Masayo 21:23-27; Maliki 11:27-33)*

1 Siku dimwe Yesu kakala Mwiikaye ya Mulungu kofundiza wanhu na kupetela Mboli Ingatile. Wakulu wa nhambiko na wafundiza Malagilizo hamwe na walala wamwizila,

² wamuuza, “Chilongele, kotenda mbuli zino kwa udahi wa yelihi? Vino yelihi yakwing'hile udahi uno?”

³ Yesu kawedika, “Na niye nizawauza mbuli imwe, nilongeleni,

⁴ yelihi yoyamwing'hile Yohana udahi wa kubatiza, vino Mulungu hebu wanhu?”

⁵ Wandusa kuiuzagiza wenyewo, “Chilonge choni? Fana chihalonga ‘Ulawa kuulanga,’ kezalonga, ‘Lelo habali hamumuuhwile Yohana?’

⁶ Na chihalonga, ‘Ni wanhu,’ wanhu wose wezachitowa na mabwe kwaviya wose wotogola kuwa Yohana kakala mulotezi wa Mulungu.”

⁷ Ivo wamwidika, “Hachivimanyile bule yelihi yoyamwing'hile Yohana udahi wa kubatiza.”

⁸ Yesu kawalongela, “Na niye siwalongelani kuwa notenda mbuli zino kwa udahi wa yelihi.”

Simwe da walimi wa mgunda wa mizabibu.

(Masayo 21:33-46; Maliki 12:1-12)

⁹ Yesu kawalongela wanhu simwe dino, “Munhu imwe kalima mgunda wa mizabibu. Keka walimi, maabaho kahita kunaiisi imwenga kakala siku mengi.

¹⁰ Na chipindi cha kwaha nzabibu vichifikile, kamtuma mtumwa imwe yahite kwa walimi waja muladi wamwing'he nzabibu. Mbali walimi waja wamtowa mtumwa ija na wamuwinga makono muhala.

¹¹ Ivo kamtuma mtumwa imwenga. Iyo nayo wamtowa iviya na wamtendela mbuli zihile na wamuwinga makono muhala.

¹² Kamtuma kaidi mtumwa weketatu. Ino nayo wamguma mabanha, wamwasa kunze.

¹³ Maabaho munhu ija mwene mgunda kaiuba mwenyewo, ‘Nitende choni? Nizamtuma mwanangu yonimulonda ng’hani, langi ye ye wezamtegeleza!’

¹⁴ Mbali walimi viwamuwone iyo, wailongela wenyewo, ‘Ino iyo muhazi. Chimkome na uhazi wizakuwa wetu!’

¹⁵ Ivo wamulava kunze ya mgunda wa miz-abibu, wamkoma.”

Maabaho Yesu kawauza, “Vino mwene mgunda kezawatenda choni walimi wawo?

¹⁶ Kezakwiza na kezawakoma walimi wose, na kezaweng’ha mgunda uja wanhu wamwenga.”

Wanhu viwahulike yayo, walonga, “Mbe! Sekeiwe ivo!”

¹⁷ Mbali Yesu kawalola, maabaho kawauza, “Mbali ino fambulo jake choni, ‘Dibwe dowalemile wazenzi kuzengela, diwa dibwe dinogile kufosa mabwe yose ya kuzengela?’

¹⁸ Chila munhu yondayagwe munzengo uwo kez-abenekabeneka, na yoyose yondaungwile uzamsaganha.”

*Mbali ya kuliha kodi kwa Kaisali
(Masayo 22:15-22; Maliki 12:13-17)*

¹⁹ Wafundiza Malagilizo na wakulu wa nham-biko walonda wangwile Yesu bahobaho, kwaviya wavimanya kuwa Yesu kalonga simwe diya kuwa-longa wawo. Mbali wakala wowadumba wanhu.

²⁰ Ivo wakala wozahila nzila. Wawatuma wanhu wowaitendile wanoga, muladi wamgwile

Yesu kwa mbuli zake, wadahe kumgala kwa mkulu wa ufalume wa Loma.

²¹ Wanhу wawо wamuуza, “Mfundiza chovimanya kuwa weye kolonga na kufundiza vinhу vinogile. Chovimanya hulola ukulu wa munhu, mbali kofundiza viya Mulungu viyolonda wanhu watende kwa ukweli.

²² Chilongele, vino vinoga kuliha kodi kwa Kaisali, hebu havinogile bule?”

²³ Mbali Yesu kavimanya kuwa wakala walonda kungeza, ivo kawalongela,

²⁴ “Nilagusileni sente. Vino ina chihanga na zina va yelihi?”

Wamwidika, “Va Kaisali.”

²⁵ Ivo Yesu kawalongela, “Mwing’heni Kaisali vili va Kaisali, na mwing’heni Mulungu vili va Mulungu.”

²⁶ Ivo hawadahile bule kumgwila kwa mbuli zake haulongozi ha wanhu. Wazanywa kwaviya viyedike, wanyamala hupi.

*Mbuza kusonhela uzilibuko
(Masayo 22:23-33; Maliki 12:18-27)*

²⁷ Maabaho Masadukayo wamwenga, wanhu wowolonga kuwa kwabule uzilibulo, wamuhitila Yesu, wamuуza,

²⁸ “Mfundiza, Musa kachandikila. ‘Munhu yahadanganikiligwa na ndugu yake mwene muke, mbali ndugu yoyadanganike kabule mwana, munhu iyo kolondeka yamsole mgane iyo muladi yanpatile ndugu yake wana.’

²⁹ Lelo kukala na ndugu saba. Wa mwanduso kasola muke, kadanganika helekile wana.

30 Na wekaidi kamsola muke iyo, nayo kadanganika bila kweleka wana.

31 Maabaho weketatu kamsola, na iviya wose saba wamsola, mbali wose wadanganika hawelekile wana.

32 Kuuhelelo, muke ija nayo kadanganika.

33 Hambwe munaisiku ya uzilibuko muke iyo kezakuwa wa yelihi? Kwaviya wose saba wamsola.”

34 Yesu kawedika, “Wanhu wa siku zino wosola na kusoligwa.

35 Mbali waja wowasaguligwe kuzilibuka na kupata ugima wa siku zose, hawezasola wala kusoligwa.

36 Wezakuwa fana wasenga wa kuulanga na hawezadanganika bule. Wawo ni wana wa Mulungu kwaviya wazilibuka.

37 Mbali kwa mbuli ya wanhu wowadanganike kuzilibuka, hata Musa kalagusa ivo muna imbuli ya chibago chochikwaka, baho viyamtangile Mndewa kuwa ni ‘Mulungu wa Bulahimu na Mulungu wa Isaka na Mulungu wa Yakobo.’

38 Nayo siyo Mulungu wa wowadanganike mbali ni Mulungu wa wagima, kwaviya wose wokala kumwake wana ugima.”

39 Wafundiza Malagilizo wamwenga walonga, “Mfundiza, kulonga goya!”

40 Wala habule munhu yamgezile kumuuzu mbuli zimwenga kaidi.

Swali kusonhela Masiya

(Masayo 22:41-46; Maliki 12:35-37)

41 Maabaho Yesu kawauza, “Habali wanhu walonga kuwa Chilisito kezakuwa Mwana wa Daudi?

⁴² Kwaviya Daudi mwenyewo kolonga munai-chitabu cha Zabuli,
 ‘Mndewa kamulongela Mndewa wangu,
 Ukale ubanzi wangu wa kulume.

⁴³ Mbaka niweke wehi wako
 hasi ya magulu yako.’

⁴⁴ Daudi mwenyewo komtanga Chilisito, ‘Mndewa.’ Vilihi lelo yadahe kuwa mwanage?’

*Yesu kowazuma wafundiza wa Malagilizo ya
 Mulungu yoyamwing’hile Musa*

(Masayo 23:1-36; Maliki 12:38-40)

⁴⁵ Na wanhu wose viwakalile womtegeleza,
 Yesu kawalongela wanahina wake,

⁴⁶ “Muiteganye na wafundiza Malagilizo. Wawo wolonda kugenda wayawala viwalo vitali na kulgamsigwa muna yamagulilo kwa nhunyu. Iviya wolonda kukala vigoda va kuulongozi muna zikaye za kutosela na muna yamadugila.

⁴⁷ Wowabamanya wagane na kwa udelenya wotosa nhosa nhali. Wawo wezatagusigwa ng’hani.”

21

Nhosa ya mgane
 (Maliki 12:41-44)

¹ Yesu kalola kose, kawawona matajili woguma sadaka zawo muna ichitanda cha nhosa.

² Iviya kamuwona mgane imwe ngayengaye koguma sente mbili ndodo.

³ Kalonga, “Nowalongela vino, mgane ino kalava nyingi kufosa wose.

4 Kwaviya wanhu wano wose walava vinhu vovisigale muna ivinhu vawo, mbali ino muna ungayengaye wake kalava vose viyelinavo.”

*Yesu kolonga mbuliya kunangigwa kwa Kayeya
Mulungu*

(Masayo 24:1-2; Maliki 13:1-2)

5 Wanahina wamwenga wakala wolonga mbuli ya Kaye ya Mulungu voihambigwe kwa mabwe yanogile, na nhosa za wanhu zozilavigwe kwa Mulungu. Yesu kalonga,

6 “Moyawona mabwe yano? Siku yokwiza, hadizasigala dibwe mchanyha ya dibwe dimwenga, chila dibwe dizakwasigwa hasi.”

Magayo na manhesa

(Masayo 24:3-14; Maliki 13:3-13)

7 Wanhu wamuuza Yesu, “Mfundiza, chilongele mbuli zino zizalawilila zuwaki vino vinhu ivo vizalawilila zuwaki? Na chilaguso chaki chondachilawilile kulagusa kuwa mbuli zino zahabehi kwiza?”

8 Yesu kawalongela, “Muiteganye, sekemwize kuvwiziligwa. Kwaviya wengi wezakwiza kwa zina jangu na kulonga, ‘Niye ni Chilisito,’ na ‘Lusita lufika!’ Mbali mweye sekemuwawinze.

9 Muhahulika mbuli za ng’hondo na migomo, sekemudumbe, kwaviya vinhu ivo vizalawilila teng’hu, mbali uhelelo hawili habehi bule.”

10 Maabaho Yesu kagendelela kulonga, “Wanhu wa isi imwe wezaitowa na wanhu wa isi imwenga, na ufalume wizaitowa na ufalume.

11 Kwizakuwa na migudemeko mikulu ya isi na nzala na mitamu chila hanhu. Na kwizakuwa

na vinhu va kudumbigwa na vilaguso vikulu vya kuulanga.

¹² Mbali yang'halì kulawilila yayo yose, wezamgwilani na kumdununzani. Wezamgalani muna zikaye za kutosela, na muna ivifungo, na wezawagalani haulongozi ha wafalume na watawala kwaviya munihuwila.

¹³ Chino chizakuwa chipindi chenu chinogile cha ukalangama wa Mbuli Inogile.

¹⁴ Mbali muvimanye munaimizoyo yenu, sekemugese-gese vondamwidike.

¹⁵ Kwaviya niye nizamwing'hani mbuli za kulonga hamwe na ubala, na wehi wenu wose hawezadaha kuihuma nayo na kuilema.

¹⁶ Na mweye mwiza mwizabidukigwa na tati zenu, na mami zenu, na ndugu zenu, na wakaya wayenu, na mambwiya zenu. Nawo weza-wakoma wamwenga wenu.

¹⁷ Wanhu wose wezamwihilani kwa ichimu cha kuniwinza niye.

¹⁸ Mbali hata mvili umwe muna yamatwi yenu hawizakwaga.

¹⁹ Mbali yondayafunye umoyo mbaka kuhelelo kezakuwa mgima.

Yesu kolonga mbuli ya kunangigwa kwa Yelusalemu

(Masayo 24:15-21; Maliki 13:14-19)

²⁰ "Vondamuwone bululu da Yelusalemu digubikigwa na wakalizi, muvimanye kuwa siku za kubomoligwa kwake zahabehi.

²¹ Bahò waja weli muna iisi ya Yudeya wakimbilile kuimilima, na weli mgati ya

mabululu walawe kunze, na wose weli mmigunda sekewengile munadibululu.

²² Kwaviya yayo yezakuwa siku za nhaguso muladi yaja yose yandikigwe yalawilile.

²³ Wezagaya wene wimo na wokong'heza siku izo! Kwaviya kwizakuwa na manhesa mengi muna iisi, na Mulungu kezawatagusa wanhu wa isi ino.

²⁴ Wezakomigwa kwa mizele, na wezasoligwa fana wafungwa mwiizisi zose. Bululu da Yelusalemu dizabojogigwa na wanhu weli siyo Wayahudi, mbaka chipindi chawo ngayengaye vondachifike.

*Kwiza kwa Mwana wa Munhu
(Masayo 24:29-31; Maliki 13:24-27)*

²⁵ “Kwizakuwa na vilaguso lusita ulwo, zuwa dizakumigwa ziza muna mwezi hawizalava mulenge wake na nhondo zizalagala kulawa kuulanga. Wanhu mwii isi wezagaya kwa ichimu cha kudumba uvumi wa bahali na msung'hem-sung'he wake.

²⁶ Wanhu wezasinduka kwa kudumba, na kulolela mbuli yondailawilile munaiisi yose, kwaviya ludabwa wa kuulanga wizatingisika.

²⁷ Maabaho wezamuwona Mwana wa Munhu kokwiza mmawingu kwa ludabwa na utunhizo mkulu.

²⁸ Na baho vinhu ivo vondavanduse kulawilila, msangalale. Mwime, mwinule matwi yenu kwaviya ukombola wenu wahabehi.”

*Fundizo da mbiki wa mkuyu
(Masayo 24:32-35; Maliki 13:28-31)*

²⁹ Maabaho Yesu kawalongela simwe dino, “Loleni mbiki wa mtini na mibiki imwenga yose.

³⁰ Muhawona mayani yake yokwandusa kusuka, movimanya kuwa vuli dahabehi.

³¹ Na mweye iviya muhawona vinhu ivo volawilila, muvimanye kuwa Ufalume wa Mulungu wa habehi.

³² “Nowalongelani kweli, wanhu wa ulelo uno hawezafosa bule mbaka vinhu ivo vilawilile.

³³ Isi na ulanga vizasegela, mbali mbuli zangu hazizasegela ng'o.

Mukale meso

³⁴ “Muiteganye! Mizoyo yenu sekeisoligwe na ndiya na umelo, kupatika na kugaiya ugima uno, muvimanye kuwa siku ija izakwiza kwa kuwedukiza.

³⁵ Kwaviya ivo vondayawezile wanhu wose wowokala chila hanhu muna isi yose.

³⁶ Ivo kaleni meso siku zose, mutambike mudahe kukomboka muna iyayo yose yonda yalawilile, na kwima haulongozi ha Mwana wa Munhu.”

³⁷ Chila siku Yesu kakala kofundiza Mwiikaye ya Mulungu, na ichilo kohita kuumulima wa Miza-tunii na kukala uko.

³⁸ Na wanhu wose wakala wolamka imitoontondo na wahita kuna Ikaye ya Mulungu muladi wamtegeleza.

22

Mpango wa kumkoma Yesu

(*Masayo 26:1-5; Maliki 14:1-2; Yohana 11:45-53*)

¹ Dugila da magate hayanagumigwa lusu dodi-tangigwe Dugila da Pasaka dikala habehi.

² Wakulu wa nhambiko na wafundiza Malagilizo wakala wozahila nzila ya kumkoma Yesu chinyele, mbali wakala wowadumba wanhu.

*Yuda kotogola kumkoma Yesu
(Masayo 26:14-16; Maliki 14:10-11)*

³ Maabaho Lufyende kamwingila Yuda yoyatangigwe Isikaliyoti, imwe wa iwaja wanahina longo na waidi.

⁴ Ivo kahita kwa wakulu wa nhambiko na wakalizi wa kaye ya Mulungu, kalonga nawo viya vondayamuhinduke Yesu.

⁵ Nawo wadeng'helela na watogola kumwing'ha hela.

⁶ Yuda katogola na kandusa kuzahila nzila ya kumuhinduka Yesu bila wanhu kuvimanya.

*Yesu koisasala kuja ndiya ya Pasaka
(Masayo 26:17-25; Maliki 14:12-21; Yohana 13:21-30)*

⁷ Siku ya magate hayanagumigwa lusu ifika. Iviya ikala siku yoilondeka kuchinja wana ng'hondolo wa dugila da Pasaka.

⁸ Ivo Yesu kawatuma Petili na Yohana, kawalon-gela, "Hiteni mkachisasalile Pasaka chije."

⁹ Nawo wamuropa, "Kolonda chikasasale kulihi?"

¹⁰ Kawedika, "Vondamuhite kudibululu, mwizaiting'hana na mulume kaitwika nongo ya mazi. Mumsondelele mbaka muna ikaye yonda yengile,

¹¹ mulongeleni mwene kaye, ‘Mfundiza koku-
uza, chakulihi chiheleto cha wageni, nije Pasaka
hamwe na wanahina wangu?’

¹² Nayo kezawalagusani chiheleto chikulu chili
uchanyha chochikigwe goya. Na mweye sasalen
umo.”

¹³ Wahita na wafika chila chinhu fana Yesu
viyawalongele, nawo wasasala ndiya ya Pasaka.

Ndiya ya Mndewaya ichigulogulo
(Masayo 26:26-30; Maliki 14:22-26; 1
Wakolimso 11:23-25)

¹⁴ Saa viifikile, Yesu kawasola watumigwa wake
na kukala nawo mwiimeza.

¹⁵ Kawalongela, “Nolonda ng’hani kuja ndiya
iyo ya Pasaka hamwe na mweye ning’hal
sinagazigwa!

¹⁶ Kwaviya nowalongelani, Ino iyo Pasaka ya
uhelelo noja na mweye mbaka honda ikamilike
muna Ufalume wa Mulungu.”

¹⁷ Maabaho Yesu kasola nhungo, kamwing’ha
hewela Mulungu, maabaho kalonga, “Soleni
muig’we wose.

¹⁸ Nowalongelani, kusongela sambi
sizakung’wa bule divai ya mzabibu mbaka
Ufalume wa Mulungu vondawize.”

¹⁹ Maabaho kasola gate, kamwing’ha hewela
Mulungu, kadimogola na kaweng’ha wanahina
wake, kalonga, “Luno ulo lukuli lwangu woulav-
igwa kwa ichimu chenu. Tendeni vino kwa ku-
nikumbuka niye.”

²⁰ Iviya viyakomeleze kuja, kaweng’ha inhungo
na kulonga, “Nhungo ino ni lagano da sambi da

Mulungu dodigubikigwe na damu yangu yoik-witika kwa ichimu chenu.

²¹ “Mbali loleni! Munhu ija yonda yanihinduke kabahano koja hamwe na niye!

²² Mwana wa Munhu kezadanganika fana Mulungu viyalondile, mbali kezagaya ng'hani munhu ija yoyomuhinduka!”

²³ Wandusa kuiuzagiza wenyewo yelihi viweli kezatenda chinhu icho.

Yelihi yeli mkulu

²⁴ Iviya wandusa kuibishila yelihi kezakuwa mkulu mwa iwawo wose.

²⁵ Yesu kawalongela, “Wafalume wa wanhu weli siyo Wayahudi wowatawala wanhu kwa ludabwa, na waja wene udahi kumwawo wotangigwa ‘Mbwiya wa wanhu.’

²⁶ Mbali kumwenu mweye si ivo bule. Ija yeli mkulu nayawe fana mdodo kuwafosa wose, na mulangulizi yawe fana mtumigwa.

²⁷ Kwaviya yelihi yeli mkulu? Ija yokala hasi yoja, hebu ija yosasala ndiya? Ni ija yokala hasi yoja. Mbali niye ni munhu yoyosang'hanila mgati yenu.

²⁸ “Na mweye iyo womukalile na niye munaukugezigwa kwangu.

²⁹ Na niye nomwing'hani mweye ufalume, fana Tati yangu viyaning'hile niye.

³⁰ Mwizakuja na kung'wa mwiimeza yangu muna ufalume wangu, na kukala muna ivigoda va chifalume na kuwatagusa makabila longo na maidu ya Isilaeli.

*Yesu kolonga kuwa Petili kezambela
(Masayo 26:31-35; Maliki 14:27-31; Yohana 13:36-38)*

³¹ “Saimoni, Saimoni! Nitegeleze! Lufyende kawalonda yapate kuwagola wanogile na wehile fana mulimi viyobeta uhemba.

³² Mbali nikutambikila weye, Saimoni, muladi uhuwilo wako sekeuhunguke, na weye vondaubwele kaidi wagangamize ndugu zako.”

³³ Petili kamulongela, “Mndewa, niye natayali kugenda na weye mwiichifungo, na hata kudanganika na weye!”

³⁴ Yesu kamulongela, “Nokulongela Petili, diyelo nzogolo yang’halì hanakwika bule, weye kwizanibela miyanza mitatu kuwa hunimanyile bule.”

Muisasale kwa chipindi cha magayo

³⁵ Maabaho Yesu kawaiza wanahina wake, “Baho vinimtumileni mweye mwabule mfuko hebu mkoba hebu vilatu, muhungukiligwa na chinhu chochose?”

Wamwidika, “Hachihungukiligwe na chinhu bule.”

³⁶ Yesu kawalongela, “Mbali sambi yoyose yeli na mfuko nayausole, na umkoba iviya. Na yoyose yelibule zele, nayachuuze koti jake yakagule zele.

³⁷ Nowalongela maandiko yoyolonga, ‘Nayo kezapetigwa hamwe na wanhu wabananzi,’ yeza-kuwa kweli. Kwaviya yose yandikigwe kwa ichimu changu yolondeka kulawilila.”

³⁸ Wanahina walonga, “Mndewa, lola, hano hana mazele maidi!”

Kawalongela, “Ifaya.”

*Yesu kotosa kulugongo lwa Mizaituni
(Masayo 26:36-46; Maliki 14:32-42)*

³⁹ Yesu kahita kunaumulima wa Mizaituni fana viyazowele, wanahina wake nawo wamsondelela.

⁴⁰ Viyafikile uko, kawalongela, “Toseni muladi sekemugezigue.”

⁴¹ Maabaho kawaleka, kahita hanhu hatali chidogo ha munhu kwasa dibwe. Katumbala mavindi, katosa,

⁴² “Tata, ihadahika, unisegezele nhungo ino ya manhesa. Mbali siyo fana vonilonda niye, mbali youlonda weye yatendeke.”

⁴³ Bahi mtumigwa kulawa kuulanga kamulaw-ilila na kumwing'ha ludabwa.

⁴⁴ Nayo kwaviya viyakalile muna uzidilwa, kaiyoha ng'hani kutosa. Fuguti jake diwa fana viya madondo ya damu yoyolagala hasi.

⁴⁵ Viyakomeleze kutosa, kawahitila wanahina wake. Kawafika wagona nhongo, wakala na usungu.

⁴⁶ Kawalongela, “Habali mogona? Lamkeni toseni muladi sekemugezigue.”

*Yesu kogwiligwa
(Masayo 26:47-56; Maliki 14:43-50; Yohana 18:3-11)*

⁴⁷ Yesu viyakalile kogendelela kulonga, lung'husesa lwa wanhu weza na munhu imwe yotangigwa Yuda, imwe wa wanahina longo na waidi kawalongolela. Kamkwenhukila Yesu kamulamsa kwa kamnonela.

⁴⁸ Mbali Yesu kamulongela, “Yuda, kombiduka Mwana wa Munhu kwa kumnonela?”

49 Na wanahina wowakalile hamwe na Yesu viwawone yoyalawilile, wauza, “Mndewa, chiwatoe na mipanga?”

50 Imwe waho kamtowa mbande mtumigwa wa Mkulu wa nhambiko, kamkanha gutwi da kulumbe.

51 Mbali Yesu kalonga, “Sekemutende ivo kaidi!” Kamwamha gutwi na kumuhonya.

52 Maabaho Yesu kawalongela wakulu wa nhambiko na wakalizi wa kaye ya Mulungu na walala woweziile kumgwila, “Vino mwiza na mapanga na malungu fana niye nambavi?

53 Chila siku nikala hamwe na mweye mwi ikaye ya Mulungu, hamunigwilile bule. Mbali ino iyo saa yenu, ludabwa lwa ziza lotawala.”

Petili kombela Yesu

(*Masayo 26:57-58, 69-75; Maliki 14:53-54, 66-72; Yohana 18:12-18, 25-27*)

54 Wamgwila Yesu na wamsola, wahita nayo kwiikaye ya mkulu wa nhambiko. Petili kawason-delela kwa kutali.

55 Wakong'ha moto hagati ya luhelengo, wakala hamwe. Nayo Petili kakala nawo.

56 Msang'hani imwe mwanamke viyamuwone kakala baho kokotela moto, kambunhulila meso, kalonga, “Munhu ino kakala hamwe na Yesu!”

57 Mbali Petili kabela mbuli iyo, “Mwanamke weye, simmanyile bule iyo youmulonga!”

58 Hamwande chidogo munhu imwenga kamuwona Petili na kalonga, “Weye nayo iviya kwa imwe waho!”

Mbali Petili kedika, “Aweye, siyo niye bule!”

59 Maabaho hamwande chidogo, munhu imwenga chidogo kamkanhamiza kulonga, “Ukweli munhu ino kakala hamwe na Yesu kwaviya yeye nayo ni Ngalilaya!”

60 Mbali Petili kedika, “Aweye munhu weye, sichimanyile bule choulonga!”

Bahobaho viyakalile kolonga, nzogolo keka.

61 Mndewa kahinduka kamulola Petili. Petili kakumbuka mbuli ija iyalongeligwe na Mndewa, “Diyelo nzogolo yang’hali hanakwika bule, weye kwizanibela miyanza mitatu kuwa hunimanyile bule!”

62 Petili kalawa kunze na kalila kwa usungu.

*Yesu kozehigwa na kutowigwa
(Masayo 26:67-68; Maliki 14:65)*

63 Wanhu waja wowakalile womkaliza Yesu, wakala wonzeha na kumtowa.

64 Wamgubika yameso na kumuaza, “Lotela! Yelihi yakutowile?”

65 Na walonga vinhu vingi va kumuliga.

*Yesu mwiidilundo da wakulu wa isi wa
Chiyahudi*

*(Masayo 26:59-66; Maliki 14:55-64; Yohana
18:19-24)*

66 Siku isondelele imitondo, walala walangulizi wa bumbila da wahuwila wa Chilisito waiting’hana, wakala wakulu wa nhambiko magogogo na wafundiza Malagilizo ya Musa yoyamwing’hile Mulungu. Yesu kagaligwa haulongozi wa chitala.

67 Walonga, “Chilongele, weye iyo Chilisito, Mu-lopozi?”

Yesu kawedika, “Fana nahamulongelani, hamwizanitogola bule,

⁶⁸ iviya nahawauza, hamwiza kwidika.

⁶⁹ Mbali kusongela sambi na kugendelela, Mwana wa Munhu kezakala ubanzi wa kulume Mulungu yeli na Ludabwa.”

⁷⁰ Wose wamuuza, “Vino, weye kwa Mwana wa Mulungu?”

Nayo kawedika, “Mweye molonga. Iyo niye.”

⁷¹ Walonga, “Lelo hachilonda wakalangama kaidi? Cheye wenyewo chihulika chiyalongile kwa mulomo wake mwenyewo!”

23

*Yesu kogaligwa haulongozi ha Pilato
(Masayo 27:1-2, 11-14; Maliki 15:1-5; Yohana 18:28-38)*

¹ Maabaho wanhu wose wenuka, wangala Yesu kwa Pilato.

² Wandusa kumshitaka, walonga, “Chimuwona munhu ino kowagiza wanhu wetu. Kawagoma kuliha kodi kwa Mfalume wa Loma na kulonga yeeye ni iyo Chilisito, Mndewa.”

³ Pilato kamuuza, “Weye iyo Mfalume wa Wayahudi?”

Yesu kedika, “Ona, ivo viulonga.”

⁴ Maabaho Pilato kawalongela wakulu wa nhambiko na uja ulung'husesa lwa wanhu, “Siwona bule chimu cha kumtagusa munhu ino.”

⁵ Mbali wawo wagangamala kulonga, “Kowakong'hela wanhu waitowe muna uuwalume wa Loma kwa mafundizo yake kusongela iisi yose ya Yudeya, kandusila Galilaya mbaka kuno.”

Yesu kogaligwa kwa Helode

⁶ Pilato viyahulike yayo kauza fana kweli ni munhu wa Galilaya.

⁷ Na viyavimanyile kuwa Yesu kahasi ya utawala wa Helode, kamgala kwa Helode kwaviya ye ye nayo kakala Yelusalemu chipindi icho.

⁸ Helode viyamuwone Yesu, kadeng'helela kwaviya kakala kolonda kumuwona kwa siku ny ingi. Kahulika mbuli zake, na kahuwila kumwona viyotenda mauzauza.

⁹ Ivo kamuuza Yesu mbuli ny ingi, mbali Yesu hedike chochose bule.

¹⁰ Wakulu wa nhambiko na wafundiza Malagilizo, wema wamshitaka Yesu kwa ludabwa.

¹¹ Helode na wakalizi wake wamtendela Yesu mbuli zihile na kunzeha, wamuyawaza walo da chifalume, maabaho wambweleza kwa Pilato.

¹² Siku ija Helode na Pilato wailumba kwa umbwiya, baho umwaka wakala waihile.

*Yesu kotagusigwa kudanganika
(Masayo 27:15-26; Maliki 15:6-15)*

¹³ Pilato kawatanga hamwe wakulu wa nhambiko na walala na wanhu,

¹⁴ maabaho kawalongela, "Mungala munhu ino kumwangu kwaviya kowakong'hela wanhu waitowe muna uu falume wa Loma. Niye nilamula mbuli zake haulongozi wenu, mbali siwonile bule chochose chiyabanange munazimbili izo zomumulon geleze.

¹⁵ Helode iviya kambweleza munhu ino kumwetu kwaviya hawonile chiyabanange. Ivo

munhu iyo hatendile chochose chochimulonda yakomigwe.

¹⁶ Kwaivo nizamulanha mibalati na nizamulekela.”

¹⁷ Chila Dugila da Pasaka Pilato komulekelela mfungwa imwe.

¹⁸ Maabaho lung'husesa lose lwa wanhu walandula yamadizi, “Mkome munhu iyo na uchilekele Balaba!”

¹⁹ Balaba kakala munhu yekigwe mchifungo kwa kutenda fujo muna isi na kuwakoma wanhu.

²⁰ Pilato kalonda kumulekelela Yesu, ivo kalonga nawo mwanza we kaidi.

²¹ Mbali wawo walandula madizi yawo, walonga, “Muwambe mumsalaba! Muwambe mumsalaba!”

²² Pilato kawalongela mwanza we ketatu, “Habali? Ino katenda dilihi dihile? Siwonile bule chinhu chochose chihile chochimulonda yakomigwe. Ivo kezalanhigwa mibalati na niza mulekelela.”

²³ Mbali walandula madizi yawo kwa ludabwa, walonda Yesu yawambigwe munausalaba. Kwa madizi yawo wahuma.

²⁴ Maabaho Pilato kalamula kumtagusa Yesu muladi chiwolonda chitendeke.

²⁵ Kamulekela yowamulondile, ija yekigwe mchifungo kwaviya kowakong'hela wanhu waitowe muna uufalume wa Loma, kamulava Yesu yakomigwe fana viwalondile.

Yesu kowambigwa mumsalaba

(Masayo 27:32-44; Maliki 15:21-32; Yohana 19:17-27)

26 Wakalizi viwakalile womsegeza Yesu, waiting'hana na munhu imwe yatangigwe Saimoni munhu wa Chilene yakalile kolawa kumgunda. Wamgwila na wamtwika msalaba yausole kuichisogo cha Yesu.

27 Lung'husesa lukulu lwa wanhu lumsondelela, na wanaake wowakalile womulilila na kumuombolezela.

28 Yesu kawahindukila, na kuwalongela, "Mw-eye wanaake wa Yelusalemu, sekemunililile niye, mbali ililileni wenyewo na wanenu.

29 Kwaviya siku zizakwiza wezalonga, 'Wamweda wanaake weli mbasa, zinda hazinakweleka, matombo hayanakong'heza bule!'

30 Bahō wezailongela milima, 'Chilagalileni,' na vilima, 'Chigubikeni.'

31 Kwaviya fana wanhu wahatenda vino kwa mbiki mbisi, izakuwaze kwa mbiki unyalile?"

32 Wanhu waidi wabananzi iviya wagaligwa muladi wakomigwe hamwe na Yesu.

33 Viwafikile hanhu hotangigwa, "Bombwe da Ditwi," bahō wamuwamba Yesu mumsalaba hamwe na waja wabananzi, imwe ubanzi wake wa kulume na imwenga ubanzi wake wa kumoso.

34 Yesu kalonga, "Tata, uwawonele ubazi kwaviya hawavimanyile bule chiwotenda."

Wagola viwalo vake kwa kutowa mhiya.

35 Wanhu wemile haja wolola. Wakulu wa Chiyahudi nawo wakala wonzeha, walonga, "Kawakombola wanhu wamwenga, leka yaikombole mwenyewo fana ye ye Chilisito, Mulopozi yoyasaguligwe na Mulungu!"

³⁶ Wakalizi iviya wanzeha. Wamuhitila na kumwing'ha siki,

³⁷ walonga, “Ikombole mwenyewo fana weye Mfalume wa Wayahudi.”

³⁸ Mchanyha yake wandika vino, “Ino iyo Mfalume wa Wayahudi.”

³⁹ Imwe wa waja wabananzi wakalile wawambigwa hamwe na Yesu kamuliga Yesu, kalonga, “Vino weye siyo Chilisito bule? Ikombole mwenyewo na cheye.”

⁴⁰ Mbali ija mbananzi imwenga kambwakila miyage, kalonga, “Weye humdumba hata Mulungu bule? Weye nawe kwa muna inhaguso iyo iyo.

⁴¹ Cheye chotagusigwa vilondeka, ivo chohokela malihio yochilondeka kwa ubananzi wetu. Mbali munhu ino hatendile bule chochose chihile.”

⁴² Maabaho kamulongela Yesu, “Yesu, nikumbuke viwonda wize na Ufalume wako!”

⁴³ Yesu kamulongela, “Ukweli nokulongela, diyelo kwizakuwa na niye Paladiso.”

Ifaya Yesu

(*Masayo 27:45-56; Maliki 15:33-41; Yohana 19:28-30*)

⁴⁴ Ikala fana sita imisi, ziza ditanda mwiisi yose, mbaka fana kenda

⁴⁵ kwaviya zuwa dihunguka bung'hulo jake. Maabaho panzia da Kaye ya Mulungu ditulika vihande vidi.

⁴⁶ Yesu kalila kwa dizi kulu, kalonga, “Tata! Muna yamakono yako nowika muhe wangu.” Maabaho kadanganika.

47 Ija mkulu wa wakalizi gana wa Loma viyawone yoyalawilile, kamtunhiza Mulungu kalonga, “Ukweli munhu ino kakala munhu ino kakala yanogile haulongozi wa Mulungu!”

48 Na wanhu wakalile waiting'hana kulola mbuli izo viwawone yoyalawilile, wahita kumwawo kuno woitowa zihambaga kwa usungu.

49 Mbali wose wowammanyile Yesu na waja wanaake wowamsondelele kulawa Galilaya, wema kwa kutali wolola vinhu ivo.

Yesu kowandigwa

(Masayo 27:57-61; Maliki 15:42-47; Yohana 19:38-42)

50-51 Kukala na munhu imwe zina jake Yosefu mkaya wa Yudeya muna ichibululu chitangigwa Alimasaya. Munhu iyo kakala kanoga, nayo kakala kogozela kwiza kwa Ufalume wa Mulungu. Ingawa kakala imwe wa iwakulu wa chitala cha Wayahudi mbali hachitogole bule chiya chowatendile wayage.

52 Kahita kwa Pilato, kapula yeng'higwe mtufi wa Yesu.

53 Kauhulumusa lukuli lwa Yesu, kaufumba sanda ya chitani, kawika hagati ya dileme disongoligwe muluwe, na dilibule mtufi mgati.

54 Ikala ijumaa, ikala siku ya Kuisasala kwa Isiku ya Mhumulo, na Siku ya Mhumulo ikala habehi kwandusa.

55 Wanaake waja wowakalile womsondelela Yesu kulawa Galilaya, wahita na Yosefu, wahawona hanhu hawikigwe lukuli lwa Yesu.

56 Maabaho wabwela ukaye, wasasala mavuta ya kunung'hila na malihamu.

Muna Isiku ya Mhumulo wahumula fana Malagilizo viyolonda.

24

Yesu kozilibuka

(*Masayo 28:1-10; Maliki 16:1-8; Yohana 20:1-10*)

1 Jumapili imitootondo ng'hani, wanaake wasola mavuta ya kunung'hila yowayasasale, wahita kudileme.

2 Wafika dibwe diya diwagubike muna dileme dibimbilisigwa hatali na mulomo wa dileme.

3 Wengila muna dileme, mbali hawawone mtufi wa Mndewa Yesu.

4 Viwakalile wazanywa kwa chinhu icho, bahobaho wanhu waidi wowaiyawale viwalo vizelu chwee wema habehi nawo.

5 Wanaake waja wazanywa ng'hani na kuidulika hasi, mbali iwanhu waja wawalongela, "Habali mwonzahila munhu ngima muna iwanhu wadanganike?"

6 Yesu helibaha bule, kazilibuka! Kumbukeni viyawalongele viyakalile muna iisi ya Galilaya,

7 'Mwana wa Munhu kolondeka kugeliga mmakono ya wahasanyi, nawo wezamuwamba mumsalaba, mbali siku yeketatu hamwande kezazilibuka.'

8 Maabaho wanaake waja wakumbuka mbuli ija iyawalongele.

9 Wasegela kudileme, wawalongela mbuli ija waja watumigwa longo na imwe wa Yesu na wahu wamwenga.

10 Wanaake wowalongile mbuli izo kwa watumigwa wakala Maliya Magidalena na Yoana na Maliya mami yake Yakobo na wanaake wamwenga wowakalile hamwe nawo.

11 Mbali watumigwa wa Yesu wawona mbuli izo ziwalongile wanaake waho ni za ubozi, ivo hawatogole bule.

12 Mbali Petili kalawa na kakimbila mbaka kudileme. Viyafikile, kainama na kusungulila mgati, baho kawona sanda muhala. Maabaho kabwela ukaye kokwazanywa kwa icho chochilawilile.

*Kuhita Emawu
(Maliki 16:12-13)*

13 Muna isiku ija ija, wanhu waidi wowakalile womuwinza Yesu wakala wohita muna ichibuluchochitangigwa Emawu, utali wa ugenzi wa mafana maidi kulawa Yelusalemu.

14 Wakala woilongela mbuli za vinhu vose vovilawilile.

15 Viwakalile woilongela na kuiwuza, Yesu mwenyewo kalawilila na kuilongoza nawo.

16 Wamuwona, mbali hawammanyile bule.

17 Yesu kawauza, “Ni mbuli zaki zino zimulonga vimugenda?”

Wema chidogo wahuzunika.

18 Munhu imwe mwa iwawo yoyatangigwe Kileopasi kamuuzu, “Vino weye kwa mgeni muna dibululu da Yelusalemu mbaka huzimanyile mbuli zozilawilile kuja siku zino?”

19 Kawauza, “Mbuli zaki?”

Nawo wamwidika, “Vinhu vovimulawilile Yesu wa Nazaleti. Munhu iyo kakala mulotezi wa Mulungu yoyodaha kutenda na kulanguliza haulongozi ha Mulungu na wanhu wose.

²⁰ Wakulu wa nhambiko na wakulu wetu wamtula kwa wakulu wa Chilumi yatagusigwe ifa, maabaho kawambigwa mumsalaba,

²¹ Chilolela kuwa yeye iyo yonda yaikombole isi ya Isilaeli. Mbali lelo ni siku yeketatu kusongela vovilawilile vinhu ivo,

²² Iviya, wanaake wamwenga wa chibumbila chetu imitootondo ng'hani wahita kulidileme. Wachazanya ng'hani kwa kuchilongela

²³ hawaufikile bule mtufi wake. Wabwela na kuchilongela walawililigwa na msenga wa kuulanga yoyawalonge kuwa Yesu kakala ngima.

²⁴ Maabaho wanhu wamwenga wa chibumbila chetu wahita kudileme, nawo wafika fana wanaake waja viwalongile. Mbali hawamuwonile Yesu bule.”

²⁵ Maabaho Yesu kawalongela, “Mbona mweye wabozi vino! Na mizoyo yenu midala kuhuwila yose yoyalongigwe na walotezi wa Mulungu!

²⁶ Vino hailondeke bule Chilisito Mulopozi kugazigwa vilingile vino, na hamwande kwingila muna utunhizo wake?”

²⁷ Na Yesu kasonga kulonga viya viyandikigwe muna Yamaandiko Yelile, kasongela chitabu cha Musa mbaka maandiko ya walotezi wose wa Mulungu.

²⁸ Viwakalile habehi na chibululu chiwakalile wohita, Yesu katenda fana kolonda kugendelela kumwande.

²⁹ Mbali wamulamba, “Ukale hamwe na cheye, kwaviya dizuwa diswa, na lwiza lotanda” Ivo, kengila na kukala nawo.

³⁰ Viyakalile hasi na kuja ndiya hamwe nawo, kasola gate, kamwing’ha hewela Mulungu, kadi-mogola na kuweng’ha.

³¹ Bahobaho meso yawo yagubuligwa nawo wammanya, nayo hawoneke kaidi mmeso yawo.

³² Waiuzagiza wenyewo, “Vino mizoyo yetu hayakile bule mgati mmwetu viyakalile kolonga na cheye mwiinzila na kuchilongela goya Maandiko Yelile?”

³³ Bahobaho wasegela na kubwela Yelusalemu. Kuja wawafika watumigwa longo na imwe waiduganya hamwe na wanhu wamwenga,

³⁴ walonga, “Mndewa kazilibuka kweli! Kamulawilila Saimoni!”

³⁵ Maabaho waja wanahina waidi wawalongela chiya chochiwalawilile mwiinzila, na viya Yesu viyailaguse viyakalile komogola gate.

*Yesu kowalawilila wanahina wake
(Masayo 28:16-20; Maliki 16:14-18; Yohana 20:19-23; Sang’hano 1:6-8)*

³⁶ Viwakalile wowalongela mbuli izo, bahobaho Yesu mwenyewo kema hamwe nawo, kawalamsa, “Tindiwalo na diwe kumwenu.”

³⁷ Wasinhuka na kudumba, wagesa wawona mzimu.

³⁸ Mbali kawalongela, “Mbona modumba? Habali muna mkangagile mwiimizoyo yenu?

³⁹ Loleni makono na magulu yangu mmanye iyo niye. Nyamheni muwone, kwaviya mzimu wabule lukuli wala mavuha fana vomuniwona.”

40 Viyalongile ivo, kawalagusa makono na magulu yake.

41 Wakala wang'halil hawanatogola bule. Wadeng'helela na kwazanywa ng'hani. Yesu kawaiza, "Muna ndiya yoyose hano?"

42 Wamwing'ha chihande cha somba yokigwe.

43 Kachisola, kachija wose womulola.

44 Maabaho kawalongela, "Ino iyo mbuli iniwalongele vinikalile ning'halil hamwe na mweye. Ilondeka vitendeke vose vovandikigwe kusonhela niye muna yamalagilizo ya Musa na munaivitabu va walotezi wa Mulungu na Zabuli."

45 Ivo Yesu kawagubulila nzeweles zavo wapate kuyamanya Maandiko Yelile.

46 Kawalongela, "Yandikigwa vino, Chilisito Mulozpo kezagazigwa na zuwa deketatu hamwande kezazilibuka.

47 Maabaho wanhu wose weli muna iisi yose, kwandusila Yelusalemu na wolondigwa wapeteligwe kwa zina jake waleke uhasanyi. Mulungu nayo kezawalekelela uhanyi wawo.

48 Na mweye iyo wakalangama wa mbuli zino.

49 Niye mwenyewo nizawagalila ija yoyawalaganile Tati yangu kuwa kezamtuma. Mbali mweye gozeleni muna dibwilingu mbaka vondamwing'higwe ludabwa kulawa kuulanga."

*Yesu kosoligwa kuhita ku ulanga
(Maliki 16:19-20; Sang'hano 1:9-11)*

50 Maabaho kawalongoza kunze ya bululu yawatemele mate kuhita Besaniya, nayo kenula makono yake uchanyha na kawatemela mate.

51 Viyakalile kowatemela mate, kawaleka na kasoligwa kuhita kuchanyha kuulanga.

52 Nawo wamtosela, maabaho wabwela Yelusalemu kwa deng'ho kulu.

53 Wagendelela kukala muna Ikaye ya Mulungu lusita lose na kumwing'ha nhogolwa Mulungu.

**Biblia Ching'hwele
The New Testament in Kwere**

copyright © 2014, 2019 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Kwere

Translation by: Pioneer Bible Translators and The Word for the World

Contributor: Pioneer Bible Translators

For more information, visit pioneerbible.org

NT © 2014 Pioneer Bible Translators and The Word for the World CC-BY-SA; OT © 2019 Pioneer Bible Translators CC-BY-NC-ND

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 1 May 2025

45889645-bcee-5a46-b79c-9beb4b49c6a0